

EGYETEMI ÉRTESÍTŐ

**A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM HIVATALOS
ÉS INFORMÁCIÓS LAPJA**

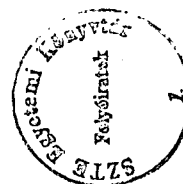

2003. ÁPRILIS 01.

20. KÜLÖNSZÁM

TARTALOM

**A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
POLGÁRI VÉDELMI SZABÁLYZATA**

**A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
SUGÁRVÉDELMI SZABÁLYZATA**

**SZABÁLYZAT A FELESLEGES VAGYONTÁRGYAK HASZNOSÍTÁSA,
SELEJTÉZÉSE, VALAMINT A HLÁNYZÓ, MEGSEMMISÜLT
ÉS A BONTOTT VAGYONTÁRGYAK ELSZÁMOLÁSÁRÓL**

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

POLGÁRI VÉDELMI SZABÁLYZATA

Szeged, 2002.

Tartalom

I. AZ EGYETEM POLGÁRI VÉDELMI FELADATAI.....	1
II. AZ EGYETEMI VEZETŐK POLGÁRI VÉDELMI FELADATAI	3
II.1. Rektor.....	3
II.2. Rektorhelyettesek.....	3
II.3. Főtitkár.....	3
II.4. Gazdasági és műszaki főigazgató.....	4
II.5. Dékánok (főigazgatók, igazgató).....	4
III. INTÉZET-, KLINIKAIGAZGATÓ, TANSZÉKVEZETŐ, SZERVEZETI EGYSÉG VEZETŐ POLGÁRI VÉDELMI FELADATAI	5
IV. AZ EGYETEM POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZETÉNEK FELADATAI ...	6
IV.1. Biztonság szervezési Osztály vezetője.....	6
IV.2. Polgári védelmi előadó.....	6
V. AZ EGYETEM MUNKAHELYI POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSÉNEK SZABÁLYAI	7
V.1. Irányító szervek	7
V.1.1. Központi irányító szervek.....	7
V.1.2. Helyi irányító szervek.....	9
V.2. A polgári védelmi szervezetek működési szabályai.....	9
V.2.1. A készenlétbe helyezés általános feladatai:.....	9
V.2.2. A munkahelyi polgári védelmi részlegek feladatai.....	10
V.2.3. A polgári védelmi vezető, a VOCS tagjai, a részleg parancsnokok kötelezettségei és feladatai.....	10
VI. A POLGÁRI VÉDELMI FELKÉSZÍTÉS SZABÁLYAI	12
VI.1. Az Egyetem alkalmazottainak felkészítése.....	12
VI.2. A hallgatói állomány felkészítése.....	12
VI.3. Rezidens- és posztgraduális képzés.....	12
VI.4. A betegek és a látogatók tájékoztatása.....	12
VII. POLGÁRI VÉDELMI GAZDÁLKODÁS SZABÁLYAI	13
VIII. HATÁLYBALÉPÉS.....	14

I. AZ EGYETEM POLGÁRI VÉDELMI FELADATAI

A polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény és az annak alapján megfogalmazott Polgári Védelmi Szabályzat célja, hogy elősegítse a fegyveres összeütközés, a katasztrófa, valamint más veszélyhelyzet az életet és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javakat fenyegető hatásai elleni védekezést, a lakosság oltalmazása érdekében a védekezésre való felkészítést, tekintettel az 1989. évi 20. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan, Genfben, 1949. augusztus 12-én kötött Egyezmények I. és II. Kiegészítő Jegyzőkönyvében meghatározott kötelezettségekből eredő feladatokra. Katasztrófák elleni védekezéstről szóló törvényre, valamint a 37/2001.(X. 12.) OM rendeletre.

A polgári védelmi törvény alapján a Szegedi Tudományegyetemre (továbbiakban: Egyetem) a következő polgári védelmi feladatok hárulnak:

1. Az egyetemi alkalmazottak, a hallgatók és az Egyetem által szervezett postgraduális képzésben résztvevők (továbbiakban: hallgatók) polgári védelmi felkészítése, ismereteik folyamatos szinten tartása és a betegek tájékoztatása a védekezés során irányadó magatartási szabályokról. Ennek keretében az alkalmazottakat az általános polgári védelmi felkészítés, a hallgatókat az Egyetem tantervébe beépített polgári védelmi felkészítés, valamint a tantárgyakhoz köthető szakmai felkészítés során, a betegeket és a látogatókat csak egy kialakult veszélyhelyzet esetén tájékoztatás formájában kell felkészíteni.
2. Az Egyetem Rektora a területileg illetékes polgármester által kiadott hatósági határozatban megjelölt, polgári védelmi kötelezettségen alapuló munkahelyi polgári védelmi szervezetet hoz létre, és kijelöli a munkahelyi polgári védelmi szervezet tagjait, akik részére az állandó lakhelyük szerint illetékes polgármester adja ki a polgári védelmi beosztásukra vonatkozó hatósági határozatot. Az Egyetem Gazdasági és Műszaki Főigazgatója gondoskodik a munkahelyi polgári védelmi szervezetek működéséhez szükséges anyagi készletek, eszközök biztosításáról, időleges pótlásáról. A munkahelyi polgári védelmi szervezetek felkészítését, gyakoroltatását a Biztonság-szervezési Osztály tervezi és szervezi. A területi, települési polgári védelmi szervezet kijelölése esetén ezen szervezetek felszerelését, felkészítését, gyakoroltatását és az alkalmazásának költségeit a kijelölő hatóságok biztosítják.
3. A veszélyhelyzetben szükséges riasztás és tájékoztatás rendjét az Egyetem Rektora szabályozza. A területileg különálló épületekben a kijelölt polgári védelmi megbízottak kötelesek a riasztás és a tájékoztatás személyi és technikai feltételeit biztosítani. A feladat végrehajtására riasztó és tájékoztató szakalegységet kell létrehozni.
4. Az egyéni védőeszközökkel történő ellátás kétirányú ellátási rendszert igényel. Az egyik a polgári védelmi munkahelyi szervezetek felszerelése a feladat végrehajtásához szükséges védőeszközökkel, a másik irány a dolgozói, hallgatói állomány személyi védelmének biztosítása, amelyet alapvetően menekülő védőeszközökkel (menekülőkámzsa), vagy elzárkózással kell megoldani. Az egyéni védőeszközök kiosztása, a védett helyiségek kialakítása, anyagi, technikai feltételek biztosítása érdekében ellátó szakalegységet kell szervezni.
5. Az alkalmazottak, a hallgatói állomány és a betegek óvóhelyi védelmét elsősorban szükségóvóhelyeken, illetve elzárkózással kell megoldani. A védett helyiségek kialakítását a Biztonság-szervezési Osztály tervezi.

6. A kitelepítés (kimenekítés) feladatait a területileg különálló épületekben az aktuális területi veszélyeztetettség figyelembevételével kell megtervezni. A kitelepítés (kimenekítés) végrehajtásakor gondoskodni kell az alkalmazotti állomány, a hallgatók, továbbá az ápolók, (látogató) hozzátartozók veszélyeztetett területről történő kivonásáról, továbbá a betegek szakszerű kiszállításáról és a további gyógykezelést biztosító elhelyezéséről. Az alkalmazotti és a hallgatói állomány részére befogadási helyről nem kell gondoskodni. A kitelepítés (kimenekítés) feladatát épületenként a Biztonságszervezési Osztály szakmai segítségével kell tervezni, és a létrehozott kitelepítési-elhelyezési részleg bevonásával kell végrehajtani.
7. A létfenntartáshoz nélkülözhetetlen anyagi javak közül alapvetően az élelmiszer- és gyógyszerkészletek megelőző radiológiai, biológiai, vegyi (továbbiakban: rbv) védelmét kell megtervezni, és a szükséges szinten kialakítani, melynek végrehajtásában az OSJR részleg vesz részt.
8. Az elsötétítés és fényálcázás tervezése, előkészítése az Egyetemen a Műszaki és Beruházási Főosztály feladata. Ennek központi vezéreléssel történő végrehajtása épületenként történik.
9. Az alkalmazottak, a hallgatói állomány és a betegek mentése és a kárelhárítás vonatkozásában elsősorban a romosodott épületekben lévő személyek felkutatása, mentése érdekében műszaki mentő szakalegységet kell megszervezni, figyelemmel a külső mentőerők bevonására. Külső mentőerőket a területileg illetékes polgári védelmi kirendeltségek biztosítják kárfelszámolás esetén. Az Egyetem munkahelyi polgári védelmi szervezeteit olyan számvetéssel kell létrehozni, hogy azok biztosítsák a felderítés, a mentés és mentesítés, az elsősegélynyújtás, illetve az ezzel összefüggő elsődleges helyreállítási feladatok megoldását.
10. A polgári védelmi tervező-szervező munka alapvető célja az Egyetem önvédelmét biztosító védelmi lehetőségek és módszerek feltárása, tervekben történő rögzítése, a polgári védelmi szervezetek készleteinek biztosítása, a polgári védelmi felkészítés minden területre vonatkozó előkészítése és végrehajtása. A tervező munka keretében kell az épületek veszélyeztetettségi felmérését és elemzését végrehajtani és azt évenként pontosítani.
11. Az Egyetem tudományos-kulturális értékeinek védelmét, azok biztonságos elhelyezését, esetleges kimenekítését az erre a célra létrehozott kulturális javakat mentő részleg végzi.

II. AZ EGYETEMI VEZETŐK POLGÁRI VÉDELMI FELADATAI

II.1. Rektor

Hatósági határozat alapján, mint a polgári szerv vezetője felelős a szervezet védekezési feladatainak ellátásáért.

Ennek keretében

- hatósági határozat alapján polgári védelmi kötelezettségen alapuló munkahelyi polgári védelmi szervezetet hoz létre, kijelöli a munkahelyi polgári védelmi szervezet tagjait, és beosztásuk esetén gondoskodik a felkészítésükről, valamint a szervezet működtetéséről;
- az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatában gondoskodik a polgári védelmi tevékenység szervezeti kereteinek és végrehajtási rendjének meghatározásáról;
- szervezi és irányítja az alkalmazottak és a hallgatók polgári védelmi felkészítését, valamint a betegek tájékoztatását;
- gondoskodik a létfenntartáshoz nélkülözhetetlen anyagi javak (különösen élelmiszer, gyógyszer) műszaki-technikai, valamint rbv megelőző védelméről;
- működési területén kívül közreműködik a károk csökkentésében, valamint gondoskodik a mentéshez szükséges halaszthatatlan munkák elvégzéséről;
- gondoskodik az alkalmazottak, a hallgatók és a betegek védelmét szolgáló egyéni védőeszközök biztosításáról, a település polgári védelmi besorolása szerinti szükség-óvóhelyek kialakításáról, szükség szerinti kitelepítéséről, kimenekítéséről;
- gondoskodik a megkülönböztetett védelmet igénylő kulturális javak kijelöléséről, minősített időszakos védett tárolásáról és szállításáról, valamint az e feladatot végzők felkészítéséről;
- kidolgoztatja az Egyetem veszélyeztetettségének megfelelő polgári védelmi terveit, majd a területi polgári védelmi szervvel történő egyeztetés után azt jóváhagyja;
- gondoskodik az Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszerbe kijelölt egyetemi intézetekben létrehozott radiológiai mérőlaboratórium működtetéséről, fejlesztéséről, a nukleárisbaleset-elhárítás során e laboratóriumokban tevékenykedők felkészítéséről;
- a polgári védelmi feladatok végrehajtásáról éves tájékoztatót készít.

II.2. Rektorhelyettesek

A rektorhelyettesek a rektor polgári védelmi feladatait vagy egy részét eseti vagy rendszeres jelleggel a rektortól átruházott hatáskörben látják el.

II.3. Főtitkár

- felügyeli a polgári védelmi intézkedések és eljárások jogi szakszerűségét;
- vezeti az Egyetem Veszélyhelyzeti Operatív Csoportját (továbbiakban VOCS);
- felügyeli, segíti és irányítja a Biztonságvédelmi Iroda polgári védelmi tevékenységét;
- indokolt esetben a polgári védelemmel összefüggő kérdésekről a nyilvánosság részére az Egyetem nevében tájékoztatást ad, kijelöli a távollétében tájékoztatást adó munkatársát.

II.4. Gazdasági és műszaki főigazgató

A költségvetésből, az Egyetem rendelkezésére bocsátott költségkeretből és más forrásból biztosítja a polgári védelmi feladatok ellátásához szükséges anyagi, pénzügyi feltételeket.

II.5. Dékánok (főigazgatók, igazgató)

Gondoskodnak arról, hogy a magyar és idegen nyelven tanuló nappali tagozatos hallgatók polgári védelmi felkészítéshez szükséges ismeretanyagot a tanterv tartalmazza.

A nappali tagozatos hallgatók, valamint a postgraduális képzésben résztvevők tantervében szereplő tantárgyak oktatásánál gondoskodni kell a katasztrófavédelmi, egészségügyi speciális eljárások ismertetésének beépítéséről (radiológiai, vegyi sérülések stb. ellátási feladatai).

Az Egyetem által szervezett postgraduális képzés keretei között a katasztrófavédelmi, egészségügyi speciális ismeretek szinten tartásánál, illetve az újabb ismeretek elsajátításánál a hallgatók és az alkalmazottak polgári védelmi felkészítése elsősorban a természeti csapások, ipari balesetek elleni védekezéshez, a tömeges sérülést okozó balesetek következményeinek felszámolásához szükséges ismeretek átadásával történik. Így ezen ismeretek elsajátítása a szakorvosok (szakgyógyászok, szakfogorvosok) részére szaktovábbképzés (rezidensképzés), illetve a kötelezően előírt credit pontrendszeren alapuló szaktovábbképzés keretében kerüljön sor.

A Mezőgazdasági Főiskolai Kar (Hódmezővásárhely) Főigazgatója felelős az irányítása alá tartozó szervezetek/egységek polgári védelmi feladatainak tervezéséért, szervezéséért és végrehajtásáért.

III. INTÉZET-, KLINIKAIGAZGATÓ, TANSZÉKVEZETŐ, SZERVEZETI EGYSÉG VEZETŐ POLGÁRI VÉDELMI FELADATAI

- Polgári védelmi szervezetbe való beosztása esetén részt vesz a felkészítést szolgáló képzésen és gyakorlaton;
- működési területén biztosítja a polgári védelmi feladatok végzésére beosztott alkalmazottak felkészítését és gyakorlását;
- működési területén biztosítja a riasztáshoz és berendeléshez szükséges híradó eszközök, berendezések használatát;
- működési területén gondoskodik arról, hogy az alkalmazottak megismerjék a katasztrófa esetén a mentésre, valamint a károk enyhítésére vonatkozó rendszabályokat, a katasztrófavédelemben résztvevők feladataira vonatkozó terveket, valamint módjuk legyen azt gyakorolni;
- a fentieken túlmenően a klinika igazgatók szervezik és irányítják a betegek kiemelését, továbbá gondoskodnak a betegek veszélyhelyzeti tájékoztatásáról, a katasztrófa esetén fogantatosítandó magatartási szabályok betartásáról, illetve betartatásáról;
- a klinika igazgatók biztosítják a járóképtelen betegek – az Országos Mentőszolgálattal együttműködésben történő – elszállításához szükséges személyi és tárgyi feltételeket. Megszervezik a nem mobilizálható orvostechnikai eszközökhöz kötött betegekkel kapcsolatos feladatokat. Ellenőrzik a betegek azonosíthatóságát, valamint a folyamatos kezeléshez szükséges dokumentáció rendelkezésre állását biztosító intézkedéseket.

IV. AZ EGYETEM POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZETÉNEK FELADATAI

IV.1. Biztonságszervezési Osztály vezetője

- ellátja a polgári védelmi előadó munkáltatói feladatait, ellenőrzi és segíti tevékenységét;
- részt vesz az VOCS munkájában, összehangolja a védelmi terület szakembereinek tevékenységét;
- biztosítja az oktatáshoz és kiképzéshez a személyi és tárgyi feltételeket, gondoskodik a gyakorlatok megtartásáról;
- meghatározza a polgári védelmi célú eszközök, anyagok, védőfelszerelések mennyiségét, tervezi a beszerzési igényeket, meghatározza az ellátáson belüli prioritásokat;
- gondoskodik a polgári védelmi egyéni védőeszközök megfelelő tárolásáról, karbantartásáról, szükség szerinti selejtezéséről.

IV.2. Polgári védelmi előadó

(a Biztonságszervezési osztályvezető látja el a beosztást)

- elkészíti a szükséges polgári védelmi terveket, nyilvántartja, szükség szerint módosítja;
- megszervezi és megtartja a dolgozók oktatását, részt vesz a polgári védelmi szervezetbe beosztottak kiképzésében;
- oktatási és kiképzési tematikát készít;
- gondoskodik a polgári védelmi nyilvántartások elkészítéséről, módosításáról, az adatvédelmi rendelkezések betartásával;
- tagja, szervező előadója a VOCS-nak;
- végzi a katonai meghagyással kapcsolatos feladatokat.

V. AZ EGYETEM MUNKAHELYI POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSÉNEK SZABÁLYAI

V.1. Irányító szervek

V.1.1. Központi irányító szervek

a) Parancsnokság

(3 fő)

Az Egyetem polgári védelmi vezetője a *rektor*.

A polgári védelmi helyettes vezetője az Egyetem *általános rektorhelyettese*.

Tagjai: – *rektor*,

– *általános rektorhelyettes*,

– *gazdasági és műszaki főigazgató*.

Az Egyetem polgári védelmi vezetője vezeti és irányítja a polgári védelmi tevékenységet. Meghatározza a polgári védelmi szervezet összetételét és intézkedik az aleggységek megalakítására a beosztott személyek kijelölésére.

Gondoskodik a polgári védelemre vonatkozó jogszabályokban meghatározott követelmények érvényre juttatásáról, végrehajtásáról, továbbá az Oktatási Minisztérium és az Egészségügyi Minisztérium által kiadott irányelvekben előírt feladatok végrehajtásáról.

A rektor által meghatározott feladatok végrehajtását békeidőszakban és a készenlétbe helyezés időszakában a főtitkár folyamatosan és rendszeresen ellenőrzi a Biztonságszervezési Osztály útján.

b) Veszélyhelyzeti Operatív Csoport

(6 fő)

Vezetője az egyetemi *főtitkár*

Tagjai: – az Egyetem polgári védelmi *parancsnokság tagjai*,

– az Egyetem *főtitkára*,

– a *műszaki főigazgató-helyettes*,

– a *Biztonságszervezési Osztály vezetője*,

– a *tűzvédelmi vezető*,

– a *sugárvédelmi előadó*,

– a *környezetvédelmi előadó*.

Az Egyetem polgári védelmi szervezetének **készenlétbe helyezés időszakában** a csoport kiegészül:

– a veszélyeztetett terület(ek) vagy kárhely(ek) vezetőivel és a polgári védelmi megbízottakkal.

A VOCS feladatainak békeidőszaki napi operatív részét a Biztonságszervezési Osztály polgári védelmi beosztású munkatársa látja el, munkaköri leírásának megfelelően.

A VOCS feladatai:

- kidolgozza a polgári védelmi szervezet „Szervezési és Működési Szabályzat”-át;
- felméri az Egyetem környezetében levő esetleges veszélyes ipari üzemeket és veszélyeztetettségi góccokat;

- javaslatot tesz az Egyetem munkahelyi polgári védelmi szervezetének összetételére;
- kidolgozza a polgári védelmi „Állománytáblázat”-ot és jóváhagyás után szakmai igények alapján megszervezi az egyes részlegeket, kijelöli a parancsnokot;
- folyamatosan gondoskodik a szervezett alegységek feltöltésének naprakészségéről, évenként a szükséges személycseréket végrehajtja;
- gondoskodik a részlegek rendszeres kiképzéséről továbbképzéséről;
- a kiképzésekhez biztosítja a szakképzett előadókat;
- a polgári védelmi szervezetbe be nem osztott alkalmazottak felkészítését folyamatosan szervezi, és gondoskodik – a munkavédelmi és tűzvédelmi oktatás keretén belül – azok kiképzéséről a katasztrófa-helyzetben végrehajtandó feladataik elsajátítása céljából;
- határozat alapján, a létrehozott polgári védelmi szervezetek részére kidolgozza és naprakészen tartja a veszélyhelyzeti és az általános polgári védelmi terveket;
- felülvizsgálja a meglévő egyéni védőeszközök (gázálcok, védőruhák stb.) állapotát, raktározásának helyzetét. Szükség esetén gondoskodik az esetleges selejtezésekről, pótlásról;
- gondoskodik az egyéni védőeszközök folyamatos karbantartásáról;
- ellátja a polgári védelem pénzügyi és anyaggazdálkodási feladatait;
- kijelöli a polgári védelmi alegységek részére a lehetőség szerinti védett gyülekezési helyeket, illetve elhelyezési körleteket;
- megszervezi a részlegek személyi állománya szükség szerinti riasztási rendszerét;
- meghatározza a részlegek békeidőszaki, illetve felkészítési (oktatási, gyakorlatási) feladatait.

A VOCS operatív feladatokat ellátó tagjai folyamatosan kapcsolatot tartanak:

- az Oktatási Minisztérium Közgazdasági és Biztonságszervezési Osztályával;
- az Egészségügyi Minisztérium VII. Szervezési Irodájával;
- a területi Polgári Védelmi Kirendeltségekkel.

c) Riasztó-értesítő, híradó, tájékoztató ügyeleti részleg

(5 fő)

Az ügyeleti szolgálat veszélyhelyzet esetén kerül felállításra.

Működési helye: SZTE Központi Rendészeti Ügyelet

Szeged, Rákóczi tér 1.

Végrehajtja:

- a szervezetbe beosztottak riasztását;
- az Egyetem épületeiben bekövetkezett rendkívüli események (katasztrófák) által veszélyeztetett alkalmazottak riasztását, tájékoztatását;
- készenlétbe helyezés esetén a szükséges kapcsolat fenntartását a felettes polgári védelmi szervezetekkel.

Munkaidőn kívül a riasztási-értesítési feladatokat az intézeteknél működő portaszolgálatok – a részükre letétbe helyezett intézkedés alapján – látja el.

V.1.2. Helyi irányító szervek

A polgári védelmi és katasztrófa elhárítási feladatok irányítására, a védelem szervezés központi végre-hajtására a következő **szervezeti csoportosítás** kialakítása szükséges:

1. Rektori Hivatal
2. Központi oktatási és az oktatást segítő egységek
3. Kollégiumok
4. Állam- és Jogtudományi Kar
5. Általános Orvostudományi Kar
6. Bölcsészettudományi Kar
7. Egészségügyi Főiskolai Kar
8. Gazdaságtudományi Kar
9. Gyógyszerésztudományi Kar
10. Mezőgazdasági Főiskolai Kar (Hódmezővásárhely)
11. Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar
12. Konzervatórium
13. Élelmiszeripari Főiskolai Kar
14. Természettudományi Kar

Felhatalmazást kap a VOCS, hogy a szervezeti egységeknél történő változásoknak megfelelően a szervezeti csoportosítást a tényleges állapotnak megfelelően, szükség esetén módosítsa.

Az intézmények (épületek) polgári védelmi megbízotti feladatait a tűzvédelmi megbízottak látják töltik be.

Az Egyetem polgári védelmi szervezetében az alábbi részlegek kerülnek létrehozásra:

- Riasztó-tájékoztató részleg 5 fő
- Összevont mentő-elsősegélynyújtó részleg 23 fő
ezen belül:
  - OSJR részleg 4 fő
  - műszaki mentő részleg 6 fő
  - elsősegélynyújtó részleg 2 fő
  - ellátó részleg 3 fő
  - kitelepítési-elhelyezési részleg 6 fő
  - kulturális javak mentő részlege 2 fő

V.2. A polgári védelmi szervezetek működési szabályai

V.2.1. A készenlétbe helyezés általános feladatai:

Az Egyetem polgári védelmi vezetője utasítása alapján a VOCS elrendeli, illetve intézkedik:

- a polgári védelmi részlegek készenlétbe helyezésére,
- kiosztja részükre az egyéni védőeszközöket,
- összehívja az állományt a kijelölt gyülekezési körletbe, és eligazítás keretében a kialakult helyzet alapján meghatározza részükre a végrehajtandó feladatokat,
- megszervezi a nélkülözhetetlenül fontos orvosi műszerek, egészségügyi anyagok védett elhelyezését,
- meghatározza a részlegek közötti híradó össze-köttetés rendjét,

- a mentés végrehajtása érdekében igénybe veszi az Egyetem szakfelszereléseit és egyéb műszaki eszközeit,
- meghatározza a mentési munka sorrendjét és irányítja az Egyetemen belüli mentő-mentesítő munkákat,
- amennyiben a helyi védelemre szervezett polgári védelmi részlegek a mentő-mentesítő feladatokat nem tudják megoldani, úgy az VOCS vezetője kérheti a polgári védelmi kirendeltség segítségét.

V.2.2. A munkahelyi polgári védelmi részlegek feladatai

- **A riasztó-tájékoztató részleg:**
gondoskodik a veszélyeztetett telepen tartózkodó alkalmazottak, hallgatók riasztásáról, az érintett területen lévő betegek tájékoztatásáról.
- **Összevont mentő-elsősegélynyújtó részleg:**
a mentést és kárfelszámolást végző részlegbe tartozik az OSJR részleg, a Műszaki mentő részleg, az Elsősegélynyújtó részleg.
A részleg vezetője:
  - a VOCS intézkedése alapján megszervezi és végrehajtja a kárterület felderítését,
  - meghatározza az egyes alegységek szakmai feladatait, és megkezdi azok végrehajtását.A kialakult helyzet alapján részt vesz:
  - a sérültek elsősegélyben való részesítésében, szállításában,
  - a betegek kiszállításában,
  - a romok alóli mentésben,
  - a romok eltakarításában,
  - a közmű helyreállítási munkák végrehajtásában,
  - az ideiglenes helyreállítási munkákban,
  - a személyek, járművek, anyagok mentésében,
  - a terület rbv felderítésében és mentésében.
- **Kitelepítési-elhelyezési részleg:**
feladata a katasztrófák közvetlen, vagy közvetett hatásainak kitett alkalmazottak, hallgatók és a betegek kitelepítésének, esetleges kimenekítésének megszervezése, irányítása.

V.2.3. A polgári védelmi vezető, a VOCS tagjai, a részleg parancsnokok kötelezettségei és feladatai

- **Az Egyetem rektora, mint a polgári védelmi vezető, felelős:**
  - a pv szervezetek létrehozásáért,
  - a pv szervezetbe beosztott állomány folyamatos felkészítéséért,
  - a pv szervezetbe be nem osztott alkalmazottak oktatásáért,
  - katasztrófa esetén a feladatok szakszerű végrehajtásáért,
  - a vonatkozó jogszabályokban meghatározott feladatok érvényesítéséért,
  - a szükséges védőeszközök biztosításáért,
  - meghatározza a hatóság által kiadott intézkedések végrehajtásának rendjét,
  - előljárója az Egyetem valamennyi polgári védelmi szervezetbe beosztottjának,
  - intézkedik a rendkívüli állapot idején szükséges munkaerő-meghagyásról.

• **VOCS és annak vezetője**

Az Egyetem polgári védelmi vezetőjének közvetlen alárendeltségébe tartozik.

Feladatai:

- közvetlenül szervezi az alegységeket a jóváhagyott „Állománytábla” alapján,
- gondoskodik a polgári védelmi alegységek feltöltöttségének naprakészességéről,
- megszervezi a polgári védelmi beosztottak szakmai felkészítését, kiképzését,
- készenlétbe helyezés időszakában intézkedik a polgári védelmi alegységek készenlétbe helyezésére és intézkedik a mentő-mentesítő feladatok végrehajtására,
- a fentiekén kívül végrehajtja, ill. végrehajtatja mindazon feladatokat, melyeket a Parancsnok részére meghatároz,
- a csoport parancsnoka előjárója valamennyi polgári védelmi részleg parancsnokának és beosztottjának.

• **Részlegek parancsnokai** közvetlenül a VOCS vezetőjének vannak alárendelve.

Feladatuk:

- a részleg szervezésében való részvétel, javaslattétel a személyi állomány összetételére,
- közvetlenül felkészítik a beosztott állományt egy katasztrófa helyzetben végrehajtandó szakfeladataikra,
- részt vesznek a gyülekezési körletek kijelölésében,
- készenlétbe helyezéskor eligazítják az állományt, kiosztják az egyéni védőfelszerelést, és szakfelszerelést,
- kárterületen irányítják a beosztott állomány tevékenységét,
- szükség esetén segítséget kérnek a feladat végrehajtásához,
- megszervezik a részlegek közötti együttműködést.

A részlegek parancsnokainak alapvető feladata, hogy a kárfelszámolás után a legrövidebb időn belül alkalmassá tegyék a részleget esetleges ismételt feladatok végrehajtására.

VI. A POLGÁRI VÉDELMI FELKÉSZÍTÉS SZABÁLYAI

VI.1. Az Egyetem alkalmazottainak felkészítése

Az Egyetem alkalmazottainak felkészítését a Biztonságszervezési Osztály által kidolgozott tematika alapján, évenként 2 óra időtartamban, a tűzvédelmi tervek végrehajtásának gyakorlásával egy időben kell végezni. A felkészítés fő iránya az adott szervezeti egység védekezési feladatainak megismertetése, a veszélyhelyzetben végrehajtandó tevékenység szükséges mértékben történő gyakoroltatása. A felkészülés időpontját a munkahelyi vezetők tervezik.

VI.2. A hallgatói állomány felkészítése

A hallgatói állomány felkészítése elsődlegesen az általános polgári védelmi felkészítésre irányul. A felkészítés tematikáját a Biztonságszervezési Osztály az első négy félévre, 4 x 2 órás időtartamra dolgozza ki. A felkészítést meghívott előadók bevonásával kell tervezni. A felkészítés során a polgári védelem és a katasztrófavédelem jogi-szervezeti és tevékenységi rendszerének általános szintű megismerését kell célul kitűzni. A tanszékek vizsgálják meg azt a lehetőséget, hogy a tantárgyak anyagát milyen módon lehet alkalmassá tenni, esetleg kiegészíteni olyan ismeretekkel, amelyek a polgári védelmi és a katasztrófavédelmi egészségügyi szakismeretek kialakítását szolgálják. Az ezzel kapcsolatos elgondolást a tantervi tematikában kell rögzíteni.

VI.3. Rezidens- és posztgraduális képzés

- a) A rezidensképzés tematikájába – az alapszakterülettől függetlenül – beépítésre kerül kétnapos elméleti-gyakorlati képzés, mely a korábban elsajátított polgári védelmi ismeretek szinten tartásáról, valamint az újabb katasztrófavédelmi, egészségügyi és speciális ismeretek elsajátításáról gondoskodik.
- b) A posztgraduális szaktovábbképzés credit pontrendszerében a szakterülettől függetlenül beépítésre kerül a polgári védelmi, katasztrófavédelmi, egészségügyi és speciális ismeretek aktualizálását célzó kötelező jellegű továbbképzés.

VI.4. A betegek és a látogatók tájékoztatása

A betegeket és a látogatókat a kialakult veszélyhelyzet esetén tájékoztatni kell az elvárt magatartási szabályokról. A tájékoztatást az egészségügyi szakszemélyzetnek kell elvégezni.

VII. POLGÁRI VÉDELMI GAZDÁLKODÁS SZABÁLYAI

1. A Polgári Védelmi Törvény 13. és 40. §-ában foglaltaknak megfelelően az Egyetem rektora gondoskodik az alkalmazottak – kimenekítés esetén a betegek – védelmét szolgáló védelmi eszközök és felszerelések biztosításáról. A védelmi feladat ellátásával kapcsolatban felmerülő kiadásokat a gazdasági és műszaki főigazgató költségként tervezi meg.
2. A 21/1998.(XII. 27.) EüM. rendelet 9. §-ában meghatározott feladatok teljesítéséhez szükséges költségek fedezetét biztosítani kell.
3. Az Egyetem munkahelyi polgári védelmi szervezetei létrehozásával, működtetésével és felszerelésével kapcsolatos költségek tervezésekor külön kell szerepeltetni a szervezetek felszereléseinek beszerzésének, karbantartásának költségeit, a felkészítés és gyakoroltatás, illetve a saját hatáskörben elrendelt alkalmazás költségeit.
4. A polgári védelmi szervezetbe be nem osztott alkalmazottak, továbbá a hallgatók felkészítési költségeit az oktatási költségek között kell tervezni.
5. Az elégséges védelmi szint eléréséhez szükséges anyagok, eszközök beszerzését a gazdasági főigazgatóval, a műszaki főigazgató-helyettessel egyetértésben a biztonságszervezési osztályvezető – a feladatok rangsorolásának figyelembevételével – tervezi és évenként a költségvetés előkészítésének időszakában terjeszti azt elő.

VIII. HATÁLYBALÉPÉS

1. A jelen szabályzatot az Egyetemi Tanács a 2002. november 25-i ülésén hozott 205/2002. számú határozatával elfogadta.
2. A Szabályzat az Egyetemi Értesítőben történő közzététel napján lép hatályba.

Dr. Mészáros Rezső s. k.
rektor

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

SUGÁRVÉDELMI SZABÁLYZATA

Szeged, 2002.

TARTALOM

1. A Sugárvédelmi Szabályzat célja, főbb alapelvei.....	1
1.1. Sugárvédelemmel kapcsolatos alapfogalmak.....	1
2. A sugárvédelemben közreműködő személyek feladat és hatásköre.....	6
2.1. Rektor sugárvédelmi feladatai.....	6
2.2. Főtitkár sugárvédelmi feladatai.....	6
2.3. Gazdasági főigazgató sugárvédelmi feladatai.....	6
2.4. Főmérnök sugárvédelmi feladatai.....	6
2.5. Tanszék/egység vezető sugárvédelmi feladatai.....	7
2.6. Munkavállalók, hallgatók és tanulók sugárvédelmi feladatai.....	7
3. Sugárveszélyes munkahelyre vonatkozó személyi feltételek.....	8
3.1. Munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata.....	8
3.2. Vizsgaköteles sugárvédelmi képzés és továbbképzés.....	8
3.3. Egyéni védőeszközök.....	9
3.4. Személyi dozimetriai ellenőrzés.....	9
3.5. Foglalkozási dóziskorlátok.....	10
3.6. A lakosság tagjaira vonatkozó dóziskorlátok.....	10
3.7. Páciensvédelem.....	11
3.8. Külső munkavállalók.....	11
4. Sugárveszélyes munkahelyre vonatkozó tárgyi feltételek.....	12
4.1. A munkahelyek besorolása.....	12
4.1.1. Ellenőrzött terület.....	12
4.1.2. Felügyelt terület.....	13
4.2. Zárt radioaktív sugárforrással vagy röntgensóval működő berendezéssel végzett munkák alapvető követelményei.....	13
4.3. Nyitott radioaktív készítményekkel végzett munkák alapvető követelményei.....	14
4.4. Mentésítő készlet.....	15
4.4.1. Nyitott radioaktív készítményt felhasználó munkahely mentésítő készlete.....	15
4.4.2. Zárt sugárforrással működő berendezést üzemeltető munkahely (afterloading) mentésítő készlete.....	16
4.5. Radioaktív hulladékok.....	16
4.6. Radioaktív anyagok közúti szállítása.....	17
5. Balesetek megelőzése és elhárítása (BEIT – baleset elhárítási és intézkedési terv).....	18
5.1. Röntgensóval működő berendezéssel végzett munkák.....	18
5.2. Zárt radioaktív sugárforrással működő berendezéssel végzett munkák.....	18
5.3. Nyitott radioaktív készítményekkel végzett munkák.....	19
6. Munkahelyi Sugárvédelmi Szolgálat.....	20
6.1. A Munkahelyi Sugárvédelmi Szolgálat feladatai.....	20
7. Hatálybalépés.....	21
8. Törvények, rendeletek.....	22
9. Mellékletek.....	23
1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról.....	26
16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról.....	42

A Szegedi Tudományegyetem (továbbiakban: Egyetem) Tanácsa a sugárvédelemről szóló hatályos jogszabályok alapján az alábbiakban állapította meg és fogadta el az Egyetem Sugárvédelmi Szabályzatát.

Az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatban leírtakat minden sugárveszélyes munkát végző dolgozó köteles maradéktalanul betartani és betarttatni, illetve ha ezen tevékenységekkel kapcsolatosan hiányosságot, vagy mulasztást tapasztal azt köteles jelenteni az adott területi sugárvédelmi megbízottjának, akadályoztatása esetén a sugárvédelmi megbízott helyettesének.

A sugárvédelmi megbízott vagy helyettese a hiányosságok és mulasztások megszüntetésére köteles intézkedéseket tenni és jelenteni az esemény a Tanszék/Egység vezetőjének.

1. A SUGÁRVÉDELMI SZABÁLYZAT CÉLJA, FŐBB ALAPELVEI

Az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzat célja, hogy az érvényben levő törvények és rendeletek alapján összefoglalja azokat a sugárvédelmi szabályokat, melyek betartásával az ionizáló sugárzást kibocsátó anyagokkal és készülékekkel történő munkavégzés úgy a dolgozó személyzet, mint az azzal kapcsolatba kerülő környezet számára biztonságos legyen.

Bármely ionizáló sugárforrást alkalmazó tevékenység esetében a dolgozók védelmét és biztonságát optimalizálni kell annak érdekében, hogy az egyéni dózisok nagysága, a sugárzásnak kitett személyek száma és *a sugárterhelés valószínűsége az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szinten maradjon* (ALARA elv – As Low As Reasonable Achievable). Az optimalizálásakor tekintettel kell lenni a tudományos és technikai adottságok mellett a gazdasági és társadalmi tényezőkre is.

Foglalkozási sugárterhelésnek kell tekinteni bármilyen olyan sugárterhelést – amelyet a munkavállaló, a *Szegedi Tudományegyetem* (a továbbiakban, mint munkáltató), felelősségi köréhez tartozó helyzetekben – munkavégzés folyamán kaphat.

1.1. Sugárvédelemmel kapcsolatos alapfogalmak

atomenergia alkalmazása

radioaktív anyaggal, vagy ionizáló sugárzást létrehozó berendezésekkel kapcsolatos tevékenység

atomenergia alkalmazója

aki az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos tevékenységet végez

aktivitás (A)

különleges energiaállapotú atommagok (radionuklidok) adott időpontban meghatározott mennyisége: $A = dN/dt$,
dN az adott energiaállapotból a dt időintervallum alatt bekövetkező spontán magátalakulások számának várható értéke

az aktivitás egysége

1/ s; az egység neve: becquerel (Bq)

besugárzás

ionizáló sugárzásnak kitett állapot

dózisegyenérték (H)

a Sugárzás Egységeinek és Mérésének Nemzetközi Bizottsága (ICRU) által, csak bizonyos sugárvédelmi mérések számára bevezetett, ún. operatív mennyiségek meghatározására használt mennyiség

dóziskorlát

a külső forrásból és az emberi szervezetbe került radionuklid(ok)tól származó adott időszakra vonatkozóan megszabott effektív dózis, illetőleg lekötött effektív dózis vagy az egyenérték dózis, illetőleg lekötött egyenérték dózis összege, amelyet az ellenőrzött tevékenységből származó egyéni sugárterhelésnek nem szabad meghaladni

effektív dózis (E)

az emberi test összes szövetére vagy szervére (T) vonatkozó, súlyozott egyenérték dózisok (H_T) összege:

$$E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$$

w_T a T szövet vagy szerv súlytényezője, w_R az R típusú sugárzás súlytényezője, $D_{T,R}$ az R sugárzástól származó, T szövetben vagy szervben elnyelt dózis átlagértéke

az effektív dózis egysége

J/ kg; az egység neve: sievert (Sv)

egyenérték dózis (H_T)

az R típusú és minőségű sugárzás súlytényezőjével súlyozott, a T szövetben vagy szervben elnyelt dózis:

$$H_{T,R} = w_R D_{T,R}$$

w_R a sugárzási súlytényező, $D_{T,R}$ a T szövetben vagy szervben elnyelt dózis átlagértéke

az egyenérték dózis egysége

J/ kg; az egység neve: sievert (Sv)

egyenértékdózis teljesítmény (H)

az egyenértékdózis dt idő-intervallum alatti változása

$$\dot{H} = dH / dt$$

az egyenértékdózis teljesítmény egysége

J/ kg s; az egység neve: sievert/ másodperc (Sv/ s)

ellenőrzött terület

olyan terület, amelyre a sugárvédelem vagy radioaktív anyaggal való szennyeződés ellenőrzése szempontjából külön rendszabályok vonatkoznak, és oda csak a megfelelő kontrollálás mellett szabad belépni

elnyelt dózis (D)

az elnyelt dózis az ionizáló sugárzás hatására az anyag egységnyi tömegében elnyelt energiának ($d\varepsilon$) az átlagértéke:

$$D = d \bar{\varepsilon} / dm$$

az elnyelt dózis egysége

J/ kg; az egység neve: gray (Gy)

elnyelt dózisteljesítmény ($\dot{D}$)

az elnyelt dózis dt idő-intervallum alatti változása

$$\dot{D} = dD/ dt$$

az elnyelt dózisteljesítmény egysége

J/ kg s; az egység neve: gray/ másodperc (Gy/ s)

engedélyes

az atomenergia alkalmazói közül, aki hatósági engedéllyel engedélyköteles tevékenységet folytat

ésszerűen elérhető legalacsonyabb szint

a tudományos, technikai, gazdasági és társadalmi adottságok figyelembevételével kialakított, a nemzetközi elvárásokkal összhangban lévő legkisebb érték

felügyelt terület

olyan terület, amely az ionizáló sugárzás elleni védelem céljából jól meghatározott ellenőrzés alatt áll

ionizáló sugárzás

olyan típusú, foton vagy korpuszkuláris sugárzás, amely a közeggel való kölcsönhatása során közvetlenül vagy közvetve, ion párokat hoz létre

ionizáló sugárzást létrehozó berendezés

olyan berendezés, amely külső energia vagy radioaktív anyag felhasználásával ionizáló sugárzás keltésére és kibocsátására alkalmas

kivizsgálási szint

dozimetriai vagy sugárvédelmi mennyiségben kifejezett valós vagy potenciális sugárterhelés értéke, amelynek elérése vagy meghaladása esetén a sugárterhelés kialakulásának körülményeit megfelelő eljárással tisztázni szükséges

mentességi szint

külön jogszabályban megállapított aktivitás koncentráció vagy összes aktivitás, amelynél vagy amely alatt bármely, radionuklidot tartalmazó anyag vagy készítmény mentes az At. hatálya alól

mesterséges (sugár) forrás

a természetben eredetileg nem fellelhető, ionizáló sugárzást okozó sugárforrás

munkavállaló sugárveszélyes munkahelyen

teljes munkaidőben, vagy részmunkaidőben, illetve időszakosan, a munkáltató számára munkát végző olyan személy, akinek a foglalkozásával összefüggően sugárvédelemmel kapcsolatosan elismert jogai és kötelezettségei vannak

nyitott sugárforrás

olyan sugárforrás, amely használata során kijuthat a környezetbe és így nem teljesülnek a zárt sugárforrás jellemzői

radioaktív anyag

a természetben előforduló, vagy mesterségesen előállított bármely anyag, amelynek egy vagy több összetevője ionizáló sugárzást bocsát ki, valamint az ilyen anyagot tartalmazó készítmény

radioaktív hulladék

további felhasználásra már nem kerülő olyan radioaktív anyag, amely sugárvédelmi jellemzők alapján nem kezelhető közönséges hulladékként

radioaktív szennyezés

bármely anyag, felület, személy vagy a környezet szennyeződése radioaktív anyaggal

radionuklid

olyan, az atommagjában meghatározott számú neutront és protont tartalmazó elem, amelynek az atommagja instabil energiaállapotban van

radionuklid-felvétel (inkorporáció)

a külső környezetből az emberi testbe kerülő radionuklid(ok) aktivitása

sugárforrás

radioaktív anyag, vagy olyan készülék, illetve berendezés, amely ionizáló sugárzást bocsát ki

sugárterhelésnek kitett munkavállaló

olyan, a munkáltató számára munkát végző személy, aki az atomenergia alkalmazási körébe eső tevékenységből eredő, olyan szintű sugárterhelésnek van kitéve, amely a népesség tagjaira vonatkozó valamelyik korlátot meghaladó dózist eredményezhet

sugárvédelem optimalizálása

olyan eljárás, amely révén a sugárforrás tervezése és használata, továbbá az azzal összefüggő tevékenység biztosítja, hogy a sugárterhelés – a dóziskorlátokon belül – gazdasági és társadalmi tényezőket is figyelembe véve, az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szintű legyen

szabályos (normális) sugárterhelés

olyan mértékű sugárterhelés, amely a sugárforrás szabályszerű működési feltételei mellett kapható, beleértve az esetleges, de még ellenőrzés alatt tartható, kisebb üzemzavarokból eredő sugárterhelést is

személyi dózisegyenérték ($H_p[d]$)

az a dózisegyenérték, amely a testfelület egy meghatározott pontja alatt d mélységben elhelyezkedő lágy testszövetben keletkezik

nagy áthatolóképességű sugárzásra vonatkozóan $d=10$ mm, gyengén áthatoló sugárzás esetén $d=0,07$ mm mélység ajánlott (ICRU)

a személyi dózisegyenérték egysége

J/kg, az egység neve: sievert (Sv)

szennyezettség mentesítés

emberi testek, vagy tárgyak felületén, illetve a környezetben keletkezett sugárszennyeződés eltávolítása vagy csökkentése

természetes sugárforrás

az ionizáló sugárzás természetes földkérgi vagy kozmikus eredetű forrásai

zárt sugárforrás

olyan forrás, amelynek felépítése – szabályszerű használat mellett – megakadályozza, hogy a radioaktív anyagok kijussanak a környezetbe

2. A SUGÁRVÉDELEMBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZEMÉLYEK FELADAT ÉS HATÁSKÖRE

2.1. Rektor sugárvédelmi feladatai

- az Egyetemre vonatkozó sugárvédelmi tevékenység irányítását, a sugárvédelmi feladatok meghatározását és a végrehajtás ellenőrzését a rektor a főtitkára ruházza át.

2.2. Főtitkár sugárvédelmi feladatai

- az Egyetem vezetőjének – annak vezetői beosztásával járó felelőssége változatlanul hagyása mellett – sugárvédelmi feladatait átruházott jog-, és hatáskör alapján ellátja, valamint operatíván irányítja a sugárvédelmi tevékenységet;
- a sugárvédelmi jogszabályokban foglaltakat betartatja;
- az Egyetemi Sugárvédelmi Szolgálat tagjait kinevezi;
- az Egyetemi Sugárvédelmi Szolgálatot hatásosan működteti;
- az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatot elkészítteti, szükség esetén módosíttatja;
- az egyetem sugárveszélyes munkahelyeire vonatkozó, az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt személyi feltételeket biztosítja;
- a sugárvédelemmel kapcsolatos belső szabályozásokat kiadhatja;
- felügyeleti (hatósági) szervek sugárvédelmi ellenőrzési feltételeit biztosítja;
- sugárveszély esetén saját hatáskörében azonnal intézkedik;
- rendkívüli esetben sugárvédelmi készenléti ügyeletet rendel el.

2.3. Gazdasági főigazgató sugárvédelmi feladatai

- az egyetem sugárveszélyes munkahelyeire vonatkozó, az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt tárgyi feltételeket biztosítja;
- az egyetem sugárveszélyes munkahelyeire vonatkozó, az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt személyi feltételek teljesítéséhez szükséges anyagi feltételeket biztosítja;
- gondoskodik arról, hogy az éves, illetve középtávú, költségvetési, felújítási tervekben, a sugárvédelemmel kapcsolatos igények megfelelő pénzügyi fedezete szerepeljen.

2.4. Főmérnök sugárvédelmi feladatai

- az egyetem sugárveszélyes munkahelyeire vonatkozó, az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt tárgyi feltételek műszaki hátterét biztosítja;
- gondoskodik a beruházási, építési, technológiai tervek megvalósítása során a sugárvédelemmel kapcsolatos előírások betartásáról;
- biztosítja, hogy az atomenergia alkalmazása körében használt, ionizáló sugárzást kibocsátó, vagy radioaktív sugárforrást tartalmazó berendezés, valamint sugárvédelem elleni védőeszköz, csak akkor kerüljön beszerzésre, ha az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatala (OTH) a berendezést, vagy sorozatgyártás esetén annak prototípusát, illetve a védőesz-

közt sugárvédelmi szempontból megfelelőnek minősítette és arról minőségi bizonyítványt adott ki (OTH minősítés);

- gondoskodik arról, hogy az egyetemen a Műszaki Beruházási Osztály által ellenőrzött karbantartási, javítási munkák során a kivitelezők, szolgáltatók a tevékenységük során a rájuk vonatkozó mértékben az egyetem Sugárvédelmi Szabályzatában meghatározottakat megismerjék, és azt a munkájuk során betartsák.

2.5. Tanszék/egység vezető sugárvédelmi feladatai

- gondoskodik arról, hogy az adott munkahelyen az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt személyi és tárgyi feltételek teljesüljenek;
- gondoskodik arról, hogy az adott munkahely sugárvédelmi előírásai a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatban szerepeljenek;
- a szervezet sugárvédelmi megbízottjai segítségével ellenőrzi a sugárvédelmi előírások betartását;
- gondoskodik az új létesítmények használatba vétele, illetve gépek, műszerek üzembe helyezése, valamint jelentősebb műszaki felújítást követően, a helyi sugárvédelmi előírások elkészítéséről;
- az adott munkahelyen a sugárvédelmi ellenőrzéseken részt vesz;
- azonnali intézkedést igénylő esetekben megteszi a sugárvédelem betartásához szükséges és elvárható intézkedéseket, és jelenti az eseményt a sugárvédelmi szolgálat vezetőjének;
- amennyiben a hiányosság, szabálytalanság teljes körű elhárítására saját hatáskörében nincs lehetőség, akkor ezt további intézkedés céljából haladéktalanul jelenti az egyetem főtitkárának;
- sugárveszély esetén gondoskodik, hogy a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt baleset elhárítási és intézkedési terv (BEIT) szerint járjanak el.

2.6. Munkavállalók, hallgatók és tanulók sugárvédelmi feladatai

- munkavállalók, hallgatók és tanulók jogosultak és kötelesek a rájuk bízott feladatokat a foglalkozási szabályoknak megfelelően az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatban előírtak betartásával végezni;
- kötelesek az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzatban és a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatban meghatározottakat külön felhívás vagy intézkedés nélkül végrehajtani;
- kötelesek a munkakörüknek megfelelő sugárvédelmi oktatáson és továbbképzésen részt venni;
- kötelesek sugárveszély esetén a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatba foglalt baleset elhárítási és intézkedési terv (BEIT) szerint eljárni;
- kötelesek a személyesen észlelt, vagy tudomásukra jutott sugárvédelmi hiányosságokat, szabálytalanságokat felettes vezetőjüknek jelenteni.

3. SUGÁRVESZÉLYES MUNKAHELYRE VONATKOZÓ SZEMÉLYI FELTÉTELEK

3.1. Munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata

*[33/1998 (VI. 24.) NM, 27/2000 (IX. 30.) EüM, 31/2001 (X. 3)
EüM rendeletek]*

Annak megállapítására, hogy a meghatározott munkakörben és munkahelyen végzett tevékenység által okozott sugárterhelés a vizsgált személy számára milyen igénybevételt jelent és annak képes-e megfelelni, a munkavállalók évente időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálaton kötelesek részt venni. A munkaköri alkalmassági vizsgálatot az egyetem üzem-egészségügyi szolgálata végzi és tartja nyilván.

Foglalkozási sugárterheléssel járó munkát 18 éven aluli személyek nem végezhetnek.

Terhes nők, és szoptató anyák ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen nem dolgozhatnak.

3.2. Vizsgaköteles sugárvédelmi képzés és továbbképzés

[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

Az atomenergia alkalmazása körébe tartozó tevékenységet csak az a személy végezhet, aki az előírt sugárvédelmi képzésben, illetőleg továbbképzésben részt vett és eredményes vizsgát tett:

Alap fokozatú sugárvédelmi képzésre kötelezettek azok a dolgozók, akik sugárveszélyes tevékenységhez kapcsolódó munkakört töltenek be, de sugárforrással nem dolgoznak.

Bővített fokozatú sugárvédelmi képzésre kötelezettek azok a dolgozók, akik az ionizáló sugárzást alkalmazó orvosi, radiológiai munkaterületen – beleértve a nyitott, vagy zárt sugárforrást felhasználókat is – dolgoznak, a sugárforrást önállóan kezelik, illetőleg ilyen munkakört felügyelnek.

Átfogó fokozatú sugárvédelmi képzésre kötelezettek azok a dolgozók, akik az ionizáló sugárzást alkalmazó munkahelyeken vezető munkakörben dolgoznak, illetőleg ilyet felügyelnek, vagy sugárbiztonsági szempontból ellenőriznek; illetve azok, akik ionizáló sugárzást alkalmazó terápiás eljárást terveznek, irányítanak, vagy sugárvédelmi szempontból felügyelnek.

Új munkavállaló a sugárvédelmi képesítés megszerzéséig, de legfeljebb egy évig, csak a tevékenység jellegének megfelelő képzettséggel rendelkező személy felügyelete mellett dolgozhat.

3.3. Egyéni védőeszközök [65/1999. (XII. 22.) EüM]

Annak érdekében, hogy a munkahelyi kockázatokat az egészséget nem veszélyeztető mértékűre csökkentsük, a munkáltató a munkavállalókat a kockázatokkal szemben védelmet nyújtó védőeszkővel látja el és ellenőrzi azok rendeltetésszerű használatát.

A védőeszközt a munkáltató ingyenesen biztosítja, továbbá karbantartás, tisztítás, javítás vagy csere útján gondoskodik arról, hogy a védőeszköz használható, valamint megfelelő higiénés állapotban legyen.

A munkavállaló a védőeszköz használatáról érvényesen nem mondhat le.

3.4. Személyi dozimetriai ellenőrzés [16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

A foglalkozási sugárterhelésnek kitett munkavállalók védelme érdekében a munkáltató, a munkafeltételeknek megfelelő személyi dozimetriai ellenőrzést végeztet.

A sugárveszélyes munkahelyek munkavállalóit az engedélyes, sugárterhelésük ellenőrzése szempontjából két osztályba sorolja. Az „A” osztályba sorolt munkavállalók azok, akiknél fennáll a lehetősége annak, hogy az évi *effektív dózisu*k meghaladhatja a 6 mSv értéket, vagy a *szervdózis korlátok bármelyikének 3/10 részét*. „B” osztályba kell sorolni minden egyéb munkavállalót.

Az „A” besorolású munkavállalók külső forrásból eredő sugárterhelésének személyi dozimetriai ellenőrzése kötelező, a „B” besorolású munkavállalóké fakultatív.

A sugárterhelésük rendszeres hatósági ellenőrzésére kötelezett munkavállalók a dózismérőt kötelesek viselni. Ha a munkavállaló a dózismérőt figyelmeztetés ellenére sem viseli, illetőleg nem rendeltetésszerűen használja, a munkavégzéstől a munkáltató köteles eltiltani.

A napi sugárveszélyes tevékenység befejezésével, illetve munkaidőn kívül, a dózismérőt olyan helyen kell tárolni, ahol a természetes háttérsugárzáson felül, járulékos (nem a foglalkozás gyakorlása közben kapott) sugárzás nem érheti. A dózismérő kezelése vagy viselése során nem sérülhet meg és illetéktelenek nem férhetnek hozzá.

A munkahelyi sugárvédelmi megbízott a dolgozók személyi dózisterheléséről köteles egyéni nyilvántartást vezetni. Az egyéni nyilvántartást ötévente összegzett formában is dokumentálni kell. Az első ötéves periódust 2001. január 01-jétől kell számolni. A dolgozó részére, munkaviszonyának megszűnésekor, nyilvántartásáról másolatot kell kiállítani.

A munkahely sugárvédelmi szolgálata köteles a dozimetriai eredményeket a munkavállaló sugárveszélyes munkájának időtartama alatt, továbbá annak megszűnését követő 30 éven át megőrizni.

3.5. Foglalkozási dóziskorlátok [16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

A foglalkozási sugárterhelésnek kitett munkavállaló munkavégzés során, az alkalmazott mesterséges és fokozott sugárterhelést eredményező természetes forrásokból származó, külső és belső sugárterhelés együttesen, egymást követő 5 naptári évre összegezve nem haladhatja meg a 100 mSv effektív dóziskorlátot. Az effektív dózis egyetlen naptári évben sem haladhatja meg az 50 mSv értéket.

Tekintet nélkül az effektív dózusra megszabott fenti korlátra, a szemlencsére vonatkozó évi egyenérték dóziskorlát 150 mSv. A bőrre – bármely 1 cm² területre átlagolva –, továbbá a végtagokra vonatkozó évi egyenérték dóziskorlát 500 mSv.

A 18. életévüket betöltött tanulók, illetve gyakornokok oktatási célból származó, külső és belső összes sugárterhelésének korlátozására a foglalkozási sugárterhelésnek kitett munkavállalókra vonatkozó, az előírásokban leírt dóziskorlátokat kell alkalmazni.

A 16. életévüket betöltött, de 18 év alatti tanulók, illetve gyakornokok oktatásból származó összes sugárterhelésének évi effektív dóziskorlátja 6 mSv. Tekintet nélkül az effektív dózusra vonatkozó korlátra, a szemlencsére vonatkozó egyenérték dóziskorlát évi 50 mSv, a bőrre – bármely 1 cm² területre átlagolva – és a végtagokra vonatkozó egyenérték dóziskorlát évi 150 mSv.

3.6. A lakosság tagjaira vonatkozó dóziskorlátok [16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

A lakosság tagjait érő sugárterhelés minden mesterséges forrásból származó, nem foglalkozási és nem orvosi eredetű sugárterhelés.

A lakosság tagjainak mesterséges forrásokból származó, külső és belső sugárterhelésének összege – az orvosi diagnosztikai és terápiás beavatkozással, a nem foglalkozásszerű betegápolással, az orvosi kutatásban való önkéntes részvétellel járó sugárterhelésen kívül – nem haladhatja meg az évi 1 mSv effektív dóziskorlátot.

Tekintet nélkül az egészségre vonatkozó évi effektív dóziskorlátra, a lakosság körében a szemlencsére engedélyezett egyenérték dóziskorlát évi 15 mSv, a bőrre vonatkozóan – bármely 1 cm² területre átlagolva – 50 mSv.

Az egyetem részt vesz a lakossági sugárterhelés mérésében. Egyetemünk 1997-től bekapcsolódott a 248/1997. (XII. 20.) Kormány rendelet által létrehozott Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer (ONER) részét képező Országos Sugárfigyelő Jelző és Ellenőrző Rendszerbe (OSJER). Két intézet: az ÁOK Nukleáris Medicina Intézet és a TTK Szilárdtest és Radiokémiai Tanszék, mint helyhez kötött laboratóriumok, az OSJER által beszerzett, számítógéphez csatlakoztatott nagy érzékenységű dózisteljesítmény-mérő készülékkel folyamatos környezeti háttérmeréseket végez. Az adatokat az egyetem illetékeseinek rendelkezésére bocsátják és továbbítják a Baleseti Információs Központba (BIK).

3.7. Páciensvédelem *[31/2001. (X. 3.) EüM rendelet]*

Egészségügyi tevékenység végzése során radiológiai eljárást csak szakmailag indokolt esetben, illetve mértékben és a sugárterhelést elszenvedő személy érdekében lehet alkalmazni, feltéve, hogy az alkalmazással járó kockázat kisebb az annak elmaradásával járó kockázatnál, továbbá, a besugárzástól várható eredmény más rendelkezésre álló, sugárterheléssel nem járó orvosi eljárás útján nem érhető el.

Fogamzóképes korban lévő nők esetében a beutaló orvos és a kezelőorvos tájékozódni köteles terhesség esetleges fennállásáról, vagy a szoptatás tényéről.

Radiológiai eljárást alkalmazó munkahelyeken feliratot kell elhelyezni, amely a nőket figyelmezteti a fennálló veszélyekre, illetőleg felhívja figyelmüket terhességük vagy szoptató anyaságuk bejelentési kötelezettségére. Az írásos figyelmeztetés megléte azonban nem mentesíti az orvosokat, hogy a terhesség esetleges fennállásáról, illetve a szoptatás tényéről tájékozódni kötelesek.

3.8. Külső munkavállalók *[30/2001. (X. 3.) EüM rendelet]*

Külső munkavállaló olyan sugárveszélyes munkahelyen foglalkoztatott „A” besorolású munkavállaló (lásd 3.4. Személyi dozimetriai ellenőrzés)– ideértve a gyakornokot és a tanulót is –, aki külső munkáltató alkalmazásában az ellenőrzött területen az atomenergia alkalmazási körébe tartozó, bármilyen rövid ideig tartó tevékenységet végez.

Az engedélyes (sugárveszélyes munkahely) a külső munkavállaló tevékenységét illetően felelősséggel tartozik a külső munkavállaló sugárvédelméért olyan módon, hogy az e célból alkalmazott sugárvédelmi és sugárbiztonsági rendszernek a külső munkavállaló számára az állandó munkavállalókkal egyenértékű védelmet, az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés érdekében előírt tárgyi és személyi feltételeket biztosítja.

4. SUGÁRVESZÉLYES MUNKAHELYRE VONATKOZÓ TÁRGYI FELTÉTELEK

Az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos munkahelyi sugárvédelmet a sugárzás természetének és a sugárterhelés mértékének ismeretére, a sugárvédelem optimalizálásának végrehajtására kell alapozni.

A sugárveszélyes munkavégzés feltételeit úgy kell megállapítani, hogy a munkát végzők és a környezetben élők (tartózkodók) sugárterhelése a vonatkozó dóziskorlátokat ne haladja meg, és a sugárvédelem optimalizált legyen.

A munkáltatónak minden lehetséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy a munkavállalók szabályos sugárterhelése, valamint az esetleges sugárterhelés kockázata – a gazdasági tényezők figyelembevételével – az ésszerűen elérhető legkisebb legyen.

A munkáltató gondoskodik a biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeinek teljesítéséről, a szükséges biztonsági berendezésekről, az ionizáló sugárzás elleni védőeszközökről, a berendezések és eszközök hatékonyságának ellenőrzéséről, valamint a sugárvédelmi műszerek működőképességéről, kalibrációjáról és hitelesítéséről.

4.1. A munkahelyek besorolása [16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

A sugárveszélyes munkahelyen az engedélyes *ellenőrzött*, illetve *felügyelt* területet jelöl ki.

4.1.1. Ellenőrzött terület

Ellenőrzött terület az a munkaterület, ahol a tevékenységből adódóan az évi egyéni sugárterhelés meghaladhatja az *1 mSv effektív dózist*, illetve a szemlencse, a bőr és a végtagok esetében az *egyenérték dóziskorlátok 1/10-ét*, vagy ahol a radioaktív szennyeződés terjedését vagy a munkavégzésből adódó esetleges sugárterhelés mértékét korlátozni kell.

Ellenőrzött területen a szabályos sugárterhelés korlátozásának, és az esetleges sugárterhelés valószínűségének csökkentése érdekében, illetve radioaktív szennyeződés terjedésének megakadályozása céljából a következő különleges sugárvédelmi intézkedéseket és biztonsági előírásokat kell betartani:

- az ellenőrzött terület határait egyértelműen ki kell jelölni,
- az ellenőrzött területre való bejutást ellenőrizni kell, illetve az illetéktelen bejutást meg kell akadályozni,
- a bejáratot a sugárveszélyre utaló jelzéssel és felirattal, valamint a munkaterület, illetve munkahely megnevezésével el kell látni,
- a munkaterület – a telepített röntgenlaboratórium kivételével – műszeres sugárvédelmi ellenőrzését – a sugárzás típusának, a sugárveszély mértékének megfelelő módon – kell biztosítani,

- ellenőrzött területen csak az atomenergia alkalmazásával összefüggő tevékenység végezhető, és csak a tevékenységekhez szükséges eszköz vagy anyag tartható.

4.1.2. Felügyelt terület

Felügyelt terület az a sugárveszélyes munkaterület, ahol sugárveszély van, de szabályos körülmények között nem olyan mértékű, hogy az ellenőrzött területre vonatkozó különleges sugárvédelmi intézkedések és biztonsági szabályok alkalmazására volna szükség. A felügyelt területen:

- rendszeres sugárvédelmi ellenőrzést kell tartani,
- a felügyelt terület bejáratát a sugárveszélyre utaló jelzései és felirattal, a munkaterület, valamint a munkahely megnevezésével el kell látni,
- a munkahelyen előforduló sugárzás mérésére alkalmas, hitelesített sugárvédelmi műszer(ek)e)t kell beszerezni,
- a munkahelyen végezhető tevékenységek, a tárolható eszközök, anyagok köre korlátozható,
- amennyiben a felügyelt területen belül tartósan $20 \mu\text{Sv/h}$ -nál nagyobb dózisegyenérték-teljesítmény, vagy rövid idejű besugárzásnál besugárzásonként $50 \mu\text{Sv}$ -nál nagyobb dózisegyenérték fordulhat elő, de az ellenőrzött területté nyilvánítás nem indokolt, a területet határolással és a sugárveszélyre utaló jelzések elhelyezésével kell megjelölni, annak érdekében, hogy a területre véletlenül ne lehessen belépni.

4.2. Zárt radioaktív sugárforrással vagy röntgensóvel működő berendezéssel végzett munkák alapvető követelményei

[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

A zárt radioaktív sugárforrással vagy röntgensóvel működő berendezés használatának feltétele, hogy a készülék műleírása, gépkönyve, tartalmazzon az érvényben lévő sugárvédelmi előírásoknak megfelelő magyar nyelvű kezelési utasítást.

A nagyjavítást, átalakítást követően a berendezés csak bizonylatolt sugárvédelmi mérés után vehető használatba.

A röntgenberendezést minden olyan változást követően, amely a sugárnyaláb elnyelt dózisteljesítményét megnövelheti, vagy az alkalmazott sugárvédelmi reteszrendszert, árnyékolást megváltoztatja, az új üzemszerű alkalmazást megelőzően ismételt sugárvédelmi méréseknek kell alávetni. A sugárvédelmi mérés elvégzése vagy elvégeztetése, a javítást, átalakítást végző feladata, aki a mérések eredményeit jegyzőkönyvben rögzíti és azt az engedélyes rendelkezésére bocsátja. Ha a jegyzőkönyvben foglaltak alapján szükséges, az engedélyesnek új sugárvédelmi előírásokat kell kidolgozni, illetve a tevékenységet újból kell engedélyeztetni.

A zárt sugárforrások zártságát, illetőleg felületi tisztaságát használatba vétel előtt a gyártó, ezt követően a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatban meghatározott időközönként és módon, az engedélyes az ezirányú tevékenység végzésére engedéllyel rendelkezővel ellenőrizteti.

A radioaktív sugárforrás zártságát veszélyeztetni (pl. nem rendeltetésszerű mechanikai behatással, hevítéssel stb.) nem szabad.

Zárt sugárforrás magyar nyelvű műbizonylatának eredeti példányát a sugárforrás végleges elhelyezéséig az engedélyes őrzi.

Berendezést lejárt felhasználási idejű sugárforrással üzemeltetni tilos. A felhasználási idő a szolgálati időhöz igazodik. Ha a gyártó nem határozza meg a szolgálati időt, a felhasználási időt – szakértői vélemény alapján – az ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézete állapítja meg. Az így megállapított felhasználási idő maximális időtartama 15 év. A felhasználási idő az OSSKI szakvéleménye alapján legfeljebb két esetben, és összesen tíz év időtartammal meghosszabbítható.

A sugárforrást a besugárzás végeztével állandó tároló helyére kell juttatni. Az engedélyes gondoskodik a használatból kivont zárt sugárforrás végleges tárolóhelyre történő szállításáról. Az elszállítás tényét az ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézetének és a radioaktív anyagok központi nyilvántartását vezető, MTA Kémiai Kutató Központ, Izotóp és Felületkémiai Intézet, Sugárbiztonsági Osztálynak kell jelenteni.

Használaton kívül, a radioaktív anyagot tartalmazó hordozható berendezést elzárva, engedélyezett tárolóhelyen kell tartani.

Zárt radioaktív sugárforrás elvesztését vagy eltűnését haladéktalanul jelenteni kell az ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézetének.

4.3. Nyitott radioaktív készítményekkel végzett munkák alapvető követelményei

[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet, 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet]

Radioaktív anyagok, illetve készítmények nyilvántartását úgy kell kialakítani, hogy az alapján az anyagok fajtája, mennyisége, holléte, rendeltetése, valamint folyamatban lévő felhasználása megállapítható és ellenőrizhető legyen.

A hiányt az ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézetének kell bejelenteni.

Radioaktív anyagot (készítményt) használaton kívül elzárva, engedélyezett tárolóhelyen kell tartani. A tárolóhely külső hozzáférhető felületén a környezeti dózisegyenérték teljesítmény a $20 \mu\text{Sv/h}$ értéket nem haladhatja meg.

Radioaktív anyag tárolására, illetve a radioaktív hulladék átmeneti tárolására fokozottan tűz- robbanás- és korrózióveszélyes hely nem jelölhető ki.

Nyitott radioaktív készítményekkel kapcsolatos munkavégzés esetén a radioaktív anyaggal kapcsolatos előkészítő művelet csak izotóplaboratóriumban végezhető.

Az izotóplaboratórium kialakításának és felszerelésének biztosítania kell a külső és a belső sugárterhelés elleni védelmet.

Nyitott radioaktív készítmény szervezetbe kerülésének lehetősége, vagy ennek gyanúja esetén, az érintett munkavállalók belső sugárterhelését ellenőrizni kell. Az ellenőrzést a munkahely kérésére az OSSKI Országos Személyi Dozimetriai Szolgálat végzi el.

Radioaktív anyag belégzését, lenyelését, vagy ennek gyanúját a munkavállaló a munkahelyi sugárvédelmi megbízottnak és a munkahely vezetőjének köteles haladéktalanul bejelenteni.

Nyitott radioaktív készítmény izotóplaboratóriumon kívüli felhasználását vizsgálati típusonként kell megtervezni és az ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézetével engedélyeztetni.

Nyitott radioaktív izotópot felhasználó munkahely bútorzatának, felszerelési tárgyainak, padlózatának és falainak anyagát úgy kell megválasztani, hogy az a szennyezettségtől mentesíthető legyen.

Porlódással, párolgással járó művelet csak elszívófülkében, illetve szárazkamrában végezhető.

4.4. Mentесítő készlet *[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]*

4.4.1. Nyitott radioaktív készítményt felhasználó munkahely mentесítő készlete

Nyitott radioaktív készítményt felhasználó laboratóriumban mentесítő készletet kell készenlétben tartani, amiről az engedélyes gondoskodik. A mentесítő készletet a laboratórium munkaterületeinek, a munkavállalók létszámának, a felhasznált radioaktív készítmények aktivitásának és fajtájának figyelembevételével kell összeállítani.

Ajánlás *mentесítő készlet* összeállításához:

- 15 cm-es, 25-cm-es csipesz;
- gumi- vagy műanyag kesztyű talkumozva;
- fólia, cipők szennyeződésének megelőzésére;
- a munkahely felületének lemosására legalkalmasabb mosó- vagy mosogatószer;
- vatta;
- 10%-os trinátriumfoszfát oldat;
- 2%-os technikai minőségű Komplexon III. oldat elsősorban testfelületek mentесítésére;
- 10%-os sósav vagy salétromsav, kizárólag tárgyak mentесítésére;
- nagy méretű műanyag zsák hulladékgyűjtésre;
- szemöblítő pohár;
- 0,9%-os konyhasóoldat;
- speciális oldat vagy oldószer, amennyiben az izotóplaboratórium olyan radioaktív vegyületet használ fel, melynek mentесítéséhez ez szükséges.

A mentesítő készletet a munkaterület közelében, könnyen elérhető, felirattal megjelölt helyen kell tárolni, és használatára a munkavállalókat ki kell oktatni. A készlet csak a szennyezettség mentesítésére használható.

A munkahely falainak, padlójának, felszerelésének szennyeződése esetén a szennyezett felületek közvetlen mentesítése – a munkahelyi sugárvédelmi megbízott irányításával – az ott dolgozó munkavállalók feladata.

A szennyeződés eltávolításához használt anyagokat, mosóvizet, az eltávolított ruhaneműt a radioaktív hulladékokra vonatkozó szabályok szerint kell kezelni.

4.4.2. Zárt sugárforrással működő berendezést üzemeltető munkahely (afterloading) mentesítő készlete

Műszaki meghibásodás esetén a sugárforrás tároló helyzetébe történő visszahelyezésére ólom tartályt és 25 cm-es csipeszt kell készenlétben tartani.

A mentesítő készletet a munkaterület közelében, könnyen elérhető, felirattal megjelölt helyen kell tárolni, és használatára a munkavállalókat ki kell oktatni.

4.5. Radioaktív hulladékok

[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet, 23/1997. (VII. 18) NM rendelet, 124/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet]

Az izotóplaboratóriumban keletkező radioaktív hulladékokat nuklidok szerint osztályozva kell összegyűjteni.

Gondoskodni kell a radioaktív hulladék tárolásáról amíg a mentességi aktivitása szintjére lebomlik, vagy elszállításra nem kerül.

A 65 napnál rövidebb felezési idejű radioaktív hulladékot a mentességi aktivitás és aktivitás-koncentráció eléréséig, de a hulladékcsoomag (tartály) lezárásától számítva legalább 10 felezési ideig a laboratórium köteles az átmeneti hulladéktárolóban tárolni.

Amennyiben nem növeli meg indokolatlanul a keletkező radioaktív hulladék mennyiségét, az izotóplaboratóriumban egyszer-használatos eszközöket kell használni.

A szilárd radioaktív hulladékokat lábpedállal nyitható, műanyagzsákkal bélelt edényben kell gyűjteni. Folyékony radioaktív hulladékok gyűjtésére olyan edényt kell használni, mely mechanikai hatás ellen is biztonságos védelmet nyújt.

Az átmeneti hulladéktárolóban lévő anyagokon fel kell tüntetni a hulladék jellegét, az izotóp fajtáját, a benne lévő aktivitás becsült értékét és a leadás (elhelyezés) dátumát.

Az engedélyes – a végleges elhelyezés érdekében – köteles bejelenteni az egyetemmel szerződéses viszonyban álló, a radioaktív hulladékokat kezelő és feldol-

gozó telepnek az olyan, már nem használható, vagy radioaktív szennyezéstől nem mentesíthető anyagot és eszközt, amely kommunális hulladékként nem kezelhető. A végleges elhelyezés anyagi feltételeiről az egyetem, az anyagok begyűjtéséről és elszállításáról a radioaktív hulladékokat kezelő és feldolgozó telep gondoskodik.

A radioaktív hulladékok gyűjtésének, tárolásának és kezelésének felügyelete, a munkahelyről eltávolított szilárd, valamint a kibocsátott légnemű és folyékony anyagok radioaktivitásának ellenőrzése és nyilvántartása a munkahelyi sugárvédelmi szolgálat feladata.

Nem tartozik az Atomtörvény hatálya alá az a radioaktív anyag, amelyben a radionuklid teljes aktivitása, vagy amellyel kapcsolatos tevékenység során az anyagban előforduló radionuklid egységnyi tömegre vonatkoztatott aktivitás koncentrációja nem haladja meg a külön jogszabályban meghatározott mentességi szintet.

4.6. Radioaktív anyagok közúti szállítása

[14/1997. (IX.3.) KHVM rendelet, 46/1999. (XII. 28.) KHVM rendelet, 11/2000 (XI.10.) KöViM rendelet, 1979. évi 19. számú törvényerejű rendelet]

A radioaktív anyagok közúti szállítására használt gépjárművet be kell mutatni szakvéleményezésre az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád Megyei Sugáregészségügyi Decentrumának. A gépjármű megfelelőséget igazoló tanúsítványt, az üzemben tartó kérelmére, a Sugáregészségügyi Decentrum szakvéleménye alapján az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád Megyei Intézete adja ki. A tanúsítvány 2 évig érvényes.

5. BALESETEK MEGELŐZÉSE ÉS ELHÁRÍTÁSA (BEIT – BALESET ELHÁRÍTÁSI ÉS INTÉZKEDÉSI TERV)

Sugársérültek vagy arra gyanús személyek szakellátására kijelölt intézmények jegyzékében Egyetemünk is szerepel [16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet].

5.1. Röntgensővel működő berendezéssel végzett munkák

A munkahelyek (rtg., CT, átvilágító) műszaki sugárvédelmével biztosítani kell, hogy a rendeltetésszerű használata esetén a dolgozók személyi dózisa ne haladja meg a sugárveszélyes munkavégzésnél megengedett éves dóziskorlátot. A röntgenső meghibásodása esetén a készülék ionizáló sugárzást nem bocsáthat ki.

Két munkahelyes röntgenfelvételi vizsgálóban a munkahelyeket elválasztó sugárvédelmi függönyt kell használni.

A röntgen berendezés vezérlő elektronikájának meghibásodása esetén a röntgenső feszültség alatt maradhat, ezért a munkaidő végén minden esetben áramtalanítani kell a készüléket.

Átvilágító berendezés üzemeltetése során minden esetben kötelező a 0.5 mm Pb egyenértékű ólomgumi köpenyt használni. A dolgozók védelme érdekében csak hibátlan műszaki védelemmel ellátott átvilágító berendezés használható.

5.2. Zárt radioaktív sugárforrással működő berendezéssel végzett munkák

A munkahelyek (gyorsító, Co ágyú, afterloading készülék) műszaki sugárvédelmével biztosítani kell, hogy a készülékek rendeltetésszerű használata esetén a dolgozók személyi dózisa ne haladja meg a sugárveszélyes munkavégzésnél megengedett éves dóziskorlátot.

Amennyiben az afterloading készülékeknél vagy a Co-ágyúknál műszaki meghibásodás következtében a sugárforrás elakad, a munkahelyi sugárvédelmi szabályzatban szereplő balesetelhárítási és intézkedési terv alapján a munkahelyi sugárvédelmi szolgálat köteles azonnal intézkedni a sugárforrás rendeltetésszerű helyére történő visszahelyezéséről.

A terápiás helyiségeket záró ajtók és fénykapuk automatikus működését a munkahelyi sugárvédelmi szolgálat a munkahelyi sugárvédelmi szabályzatban leírt módszerrel és gyakorisággal köteles ellenőrizni. Meghibásodás gyanúja esetén a terápiás eljárás nem folytatható, az eset kivizsgálására a munkahelyi sugárvédelmi szolgálat köteles az illetékes szakszervizt azonnal értesíteni.

5.3. Nyitott radioaktív készítményekkel végzett munkák *[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet, Magyar Szabvány 62-7:1999]*

Ha a munkahely, személy vagy környezet törés, technológiai fegyelem megsértése, vagy más hiba következtében sugárzó anyaggal szennyeződik, első teendő a munka azonnali beszüntetése. Az érintett területet el kell határolni és a személyek, illetve a tárgyak további szennyeződésének elkerülése érdekében a szennyeződés továbbterjedését meg kell akadályozni.

A szennyeződés kiszivárgásának megelőzésére a helyiségből kivezető minden nyílást megfelelő módon kell zárni. A szennyezett helyiségbe mindaddig tilos belépni, amíg a dekontamináció vezetésére kijelölt személy arra engedélyt nem ad. A balesetnél bekövetkezett sugárveszély felszámolását csak sugárvédelmi szakemberek irányíthatják.

A baleset színhelyén meg kell vizsgálni, hogy a jelenlevő személyek szennyeződtek-e radioaktív anyaggal. Ha a test felületén radioaktív szennyezettség mérhető, a szennyezett ruházatot el kell távolítani. A szennyezett testrészeket megfelelő mentesítő oldószer igénybevételével azonnal le kell mosni. A bőr szennyeződése esetén a mentesítést oly módon kell elvégezni, hogy az addig nem szennyeződött bőrrészek sugárzó anyaggal ne is kerüljenek érintkezésbe.

A szem szennyeződése esetén a szemet folyó vízzel azonnal ki kell mosni, majd haladéktalanul szemorvosi ellátásáról kell gondoskodni. Belégzéssel, lenyeléssel, ép vagy sérült bőr, nyálkahártya szennyeződése útján történt inkorporáció vagy annak gyanúja esetén a balesetet szenvedetteket haladéktalanul elsősegélyben kell részéssíteni és számukra megfelelő orvosi ellátást kell biztosítani. A bőr, haj, szőrzet, kezűjjak, körmök, ujjkzök szennyeződése esetén szappanos vizes, vagy dekontamináló oldattal történő lemosást kell alkalmazni. Szennyeződésmentesítési célra nem szabad forró vizet, erősen alkalikus szappant (pl. káliszappan) vagy mechanikus tisztítószer használni. Lágú szűrű kefével a mosás hatékonysága fokozható.

A mosást követő szárítás után ellenőrző méréseket kell végezni. A sugárzó anyag eltávolítását a háttérsugárzás szintjének eléréséig kell folytatni, különösen ügyelve arra, hogy a tisztítás során bőrsérülés ne keletkezzen. A szennyeződésmentesítésnél használt anyagot, mosóvizet – radioaktív koncentrációjuknak megfelelően – radioaktív hulladékként kell kezelni.

Felületek szennyeződésmentesítését nedves vattára szórt dekontamináló szerrel való dörzsöléssel kell kezdeni és csak utána szabad alkalmazni a dekontamináló oldatot nagyobb mennyiségben. Amennyiben a felület hordozómentes, vagy nagy fajlagos aktivitású radioaktív anyaggal szennyeződött, akkor a radioaktív elem azonos vegyületű, stabil izotópját tartalmazó szerrel kell kezdeni a dekontaminálást.

Nagyobb mennyiségű radioaktív folyadék kiömlésénél az oldatot távpipettával kell felszívni és üvegbe gyűjteni, a maradékot szűrőpapírral kell felitatni, majd a radioaktív anyag és a szennyezett felület dekontaminálását addig kell folytatni, amíg a mérőeszköz a megengedett szennyezettségnél kisebb aktivitást nem mutat.

Textília akkor adható inaktív mosodába, ha méréssel igazoltan radioaktív szennyezettségtől mentes.

A baleset következtében a szabályos munkavégzésből adódó megengedett foglalkoztatási dóziskorlátot feltételezhetően meghaladó eseményt azonnal jelenteni kell az ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézetének.

6. MUNKAHELYI SUGÁRVÉDELMI SZOLGÁLAT

[16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet]

A Munkahelyi Sugárvédelmi Szolgálat sugárvédelmi megbízottból és annak helyetteséből áll. A sugárvédelmi megbízottakat az engedélyes írásban bízta meg feladatainak ellátásával. A szolgálat tagjainak megbízását az Egyetemi Sugárvédelmi Szolgálatnak és az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád megyei Intézetének be kell jelenteni.

6.1. A Munkahelyi Sugárvédelmi Szolgálat feladatai

- a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzat (MSSZ), valamint a Baleset Elhárítási és Intézkedési Terv (BEIT) összeállítása az Egyetemi Sugárvédelmi Szabályzat, illetve a vonatkozó törvények, rendeletek felhasználásával;
- a létesítmény hatósági engedélyeinek nyilvántartása, megújításának vagy módosításának, a tevékenység felszámolása esetén pedig visszavonásának kezdeményezése;
- a sugárveszélyes munkahelyen dolgozók oktatásának, munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatának, valamint személyi sugárterhelése ellenőrzésének nyilvántartása;
- a radioaktív anyag igénylése, az anyag átvétele, felhasználásának ellenőrzése, eltávolításának megszervezése és ezek nyilvántartása;
- a radioaktív hulladékok gyűjtésének, tárolásának és kezelésének felügyelete;
- a munkahelyről, szervezeti egységből eltávolított szilárd, valamint a kibocsátott légnemű és folyékony anyagok radioaktivitásának ellenőrzése és a mérési adatok nyilvántartása;
- a radioaktív anyag szállításának ellenőrzése;
- új sugárveszélyes eljárás, módszer bevezetések az erre vonatkozó sugárvédelmi előírások kidolgozása, illetve kidolgoztatása, sugárvédelmi szempontból hozzájárulás az új eljárás alkalmazásához;
- a sugárvédelmi célokat szolgáló készülékek és eszközök karbantartásának, hitelesítésének, kalibrálásának nyilvántartása;
- a munkaterület esetleges radioaktív szennyeződésének a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzat által meghatározott rendszerességgel történő ellenőrzése és a szennyezettség-mentesítés irányítása;
- a sugárvédelmi hiányosság vagy mulasztás jelentése – megoldási javaslattal kiegészítve – az engedélyes felé;
- a sugárvédelmet érintő javítási, karbantartási munkákat követő mérések, mérési jegyzőkönyvek nyilvántartása;
- a létesítmény környezetének sugárvédelmi szempontból történő ellenőrzése;
- részvétel a sugárveszélyes munkahelyek munkavédelmi szemlén és a hatósági ellenőrzésben;
- rendkívüli esemény esetén eljárás a munkahelyi Baleset Elhárítási és Intézkedési Terv szerint;
- az Egyetemi Sugárvédelmi Szolgálat és a Szakhatóságok felé való tájékoztatás, részükre adatszolgáltatás;
- mindazon sugárvédelmi feladat ellátása, amelyet jogszabály, a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzat, vagy a létesítmény vezetője írásban a szolgálat feladatkörébe utal.

7. HATÁLYBALÉPÉS

- 7.1. A jelen szabályzatot az Egyetemi Tanácsi 2002. november 25-i ülésén a 206/2002.számú határozatával elfogadta.
- 7.2. A Szabályzat az Egyetemi Értesítőben történő közzététel napján lép hatályba.

Dr. Mészáros Rezső s. k.
rektor

8. TÖRVÉNYEK, RENDELETEK

1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról

16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet

az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

Magyar Szabvány 62-7: 1999

Ionizáló sugárzás elleni védelem. Sugárvédelem nyitott radioaktív készítmények alkalmazásakor

33/1998. (VI. 24.) NM rendelet

a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről

27/2000. (IX. 30.) EüM rendelet

a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet módosításáról

65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet

a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről

30/2001. (X. 3.) EüM rendelet

a külső munkavállalók munkahelyi sugárvédelméről

31/2001. (X. 3.) EüM rendelet

az egészségügyi szolgáltatások nyújtása során ionizáló sugárzásnak kitett személyek egészségének védelméről

25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet

a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról

23/1997. (VII. 18.) NM rendelet

a radionuklidok mentességi aktivitás koncentrációja és mentességi aktivitás szintjének meghatározásáról

124/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet

az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá nem tartozó radioaktív anyagok, valamint ionizáló sugárzást létrehozó berendezések köréről

14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet

a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról

11/2000 (XI. 10.) KöViM rendelet

a 14/1997. (IX.3.) KHVM rendelet módosításáról

46/1999. (XII. 28.) KHVM rendelet

egyres közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszteri rendeletek módosításáról

1979: 19. törvényerejű rendelet

a veszélyes áruk nemzetközi közúti szállításáról szóló európai megállapodás (ADR) kihirdetéséről

9. MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Egyetemi Sugárvédelmi Szolgálat

6720 Szeged, Korányi fasor 8.

Nukleáris Medicina Intézet

Szolgálatvezető: Dr. Séra Teréz Emese, fizikus

Szolgálatvezető helyettes: Dr. Pávics László, egyetemi tanár

Tel.: 62-545-375; 62-545-390

Fax: 62-544-564

e-mail: serat@comser.szote.u-szeged.hu

<http://www.u-szeged.hu/sugarvedelem/>

<http://ss10.numed.szote.u-szeged.hu>

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád Megyei Intézete

Szeged, Derkovits Fasor 7–11.

Tel.: 62-401-411

Fax: 62-401-091

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, Sugáregészségügyi Osztály, Csongrád Megyei Decentrum

Szeged, Derkovits Fasor 7–11.

Tel.: 62-401-411

Fax: 62-401-091

Országos „Frédéric Joliot-Curie,, Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet (OSSKI)

1221, Budapest, Anna u.5

Tel.: 1-482-2000

Fax: 1-482-2003

MTA Kémiai Kutató Központ, Izotóp és Felületkémiai Intézet, Sugárbiztonsági Osztály

Budapest

XII. ker. Konkoly Thege u. 29–33.

Tel.: 1-392-2528

Fax: 1-395-9002

2. számú melléklet

Sugárveszélyes munkahelyek; a munkahelyi sugárvédelmi szolgálatok személyi összetétele

No	A sugárveszélyes munkahely neve	Vezetője	Sugárvédelmi megbízott	Sugárvédelmi megbízott helyettes
Általános Orvostudományi Kar				
1.	I. sz. Bel. Klinika	Dr. Lonovics János egyetemi tanár	Dr. Nagy Ferenc	Dr. Madácsi László
2.	II. sz. Bel. Klinika és Kard. Központ	Dr. Forszter Tamás egyetemi tanár	Dr. Kósa István	Szendrényi Gézané
3.	II. sz. Bel. Klinika és Kard. Központ, Bel. Intenzív Osztály	Dr. Rudas László egyetemi docens	Dr. Pap Ilona	Dr. Horváth Tamás
4.	II. sz. Bel. Klinika és Kard. Központ, Hemodinamikai Lab.	Dr. Ungi Imre egyetemi adjunktus	Dr. Zimmermann Zsolt	Nógrádi Erika
5.	Biokémiai Intézet	Dr. Dux László egyetemi tanár	Dr. Zádor Ernő	Dr. Mendler Luca
6.	Bőrgyógyászati Klinika	Dr. Dobozy Attila egyetemi tanár	Dr. Gyulai Roland	Dr. Szolnoki Győző
7.	Endokrinológiai Önálló Osztály és Kutató Laboratórium	Dr. Julesz János egyetemi tanár	Dr. Gardi János	Vargáné Bodó Katalin
8.	Fogászati és Szájsebészeti Klinika	Dr. Fazekas András egyetemi tanár	Dr. Kapros Péter	Dr. Kocsis András
9.	Gyermekgyógyászati Klinika	Dr. Túri Sándor egyetemi tanár	Dr. Sallay Éva	Tóthné Barcsay Éva
10.	Idegsebészeti Klinika	Dr. Bodosi Mihály egyetemi tanár	Dr. Elek Péter	Dr. Mécs László
11.	Sebészeti Műtéttani Intézet	Dr. Boros Mihály egyetemi tanár	Dr. Torday Csilla	Kovácsné Patyik Gabriella
12.	Kórleletani Intézet	Dr. Szabó Gyula egyetemi tanár	Dr. Gecse Árpád	Dr. Lepráné Dr. Mezei Zsófia
13.	Nukleáris Medicina Intézet	Dr. Pávics László egyetemi tanár	Dr. Séra Teréz	Kovács Júlia
14.	Onkoterápiás Klinika	Dr. Thurzó László egyetemi tanár	Adamecz Pál	Varga Zoltán
15.	Orvosi Mikrobiológiai Intézet	Dr. Mándi Yvett egyetemi tanár	Dr. Taródi Béla	Hegedűs Katalin
16.	Ortopédiai Klinika	Dr. Mészáros Tamás egyetemi tanár	Dr. Gyetvai András	Dr. Kellermann Péter
17.	Pszichiátriai Klinika	Dr. Janka Zoltán egyetemi tanár	Dr. Latzkovits Lászlóné	Dr. Juhász Anna

2. számú melléklet (folytatás)

Sugárveszélyes munkahelyek; a munkahelyi sugárvédelmi szolgálatok személyi összetétele

18.	Pszichiátriai Klinika Alzheimer-kór Kutatócsoport	Dr. Kása Péter egyetemi tanár	Dr. Rakonczay Zoltán	Dr. Pákási Magdolna
19.	Radiológiai Klinika	Dr. Palkó András egyetemi tanár	Dr. Milassin Péter	Dr. Becsyné Dr. Gion Katalin
20.	Sebészeti Klinika	Dr. Balogh Ádám egyetemi tanár	Dr. Troján Imre	Dr. Furák József
21.	Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika	Dr. Pál Attila egyetemi tanár	Dr. Földesi Imre	Kis Széll Éva
22.	Traumatológiai Klinika	Dr. Simonka János Aurél egyetemi tanár	Dr. Varga Endre	Dr. Tomka János
Gyógyszerésztudományi Kar				
1.	Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet	Dr. Falkay György egyetemi tanár	Márki Árpád	Dr. Gáspár Róbert
Természettudományi Kar				
1.	Genetikai és Molekuláris Biológiai Tanszék	Dr. Maróy Péter egyetemi tanár	Dr. Szöllősi Istvánné	Dr. Mink Mátyás
2.	Szilárdtest és Radiokémiai Tanszék	Dr. Erdőhelyi András egyetemi tanár	Dr. Novákné Dr. Hajdú Éva	Hanz András
3.	Összehasonlító Élettani Tanszék	Dr. Toldi József egyetemi tanár	Dr. Varga Csaba	Dr. Rojik Imre
4.	Ásványtani, Geo-kémiai és Közöttani Tanszék	Dr. Hetényi Magdolna egyetemi tanár	Dr. M. Tóth Tivadar	Bertalan Ákos
5.	Kolloidkémiai Tanszék	Dr. Dékány Imre egyetemi tanár	Dr. Berger Ferenc	Mogyorósi Károly
6.	Növényélettani Tanszék	Dr. Erdei László egyetemi tanár	Dr. Pécsváradi Attila	Dr. Vashegyi Ágnes
7.	Állattani Tanszék	Dr. Gulya Károly egyetemi tanár	Dr. Gulya Károly	Körtvély Előd
8.	Alkalmazott Kémiai Tanszék	Dr. Kiricsi Imre egyetemi tanár	Dr. Kricsi Imre	Barna Ferencné
Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar				
1.	Fizika Tanszék	Dr. Nánai László főiskolai tanár	Sós Katalin	Dr. Molnár Györgyné

1996. ÉVI CXVI. TÖRVÉNY AZ ATOMENERGIÁRÓL

Az Országgyűlés

tekintettel arra, hogy az atomenergia békés célú alkalmazása az ipar, a mezőgazdaság, az egészségügy és a tudományos kutatások számos területén elősegíti az emberiség életfeltételeinek javítását,

figyelembe véve azonban, hogy rendeltetéstől eltérő alkalmazása károsíthatja az ember és az élővilág egészségét, illetve a természeti környezetet,

annak érdekében, hogy az atomenergia alkalmazása által okozott kockázat ne legyen nagyobb, mint más tevékenységek társadalmilag elfogadott kockázata, és a biztonsági követelmények betartását a nemzetközi előírásokkal is összhangban álló hazai szabályozás biztosítsa,

a lakosságnak és a környezetnek az ionizáló sugárzás káros hatásai elleni védelméről, valamint az atomenergia alkalmazásának szabályozásáról, az ezekkel összefüggő engedélyezési eljárásról, e téren a hatóságok és az atomenergiát alkalmazók alapvető feladatairól, kötelezettségeiről a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

A törvény hatálya

1. § (1) A törvény hatálya az atomenergia békés célú alkalmazására, az azzal kapcsolatos jogszabályokra és kötelezettségekre, továbbá az embereknek, valamint az élő és élettelen környezetnek a természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzás káros hatásai elleni védelmére terjed ki.
- (2) E törvény hatálya nem terjed ki az olyan radioaktív anyagokkal, valamint berendezésekkel kapcsolatos tevékenységekre, amelyek - a létrehozható ionizáló sugárzás jellege és mértéke folytán - az emberi életre és egészségre, továbbá az élő és élettelen környezetre nem minősülnek veszélyesnek.

Fogalmak

2. § E törvény alkalmazásában:

- a) *atomenergia alkalmazása*:
  - aa) a radioaktív anyaggal, illetőleg nukleáris anyaggal kapcsolatos tevékenység
  - ab) az ionizáló sugárzást létrehozó, valamint az aa) pont szerinti alkalmazást szolgáló létesítményekkel, berendezésekkel összefüggő tevékenység;
- b) *atomenergia alkalmazója*: aki az a) pontban meghatározott tevékenységet végez;
- c) *radioaktív anyag*: a természetben előforduló vagy mesterségesen előállított bármely anyag, amelynek egy vagy több összetevője ionizáló sugárzást bocsát ki, valamint az ilyen anyagot tartalmazó készítmény;
- d) *nukleáris anyag*: a radioaktív anyagok közül mindazok, amelyek önfenntartó nukleáris láncreakcióra képesek, vagy képessé tehetők, továbbá ezek vegyületei, vagy az elemet, illetőleg vegyületét tartalmazó anyag, különösen az urán, a tórium, a plutónium és bármilyen anyag, amely az előbbiekből egyet vagy többet tartalmaz, a bányászat, illetőleg az ércfeldolgozás körébe tartozó ércek és érchulladékok kivételével;
- e) *ionizáló sugárzás*: a közvetlenül vagy közvetve ionizáló részecskékből, illetve ionizálásra képes fotonokból álló sugárzás;
- f) *nukleáris láncreakció*: az atommaghasadások olyan sorozata, amelyet a hasadási folyamat során felszabaduló neutronok tartanak fenn;
- g) *nukleáris létesítmény*: az atomerőmű, atomfűtőmű, kutató és oktató atomreaktor, továbbá minden más olyan létesítmény, amelyet az 1972. évi 9. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Magyar Népköztársaság és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség között a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés szerinti biztosítékok alkalmazása tárgyában kötött egyezmény 97. Cikkének I. pontja határoz meg;
- h) *nukleáris rendszer, berendezés*: a nukleáris létesítményeknek a nukleáris biztonságra hatással lévő rendszerei, berendezései;
- i) *atomreaktor*: olyan berendezés, amely szabályozott nukleáris láncreakció megvalósítására alkalmas;

- j) *ionizáló sugárzást létrehozó berendezés*: olyan berendezés, amely külső energia vagy radioaktív anyag felhasználásával ionizáló sugárzás keltésére és kibocsátására alkalmas;
- k) *nukleáris üzemanyag*: atomreaktor üzemanyaga, amely nukleáris anyagot tartalmaz;
- l) *kiegített üzemanyag*: atomreaktorban hasznosított nukleáris üzemanyag, amely – az atomreaktoron kívüli – újrahasonosíthatósága miatt nem minősül hulladéknak;
- m) *radioaktív hulladék*: további felhasználásra már nem kerülő olyan radioaktív anyag, amely sugárvédelmi jellemzők alapján nem kezelhető közönséges hulladékként;
- n) *radioaktív hulladéktároló*: a radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló létesítmény;
- o) *radioaktív hulladék átmeneti tárolója*: a radioaktív hulladék időleges elhelyezésére szolgáló létesítmény;
- p) *atomerőmű*: olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával villamos energiát termel;
- q) *atompfűtőmű*: olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával hőt szolgáltat;
- r) *rendkívüli esemény*: az atomenergia alkalmazását szolgáló létesítményben, berendezésben vagy radioaktív (nukleáris) anyaggal végzett tevékenység során – bármilyen okból – bekövetkező olyan esemény, amely a biztonságot kedvezőtlenül befolyásolhatja, és az emberek nem tervezett sugárterhelését, valamint a környezetbe radioaktív anyagok nem tervezett kibocsátását eredményezi vagy eredményezheti;
- s) *nukleáris veszélyhelyzet*: rendkívüli esemény következtében előálló állapot, amelyben a lakosságot érintő következmények elhárítása vagy enyhítése érdekében intézkedésekre van vagy lehet szükség;
- t) *engedélyes*: az atomenergia alkalmazói közül, aki hatósági engedéllyel engedélyköteles tevékenységet folytat;
- u) *atomkár*: az emberélet elvesztése, a személyek testi épségében és egészségében keletkezett minden kár, minden anyagi kár, az ezekkel együttesen jelentkező környezeti kár ésszerű mértékű helyreállításának költsége, valamint a károk csökkentése vagy elhárítása érdekében ténylegesen végrehajtott, ésszerű és szükséges intézkedéssel kapcsolatosan felmerült költség, amennyiben azokat a nukleáris üzemanyag, a nukleáris létesítményben lévő radioaktív termék, hulladék vagy a nukleáris létesítményből származó, abból kiszállított, illetőleg oda küldött nukleáris anyag révén a létesítményben vagy a szállítás során bekövetkezett rendkívüli esemény okozta;
- v) *nukleáris baleset*: minden olyan rendkívüli esemény, amely atomkárt okoz;
- x) *SDR*: Special Drawing Rights (különleges lehvívási jog) – a Nemzetközi Valuta Alap által meghatározott nemzetközi elszámolási egység;
- y) *ésszerűen elérhető legacsonyabb szint*: a tudományos, technikai, gazdasági és társadalmi adottságok figyelembevételével kialakított, a nemzetközi elvárásokkal összhangban lévő legkisebb érték.

Alapelvek

- 3. § A Magyar Köztársaság az atomenergia békés célú, biztonságos alkalmazását nemzetközi szerződések keretében vállalt együttműködéssel is elősegíti.
- 4. § (1) Atomenergiát csak oly módon szabad alkalmazni, hogy az ne károsítsa a társadalmilag elfogadható – más gazdasági tevékenységek során is szükségszerűen vállalt – kockázati szinten felül az emberi életet, a jelenlegi és a jövő nemzedékek egészségét, életfeltételeit, a környezetet és az anyagi javakat.
- (2) Az atomenergia alkalmazása során a biztonságnek minden más szemponttal szemben elsőbbsége van.
- (3) Az atomenergia alkalmazása során biztosítani kell azt, hogy
  - a) ne jöhessen létre ellenőrizetlen és szabályozatlan nukleáris láncreakció;
  - b) ionizáló sugárzás vagy más ok folytán az atomenergia alkalmazása körében a munkavállalókat, a lakosságot, a környezetet, illetőleg az anyagi javakat a biztonság szempontjából elfogadhatatlan, az atomenergia alkalmazásából származó egyéni és társadalmi előnyt felülmúló mértékű károsodás ne érhesse;
  - c) a munkavállalóknak és a lakosságnak valamennyi forrásból származó évi sugárterhelése ne haladja meg azt a dózis-határértéket, amelyet az erre vonatkozó biztonsági előírás – a tudomány legújabb, igazolt eredményeinek, a nemzetközi és a hazai szakértői szervezetek ajánlásainak figyelembevételével – meghatároz; a sugárterhelést mindenkor az

- ésszerűen elérhető legalacsonyabb szintre kell csökkenteni, és ennek megfelelően kell szabályozni a környezetbe kibocsátható radioaktív anyagok – fizikai és kémiai vagy más jellemzők szerint meghatározott – maximális mennyiségét, koncentrációját és a kibocsátás módját;
- d) a rendkívüli esemény bekövetkezésének kockázata csökkenjen, kialakulása megelőzhető, következménye tervszerűen elhárítható, az esetleg kiszabaduló radioaktív anyag és ionizáló sugárzás káros hatása az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szintre csökkenthető legyen.
- (4) Nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló engedélyese minden rendkívüli eseményről köteles tájékoztatni a lakosságot.
- (5) A biztonság érdekében az emberi teljesítőképesség lehetőségeit és korlátait a nukleáris létesítmények teljes élettartama alatt figyelembe kell venni.
- (6) Az atomenergia alkalmazója köteles gondoskodni arról, hogy tevékenysége révén a radioaktív hulladékok keletkezése a gyakorlatilag lehetséges legkisebb mértékű legyen.
- (7) Az atomenergia alkalmazása során a tudomány legújabb igazolt eredményeivel, a nemzetközi elvárásokkal, valamint tapasztalatokkal összhangban biztosítani kell a keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezését oly módon, hogy ne háruljon az elfogadhatónál súlyosabb teher a jövő generációkra.
- (8) Az atomenergia biztonságos alkalmazását – beleértve a nukleárisbaleset-elhárítást – és az ezzel összefüggő kutatási-fejlesztési feladatok megoldását a tudomány és a technika fejlesztésével, a kutatómunka összehangolt szervezésével, a hazai, illetve a nemzetközi tudományos kutatások eredményeinek gyakorlati alkalmazásával, valamint szakemberek képzésével, továbbképzésével kell elősegíteni.
- (9) Nukleáris létesítmény biztonságának növeléséhez szükséges kutatási-fejlesztési tevékenység költségei az engedélyest terhelik.
- (10) Az atomenergia biztonságos alkalmazásának hatósági ellenőrzését szolgáló műszaki megalapozó tevékenységek költségét a központi költségvetésből kell biztosítani.
- (11) Az atomenergia alkalmazásával összefüggő alapvető, tudományos, technikai és egyéb ismereteket – a kockázatokra is kiterjedően – oktatni, valamint a közszolgálati hírközlés, a közművelődés útján az állampolgárokkal rendszeresen ismertetni kell.
5. § (1) Az atomenergia alkalmazásának biztonsági követelményeit – a tudomány eredményeinek és a nemzetközi tapasztalatoknak a figyelembevételével – rendszeresen felül kell vizsgálni, és korszerűsíteni kell.
- (2) Az atomenergia alkalmazása kizárólag a jogszabályokban meghatározott módon és rendszeres hatósági ellenőrzés mellett történhet. Az atomenergia biztonságos alkalmazásának feltételeit az illetékes hatóságok a jogszabályok, illetőleg a tudomány, valamint a technika eredményeinek folyamatos figyelembevételével határozzák meg. E hatóságok függetlenek az atomenergia alkalmazásának előmozdításában és fejlesztésében érdekelt közigazgatási szervektől.

II. Fejezet

Az atomenergia alkalmazásának általános szabályai

Szabályozás és irányítás

6. § (1) Az atomenergia biztonságos alkalmazásának irányítása és felügyelete a Kormány feladata.
- (2) Az e törvényben foglalt kormányzati feladatok végrehajtásáról a Kormány az Országos Atomenergia Bizottság (a továbbiakban: OAB) és az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH), valamint az érintett miniszterek útján gondoskodik.
7. § (1) Meglévő nukleáris létesítmény tulajdonjogának megszerzéséhez és a használat bármilyen jogcímen való átengedéséhez a Kormány előzetes, elvi hozzájárulása szükséges.
- (2) Új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez, illetőleg meglévő atomerőmű további atomreaktor tartalmazó egységgel való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges.
8. § (1) A OAB az atomenergia békés célú alkalmazása terén döntés-előkészítő, koordinatív és külön jogszabályban meghatározott ügyekben döntéshozó, valamint ellenőrző feladatokat ellátó bizottság. Az OAB tagjai az atomenergia alkalmazása területén a törvény alapján hatósági feladatokat ellátó minisztériumok és központi közigazgatási szervek vezető tisztviselői. Az OAB tagjait az érintett miniszterek és központi közigazgatási szervek ve-

zetői az OAB elnökének egyetértésével jelölik ki, és mentik fel. Az OAB elnökét a Kormány tagjai közül a miniszterelnök nevezi ki, és menti fel.

- (2) Az OAB
    - a) döntés-előkészítő feladatkörében állást foglal az atomenergia alkalmazására irányuló kormányzati előterjesztések és programok elvi kérdéseiben, az atomenergia biztonságos alkalmazását szolgáló hatósági rendszerrel, a nukleáris biztonsággal és sugárvédelemmel kapcsolatos országos és nemzetközi jelentőségű ügyekben; figyelemmel kíséri a nemzetközi fejlődés általános irányait az atomenergia alkalmazása területén és ennek alapján javaslatot alakít ki a szükséges hazai intézkedésekre;
    - b) koordináló jogkörében összehangolja az atomenergia biztonságos alkalmazásával összefüggő tevékenységet, amely a törvényben meghatározott minisztériumok, az OAH és más központi közigazgatási szerv hatáskörébe tartozik;
    - c) ellenőrzési jogkörében figyelemmel kíséri az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos jogszabályok érvényesítését és a hatósági jogkörök gyakorlását; az ellenőrzés megállapításai alapján intézkedéseket kezdeményez, javaslatot tesz a jogszabályok szükség szerinti módosítására, illetve megalkotására.
  - (3) Az OAB az Országgyűlés és a Kormány hatáskörébe tartozó döntésekkel kapcsolatos állásfoglalásait és javaslatait a Kormány elé terjeszti.
  - (4) Az OAH az atomenergia békés célú alkalmazása területén a Kormány irányításával működő, önálló feladattal és hatósági jogkörrel rendelkező központi közigazgatási szerv, amely előzetesen véleményezi az atomenergia alkalmazásával összefüggő jogszabályokat és hatósági előírásokat. Az OAH főigazgatóját és helyetteseit a miniszterelnök nevezi ki, és menti fel.
  - (5) Az atomenergia biztonságos alkalmazásával összefüggő kormányzati, hatósági és nukleáris baleset-elhárítási intézkedések tudományos megalapozásának biztosítása érdekében az OAB és OAH munkáját Tudományos Tanács segíti.
  - (6) A Kormánynak az OAH feletti felügyeletét az OAB elnöke látja el. Az OAH irányításának és felügyeletének biztosítása kell a nukleáris biztonság szempontjainak elsődleges érvényesítését.
  - (7) Az OAB elnöke az atomenergia hazai alkalmazásának biztonságáról – ideértve a 7. § (2) bekezdésében foglalt előkészítő tevékenységet is – évente beszámol az Országgyűlésnek.
9. § (1) A hatóság rendszeres ellenőrzések, elemzések és helyszíni vizsgálatok lefolytatásával győződik meg arról, hogy az atomenergia alkalmazását szolgáló létesítmények, berendezések műszaki állapota, valamint üzemeltetése megfelel a kockázat elfogadható mértéke alapján meghatározott biztonsági követelményeknek és a hatósági engedélyekben előírtaknak.
- (2) Az engedélyesnek és a hatóságnak a nukleáris létesítmények biztonságát, a biztonsági követelmények teljesítését, a kockázat mértékét a létesítést és az üzembe helyezést megelőzően, valamint – figyelembe véve az üzemi tapasztalatokat és a biztonsággal kapcsolatos új ismereteket – a teljes üzemidő alatt rendszeres időközönként teljeskörűen elemeznie, értékelnie kell, és annak eredményét nyilvánosságra kell hoznia.

Az atomenergia alkalmazójának feladatai

10. § (1) Az atomenergia biztonságos alkalmazásáért, a biztonsági követelmények betartásáért az atomenergia alkalmazója felelős.
- (2) Az engedélyes – tevékenységi körében – köteles az atomenergia biztonságos alkalmazásához, a biztonság fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges műszaki-technológiai, anyagi és személyi feltételeket biztosítani, továbbá a sugárzási viszonyokat a tudomány legújabb igazolt eredményeivel, a nemzetközi elvárásokkal, valamint tapasztalatokkal összhangban folyamatosan ellenőrizni. A környezeti sugárzási viszonyok ellenőrzésének eredményeiről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatni kell a lakosságot.
  - (3) Az engedélyes – figyelembe véve üzemeltetési tapasztalatait és a biztonsággal kapcsolatos új ismereteket – köteles folyamatos tevékenységet végezni a biztonság növelésére.
  - (4) Az atomerőmű, valamint a radioaktív hulladéktároló engedélyese a létesítmény környezetében lévő települések lakosságának rendszeres tájékoztatása érdekében elősegíti társadalmi ellenőrzési és információs társulás létrehozását, annak tevékenységéhez támogatást adhat.
11. § (1) Az atomenergia alkalmazása körében csak olyan személy foglalkoztatható, aki rendelkezik a külön jogszabályokban meghatározott iskolai végzettséggel, szakképesítéssel, és

kielégíti a foglalkoztatás egyéb jogszabályban előírt feltételeit, továbbá megfelel az előírt egészségügyi követelményeknek.

- (2) Nukleáris létesítményekkel, valamint nukleáris rendszerekkel és berendezésekkel kapcsolatos tevékenységek körében csak azok az intézmények, szervezetek, valamint a Polgári Törvénykönyv 685. §-ának c) pontja szerinti gazdálkodó szervezetek működhetnek, amelyek megfelelő minőségbiztosítási rendszerrel rendelkeznek.

III. Fejezet

Hatósági engedélyezés, ellenőrzés és felügyelet

Az engedélyezés általános rendje

12. § (1) Az atomenergia alkalmazása körébe tartozó tevékenységre vonatkozó hatósági eljárásban – ha e törvény másként nem rendelkezik – az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.
- (2) Az első fokú ügyintézési határidő a 17. § (2) bekezdés a) pontja szerinti nukleáris biztonsági engedélyezési eljárás esetén legfeljebb hat hónapig meghosszabbítható.
13. § Az atomenergia alkalmazásával kapcsolatban szükséges közmeghallgatás tekintetében a külön jogszabályokban előírtakat kell alkalmazni.
14. § (1) Engedély határozott vagy határozatlan időre, valamint bizonyos feltételekhez kötötten adható. A határozott időre adott engedély kérelemre meghosszabbítható.
- (2) Az engedély érvényét veszti, ha
- az abban meghatározott időtartam lejár, vagy az engedélyben meghatározott feltételek nem teljesültek;
  - a nukleáris berendezés, illetve a nukleáris létesítmény az engedélyezett időtartamon belül, az engedélyben meghatározottnál hosszabb ideig folyamatosan üzemben kívül áll.
- (3) A hatóság az engedélyt visszavonhatja, vagy az engedély érvényességi idejét korlátozhatja, ha az engedély megadása alapjául szolgáló biztonsági körülményeknek, illetve a kockázat mértékének a megváltozását állapította meg.
- (4) Az OAH az engedélyt visszavonhatja, vagy engedély érvényességi idejét korlátozhatja, ha a nukleáris létesítménynek, vagy a nukleáris rendszernek és berendezésnek a nukleáris biztonságot érintő átalakítását az átalakítási engedélyben foglaltaktól eltérően vagy engedély nélkül végezték el.
15. § (1) Az engedély, valamint a kockázat elfogadható mértékét figyelembe vevő biztonsági szabályzatok előírásainak megtartását, illetőleg az atomenergia alkalmazásának biztonságosságát az engedélyező hatóság köteles rendszeresen ellenőrizni, és az észlelt rendellenességek megszüntetése érdekében haladéktalanul intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni.
- (2) Az engedélyekről és az ellenőrzések eredményeiről a hatóság nyilvántartást vezet.
- (3) Az OAH jogszabály, biztonsági szabályzat megsértése, kötelezően alkalmazandó szabvány vagy az előzőek alapján kiadott egyedi hatósági engedélyben foglaltak betartásának elmulasztása esetén az engedélyest bírság megfizetésére kötelezheti.
- (4) A bírság mértékéről és a kiszabott bírságokból befolyt összeg felhasználásáról külön jogszabály rendelkezik.
- (5) Nem szabható ki bírság a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek a hatóság tudomására jutásától számított 6 hónapon, illetőleg attól a naptól számított 2 éven túl, amely napon a kötelezettnek eleget kellett volna tennie az e törvényben megállapított kötelezettségének.
16. § (1) A nukleáris anyagokról, a radioaktív anyagokról és készítményekről – ideértve a radioaktív hulladékokat is – központi nyilvántartást kell vezetni, amelynek adatai statisztikai célokra is felhasználhatók.
- (2) A nukleáris anyagok, a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásának szabályait külön jogszabályok állapítják meg.
- (3) A központi nyilvántartáson kívül saját nyilvántartást és üzemeltetési feljegyzést (dokumentációt) köteles vezetni az atomenergia minden olyan alkalmazója, amely a törvény hatálya alá tartozó radioaktív vagy nukleáris anyaggal külön jogszabályokban meghatározott tevékenységeket végez.

**Az OAH hatásköre, a szakhatóságok közreműködése
a nukleáris létesítmények engedélyezési eljárásában**

17. § (1) Az OAH alapvető feladata az atomenergia biztonságos alkalmazásával, különösen a nukleáris anyagok és létesítmények biztonságával, a nukleárisbaleset-elhárítással kapcsolatos hatósági feladatok, valamint az ezekkel kapcsolatos tájékoztatási tevékenység összehangolása, illetve ellátása.
- (2) Az OAH hatáskörébe tartozik:
- a) a nukleáris létesítmény telepítéséhez, létesítéséhez, bővítéséhez, üzembe helyezéséhez, üzemeltetéséhez, átalakításához, üzemben kívül helyezéséhez, megszüntetéséhez szükséges nukleáris biztonsági engedélyezés;
  - b) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági ellenőrzése;
  - c) a nukleáris létesítményekkel összefüggő építmények hatósági engedélyezése és ellenőrzése;
  - d) a nukleáris berendezés tekintetében a tervezéssel, gyártással, szereléssel (beépítéssel), üzembe helyezéssel, üzemeltetéssel, átalakítással (javítással), külföldről való behozattal, üzemben kívül helyezéssel, leszereléssel kapcsolatos tevékenységek nukleáris biztonsági, valamint műszaki sugárvédelmi engedélyezése és ellenőrzése;
  - e) a 11. § (2) bekezdésében előírt minőségbiztosítási rendszer meglétének ellenőrzése, vagy az általa kijelölt intézménnyel való ellenőrztetése;
  - f) a nukleáris anyagok – nemzetközi szerződésekben rögzített előírásokkal összhangban lévő - központi nyilvántartása és ellenőrzése;
  - g) a radioaktív anyagok és készítmények központi nyilvántartása;
  - h) a nukleáris export és import előzetes engedélyezése;
  - i) a radioaktív anyagok szállításának engedélyezése a veszélyes áruk szállításáról szóló jogszabályok rendelkezései szerint;
  - j) a radioaktív anyagok csomagolásának jóváhagyása és ellenőrzése;
  - k) az atomenergia alkalmazásának biztonságával összefüggő kutatási-fejlesztési tevékenységek értékelése és összehangolása, valamint a 4. § (10) bekezdésének figyelembevételével a hatósági ellenőrzést szolgáló műszaki megalapozó tevékenységek finanszírozása;
  - l) az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos nemzetközi együttműködés összehangolása, e területen az államközi és kormányközi egyezmények előkészítése és végrehajtásának megszervezése, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel folytatott együttműködés összefogása.
- (3) Az OAH (2) bekezdés a), c) és d) pontjai szerinti engedélyezési eljárásában minden más illetékes közigazgatási szerv a külön jogszabályokban meghatározott feladat- és hatáskörében szakhatóságként vesz részt.
- (4) Az engedélyek feltételeit meghatározó vizsgálatok elvégzésére a hatóság más intézményt is kijelölhet.
- (5) Az OAH jogosult bármely atomenergiát alkalmazónál – hatáskörében – ellenőrzést folytatni.
18. § Nukleáris létesítmény nukleáris biztonságát érintő hatósági ügyben, amennyiben hatásköri összeütközés merül fel az OAH és más engedélyezésre vagy ellenőrzésre jogosult hatóság között, akkor e jogvita eldöntéséig az OAH jogosult és köteles eljárni.
19. § (1) Ha az OAH engedélyének alapját képező bármely szakhatósági hozzájárulás érvényét veszti, akkor az illetékes szakhatóság a 17. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjai szerinti OAH-engedély visszavonását kezdeményezheti. Az OAH az ügy súlyosságának figyelembevételével a kezdeményezés kézhezvételétől számított 30 napon belül dönt.
- (2) Az OAH 17. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjai szerinti engedélyezési eljárásában
- a) a belügyminiszter külön jogszabályban kijelölt szervek útján érvényesíti a közbiztonságra és a belső rendre, a tűzvédelemre, a rendészetre, valamint a polgári védelemre és a nukleárisbaleset-elhárításra vonatkozó,
  - b) a földművelésügyi miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti az élelmiszer-, a növény- és állategészségügyi, továbbá a talajvédelmi,
  - c) az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti a földtani,
  - d) a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti a vízhasznosítással, a vízbázisvédelemmel és a vízkárelhárítással összefüggő,
  - e) a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízminőségvédelmi,

- f)* a népjóléti miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti az ionizáló sugárzással összefüggő egészségügyi és sugárvédelmi,
  - g)* a területileg illetékes építésügyi hatóság érvényesíti az általános területrendezési és építészeti;
  - h)* a Magyar Bányászati Hivatal elnöke érvényesíti a bányászati technológiai, bányaműszaki és bányabiztonsági szempontokat.
- (3) Az OAH 17. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontjai szerinti engedélyezési eljárásában a benyújtott engedélykérelemhez csatolni kell a jogszabályban előírt egyéb hatósági engedélyeket, hozzájárulásokat.
- 19/A. § (1) A nukleáris létesítmények az OAH-nak felügyeleti díjat kötelesek fizetni.
- (2) A felügyeleti díj éves mértéke a névleges hőteljesítmény (MWth) és a számítási alap szorzata. A számítási alap 176 390 Ft/MWth/év.
- (3) A nukleáris létesítmények az éves felügyeleti díj arányos részét negyedévente kötelesek megfizetni, legkésőbb a tárgynegyedév ötödik napjáig.

**A népjóléti miniszter hatásköre,
a szakhatóságok közreműködése a népjóléti miniszter által
szabályozott engedélyezési eljárásban**

20. § (1) A népjóléti miniszter külön jogszabályban meghatározott szerv útján látja el a 26. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével:
- a)* a radioaktív anyagok tulajdonjoga megszerzésének, előállításának, termelésének, birtoklásának, tárolásának, használatának, felhasználásának, átalakításának, forgalmazásának engedélyezését és ellenőrzését;
  - b)* az *a)* pont alatt felsorolt tevékenységeket szolgáló, nem nukleáris létesítmény létesítésének, üzembe helyezésének, üzemeltetésének, átalakításának, javításának, megszüntetésének engedélyezését és ellenőrzését;
  - c)* az ionizáló sugárzást létrehozó létesítmény, berendezés tulajdonjoga megszerzésének, átadásának, a használat bármilyen jogcímen való átengedésének, létesítésének, előállításának, üzemeltetésének, átalakításának és megszüntetésének engedélyezését és ellenőrzését;
  - d)* a radioaktív hulladéktároló telepítésének, létesítésének, üzembe helyezésének, üzemeltetésének, átalakításának, lezárásának engedélyezését és ellenőrzését;
  - e)* az atomenergia alkalmazását szolgáló létesítményben működő sugárvédelmi szolgálat szervezetének és működésének felügyeletét;
  - f)* az atomenergia alkalmazása körében a munkavállalókra érvényes sugáregészségügyi, munkavégzési, munkaköri alkalmassági és foglalkoztatási előírások betartásának ellenőrzését;
  - g)* a lakosság sugárvédelme érdekében az országos sugárzási helyzetre vonatkozó adatok központi gyűjtését, feldolgozását, nyilvántartását és értékelését, illetve nukleáris veszélyhelyzetben a döntések megalapozásában való közreműködést;
  - h)* a radioaktív anyagokkal és az ionizáló sugárzást kibocsátó berendezésekkel kapcsolatos közegészségügyi, sugáregészségügyi feladatokat, valamint a munkahelyi és környezeti sugárvédelmi normák és az atomenergia alkalmazása körében a munkavállalókra érvényes előírások érvényesítésének ellenőrzését.
- (2) Az (1) bekezdés *a)*-*d)* pontjai szerinti engedélyezési eljárásban minden más illetékes közigazgatási szerv a külön jogszabályokban meghatározott feladat- és hatáskörében szakhatóságként vesz részt.
21. § A 20. § szerinti engedélyezési eljárásban
- a)* a belügyminiszter külön jogszabályban kijelölt szervek útján érvényesíti a közbiztonságra, a belső rendre, a tűzvédelemre, a rendészetre, valamint a polgári védelemre vonatkozó,
  - b)* a földművelésügyi miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti az élelmiszerminőségi, a növény- és állategészségügyi, továbbá a talajvédelmi,
  - c)* az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti a földtani,
  - d)* a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízminőségvédelmi,
  - e)* a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter külön jogszabályban kijelölt szerv útján érvényesíti a közlekedési, szállítási, valamint a vízhasznosítási és vízbázisvédelmi,

- f) a területileg illetékes építésügyi hatóság érvényesíti a területrendezési és építészeti,
g) a Magyar Bányászati Hivatal elnöke érvényesíti a bányászati technológiai, bányaműszaki és bányabiztonsági szempontokat.

Más közigazgatási szervek hatósági jogköre és feladata az atomenergia alkalmazása körében

22. § A belügyminiszter külön jogszabályban meghatározott szervek útján látja el az atomenergia alkalmazásával összefüggő, a közbiztonság és belső rend biztosítását szolgáló rendészeti, tűzvédelmi, fizikai védelmi, polgári védelmi és nukleárisbaleset-elhárítási feladatokat.
23. § A földművelésügyi miniszter külön jogszabályban meghatározott módon látja el a talaj, a növényzet és az állatok, valamint a növényi és az állati eredetű élelmiszertermékek radioaktivitásának ellenőrzését, szakvéleményezését, az élelmiszerek nemzetközi forgalmazásához szükséges vizsgálatok elvégzésével és az igazolások kiadásával kapcsolatos feladatokat.
24. § (1) Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter külön jogszabályban meghatározott módon látja el az építőanyagok gyártásához felhasznált, illetve a külföldről behozott alapanyagok, továbbá a kereskedelmi forgalomba kerülő építőanyagok és egyéb termékek radioaktivitásának ellenőrzését.
- (2) A külkereskedelemtől szóló 1974. évi III. törvényben és végrehajtási rendeleteiben szabályozott engedélyezési eljárásban a nukleáris export és import engedélyezéséhez a 17. § (2) bekezdésének *h*) pontja szerinti előzetes engedély szükséges.
25. § A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter külön jogszabályban meghatározott módon látja el a levegő, a szárazföldi és a vízi környezet radioaktív szennyezésének ellenőrzését.
26. § (1) honvédelmi miniszter külön jogszabályban meghatározott módon látja el a honvédelmi ágazaton belül
- a) a radioaktív anyagok kezelésének, valamint az e törvény hatálya alá tartozó létesítmények és haditechnikai berendezések létrehozásának, üzemeltetésének, megszüntetésének ellenőrzését;
- b) az ágazat speciális (kiképzési, nukleárisbaleset-elhárítási, háborús) sugáregészségügyi ellenőrzését.
- (2) A Magyar Honvédség (a továbbiakban: MH) szervezeteire és intézményeire vonatkozóan az MH Tisztiorvosi Szolgálat látja el a 20. § (1) bekezdésének *a-c*), *e-f*) és *h*) pontjaival kapcsolatos feladatokat.
27. § Az Országos Mérésügyi Hivatal elnöke külön jogszabályban meghatározott módon látja el az atomenergia alkalmazásával összefüggő mérőeszközökre vonatkozó hatósági feladatokat.
28. § A művelődési és közoktatási miniszter
- a) gondoskodik arról, hogy a külön jogszabályban meghatározott Nemzeti Alapintérvbe beépítésre kerüljön az atomenergia alkalmazásával összefüggő alapvető tudományos, technikai és sugárvédelmi ismeretek oktatási kötelezettsége;
- b) a szakmailag illetékes felsőoktatási intézményekkel együttműködve, az érintett miniszterek bevonásával – a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályok keretein belül – gondoskodik az atomenergia alkalmazása terén a felsőfokú képzés, valamint továbbképzés szabályozásáról és feltételeinek megteremtéséről.
29. § (1) A törvény 17–27. §-aiban írt szervek ellenőrző vizsgálat elvégzésével megbízhatnak olyan intézményt, amely a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel, illetőleg olyan személyt, aki megfelelő, speciális szakképzettséggel rendelkezik.
- (2) Az ellenőrző vizsgálatot megbízott intézményt vagy személyt a vizsgálat elvégzése során az ellenőrzésre jogosult szerv jogai illetik meg, kivéve, hogy intézkedési hatáskörrel nem rendelkezik.

Őrzés és védelem

30. § (1) Egyes nukleáris létesítmények, nukleáris anyagok, radioaktív anyagot előállító berendezések, továbbá radioaktív hulladék feldolgozására, átmeneti tárolására vagy végleges elhelyezésére szolgáló létesítmények őrzését az engedélyesnek – külön jogszabályban foglaltak szerint – fegyveres biztonsági őrséggel kell biztosítani.

- (2) A külön jogszabályban meghatározott – az (1) bekezdés szerinti – létesítmények és berendezések védelmével kapcsolatban a nemzetbiztonsági szolgálatok a feladataikat külön törvényi felhatalmazással látják el.
- (3) A rendőrség a feladatai ellátása során, a külön jogszabályban meghatározottak szerint ellenőrzi a közbiztonságra, a belső rendre vonatkozó rendelkezések megtartását, különösen a nukleáris létesítményeket, a radioaktív és nukleáris anyag, készítmény felhasználását, használatát, nyilvántartását, ezeknek a Magyar Köztársaság területén, valamint az országhatárokon át történő szállítását, őrzését, a védőberendezéseket, továbbá a radioaktív anyag és hulladék végleges elhelyezését és az ezekre vonatkozó nyilvántartásokat.
- (4) A rendőrség külön jogszabályban meghatározottak szerint szakhatósági hozzájárulást ad ki a nukleáris létesítményekre, valamint a radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló létesítményekre.
- (5) A rendőrség külön jogszabályban meghatározottak szerint engedélyt ad ki a friss és kiégett nukleáris üzemanyagnak a Magyar Köztársaság területén, valamint az országhatárokon át történő szállítására.
- (6) A rendőrség nukleáris veszélyhelyzet bekövetkezése, illetve szükség szerint rendkívüli esemény esetén ellátja a hatáskörébe utalt rendvédelmi feladatokat.
- 31. §** (1) Az atomenergia alkalmazójának kötelessége megakadályozni, hogy a birtokában lévő radioaktív vagy nukleáris anyaghoz, a felügyelete alatt álló, s az atomenergia alkalmazását szolgáló létesítményhez, berendezéshez illetéktelen személy hozzáférhessen, azok a biztonságos őrzés alól kikerülhessenek, és meg nem engedett célokra felhasználhatók legyenek.
- (2) Az atomenergia alkalmazója, ha tudomást szerez arról, hogy radioaktív vagy nukleáris anyag, ionizáló sugárzást létrehozó berendezés illetéktelen személy birtokába került vagy kerülhet, illetve egyéb rendellenességet észlel, köteles azt a rendőrségnek és a nemzetbiztonsági szolgálatoknak haladéktalanul bejelenteni.
- 32. §** Talált, illetve lefoglalt radioaktív vagy nukleáris anyag elhelyezéséről a Kormány által kijelölt szerv gondoskodik.

Az atomerőműre vonatkozó külön szabályok

- 33. §** Atomerőmű létesítéséhez és jogszerű működéséhez az e törvény alapján kiadásra kerülő nukleáris biztonsági hatósági engedélyeken kívül a Magyar Energia Hivatalnak a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény alapján kiadott engedélyei is szükségesek.

Idegen ingatlannal kapcsolatos jogok és kötelezettségek, biztonsági övezet

- 34. §** (1) A nukleáris létesítmény vagy radioaktív hulladéktároló környezete – ideértve annak felszín alatti részét és légterét is – biztonsági övezetté jelölhető ki a létesítmény, illetve annak környezete és az ott élő lakosság védelme érdekében.
- (2) A biztonsági övezetben telekalakítási, illetőleg építési tilalom, bányászati, föld- és vízhasználati jog korlátozása, valamint egyéb használati korlátozás rendelhető el.
- (3) A biztonsági övezet kijelölésére, továbbá a (2) bekezdésben említett tilalmakra és korlátozásokra vonatkozó követelményeket, valamint a kártalanításra vonatkozó részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.
- 35. §** (1) A biztonsági övezeten belül a telekalakítási és építési tilalmat, valamint a használati korlátozást – a légtér-igénybevételi korlátozás kivételével – az illetékes építésügyi hatóság, a bányászati jog korlátozását a Magyar Bányászati Hivatal, a vízhasználat korlátozását a vízügyi hatóság rendeli el. A biztonsági övezet fennállásának tényét, továbbá az ingatlanokra elrendelt tilalmakat és korlátozásokat az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.
- (2) Ha a biztonsági övezetben elrendelt tilalom vagy korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát megszünteti, vagy jelentős mértékben akadályozza, továbbá ha az atomenergia alkalmazását szolgáló, a biztonsági övezetben telepítendő létesítmény biztonságos használata ezt szükségessé teszi, az érintett terület kisajátításának van helye a kisajátításra vonatkozó általános szabályok szerint.

36. § (1) A biztonsági övezet kijelölése, továbbá a használati korlátozások elrendelése során a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló jogszabályok rendelkezéseit is figyelembe kell venni.
- (2) A biztonsági övezetben a légtér-igénybevételi korlátozást – a létesítést engedélyező hatóság által közölt feltételek alapján – külön jogszabályban megjelölt légügyi hatóság rendeli el.
37. § A biztonsági övezetben elrendelt tilalmak és korlátozások fenntartása, valamint nukleáris létesítmény, illetve a radioaktív hulladéktároló létesítése, továbbá a biztonsági övezetben ezen létesítményekkel összefüggésben végzett munkálatok folytán keletkezett kárt meg kell téríteni.

Radioaktív hulladék, kiégett üzemanyag tárolása és elhelyezése

38. § (1) Az atomenergia alkalmazására engedély csak akkor adható, ha biztosított a keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezése, azaz a tudomány legújabb igazolt eredményeivel, a nemzetközi elvárásokkal, valamint tapasztalatokkal összhangban levő átmeneti tárolása vagy végleges elhelyezése.
- (2) A radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag átmeneti tárolása és végleges elhelyezése akkor tekinthető biztonságosnak, ha
- a) biztosított az emberi egészség és a környezet védelme e tevékenységek teljes időtartamára;
  - b) az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt hatás az országhatárokon túl sem nagyobb a belföldön elfogadottnál.
39. § Radioaktív hulladék és kiégett üzemanyag átmeneti tárolására engedély csak meghatározott időre adható.
40. § A radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok elvégzéséről a Kormány által kijelölt szerv gondoskodik, mivel ezek megoldása országos érdek.
41. § A radioaktív hulladék végleges elhelyezésének, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésének költsége az engedélyest, költségvetési intézmény esetén a központi költségvetést terheli.

IV. Fejezet

Intézkedések rendkívüli események megelőzésére és következményeik elhárítására

42. § Az atomenergia alkalmazója köteles azonnal hatékony intézkedéseket tenni abban az esetben, ha tevékenysége során rendkívüli esemény következett be, és a munkavállalókra vagy a lakosságra ható ionizáló sugárzás szintje vagy a radioaktív szennyeződés mértéke, illetőleg a környezetbe kibocsátott radioaktív anyagok mennyisége meghaladja vagy meghaladhatja a hatóságilag engedélyezett értéket.
43. § (1) A rendkívüli esemény megszüntetése, okainak kivizsgálása és ismételt előfordulásának megakadályozásához szükséges intézkedések megtétele elsődlegesen az atomenergia alkalmazójának feladata.
- (2) A nukleáris veszélyhelyzet bekövetkezésének megelőzése, a bekövetkezett esemény következményeinek elhárítása vagy enyhítése, valamint az előírt, szabályos körülmények helyreállítása érdekében az atomenergia alkalmazója köteles:
- a) balesetelhárítási és intézkedési tervet kidolgozni, és azt az illetékes hatóságokkal jóváhagyatni;
  - b) a hatékony baleset-elhárítás személyi, tárgyi és szervezeti feltételeit megteremteni, és azok meglétéről időről időre, rendszeresen meggyőződni;
  - c) a baleset-elhárításhoz szükséges külső segítségnyújtás feltételeit (milyenségét, mértékét és módját) az illetékes hatóságokkal és szervezetekkel egyeztetve biztosítani.
44. § A rendkívüli esemény elhárításához szükséges – az atomenergia alkalmazójának lehetőségeit meghaladó – intézkedések megtétele a balesetelhárítási és intézkedési tervben meghatározott intézmények, nukleáris veszélyhelyzetben az elhárításért felelős, külön jogszabályban meghatározott hatóságok és szervezetek feladata.

45. § (1) Az atomenergia alkalmazója minden rendkívüli eseményt, illetőleg személyi sugársérüléssel járó balesetet – a hatósági előírásoknak megfelelően – késedelem nélkül jelenteni köteles a területileg illetékes polgármesternek, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) területileg illetékes megyei, fővárosi intézetének, a Magyar Honvédség alakulatai és intézményei esetében az MH Tisztiorvosi Szolgálatának, a rendőrségnek és az OAH-nak, továbbá a környezet szennyeződése esetén a környezetvédelmi felügyelőségnek és a megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomásnak, termőföld-szennyeződés esetén a megyei (fővárosi) növényegészségügyi és talajvédelmi állomásnak, vízszennyeződés esetén a vízügyi igazgatóságnak, valamint tájékoztatás céljából a nukleárisbaleset-elhárításra külön jogszabályok alapján kijelölt területi és központi vezető szervezeteknek.
- (2) Ha a rendkívüli esemény levegőszennyeződést is okoz, az atomenergia alkalmazója az (1) bekezdésnek megfelelően értesíti az Országos Meteorológiai Szolgálatot is.
- (3) Nukleáris létesítmények esetében a rendkívüli események jelentési kötelezettségét – az (1) bekezdésben felsoroltakon túlmenően – az OAH határozza meg.
- (4) A hatóságok a rendkívüli eseményről – ha azt nem az atomenergia alkalmazója jelentette – kötelesek a többi illetékes hatóságot értesíteni.
46. § Nukleáris veszélyhelyzetben a jelentéstételi kötelezettséget a balesetelhárítási és intézkedési terv szabályozza.
47. § (1) Az ÁNTSZ illetékes megyei (fővárosi) intézete, vagy az MH Tisztiorvosi Szolgálat a radioaktív szennyeződés továbbterjedésének megakadályozása és a sugársérülés elkerülése érdekében:
- a) azt a személyt, aki radioaktív szennyeződése folytán környezetét közvetlenül szennyezheti, egészségügyi megfigyelés alá vonhatja;
- b) elrendelheti személyek biztonságba helyezését, terület, ingatlan, épület és más építmény, valamint anyagi javak szennyezésmentesítését, valamint ezek használatát (felhasználását) és forgalmát meghatározott vagy határozatlan időre korlátozhatja, vagy megtilthatja;
- c) elrendelheti a szennyezett anyagi javak megsemmisítését, élő állatok esetében azok kényszervágását vagy kiirtását;
- d) az építésügyi hatóságnál kezdeményezheti épület és más építmény, a vízügyi hatóságnál a vízi létesítmény felújításának, helyreállításának, átalakításának vagy lebontásának elrendelését.
- (2) Az ÁNTSZ megyei (fővárosi) intézete az (1) bekezdés b) és c) pontjának alkalmazása során élelmiszer, dohányipari termék, mezőgazdasági termék és termék, valamint élő állat tekintetében a megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomással egyetértésben jár el.
- (3) Az (1) bekezdés alapján hozott határozat – az egészséget, illetőleg az emberi környezetet súlyosan fenyegető veszély esetén – fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható.

V. Fejezet

Az atomenergia alkalmazásával kapcsolatosan keletkezett károkért való felelősség és a károk megtérítése

48. § (1) A nukleáris létesítmény engedélyese köteles az e törvényben meghatározott atomkárt megtéríteni. Az engedélyes a felelősség alól kizárólag az e törvényben meghatározott esetekben mentesülhet.
- (2) Nemzetközi szállítás esetében a felelősség átszállásának helyét szerződésben kell rögzíteni.
49. § (1) A 48. §-ban meghatározott felelősség alól kimentésnek helye nincs, kivéve, ha az atomkár a létesítmény tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan külső ok (fegyveres összeütközés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, rendkívüli méretű természeti katasztrófa) által közvetlenül kiváltott nukleáris baleset következménye.
- (2) Az engedélyes részben vagy egészben mentesül a 48. §-ban meghatározott felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károsultat ért kár részben vagy egészben a károsult súlyosan gondatlan, vagy kifejezetten a kár előidézésére irányuló, szándékos és elháríthatatlan cselekvésének vagy mulasztásának a következménye.
50. § Nem minősül atomkárnak, s az engedélyes a Polgári Törvénykönyv szerint köteles helytállni az olyan kárért, amely

- a) a nukleáris létesítmény állagában vagy olyan vagyonban keletkezett, amelyet e létesítmény telephelyén a létesítménnyel kapcsolatban használnak, vagy szándékoznak használni;
- b) azon szállítóeszköz állagában keletkezett, amelyben az adott nukleáris anyag a nukleáris baleset idején volt.
- 51. §** Az e törvényben foglalt kivételektől eltekintve az atomkárokért való felelősség korlátozása vagy kizárása semmis.
- 52. §** (1) A nukleáris létesítmények közül az atomerőmű, atomfűtőmű és nukleáris üzemanyagot előállító, tároló, illetve feldolgozó létesítmény esetében az engedélyes feltétlen felelőségének összege a létesítményben történt nukleáris balesetenként nem haladhatja meg a 100 millió SDR-t; egyéb nukleáris létesítményben, továbbá a nukleáris üzemanyag szállítása, illetve tárolása során bekövetkező nukleáris balesetenként az 5 millió SDR-t.
- (2) A Magyar Állam az (1) bekezdésben meghatározott összegeket meghaladó atomkárt megtéríti, a kártérítésre összesen fordítható összeg azonban ebben az esetben sem haladhatja meg a 300 millió SDR-t.
- (3) A kártérítés magyar hivatalos fizetőeszközben történik, az (1) és (2) bekezdésekben rögzített SDR-ben kifejezett határértékek hivatalos átváltása alapján.
- 53. §** (1) Ha a károkat e törvény alkalmazása szerinti nukleáris baleset és egyéb esemény együttesen okozta, s az egyéb esemény által okozott kár teljes bizonyossággal nem választható el az atomkártól, az egyéb esemény által okozott kár is atomkárnak minősül. Abban az esetben azonban, ha az atomkárt nukleáris baleset és e fejezet hatálya alá nem tartozó ionizáló sugárzás kibocsátása okozta, az ezért a kibocsátásért felelős személy a Polgári Törvénykönyv 345. §-a alapján köteles helytállni.
- (2) Ha az atomkáráért több engedélyes egyetemlegesen felelős, bármely engedélyesre vonatkozó feltétlen felelősség felső határa nem haladhatja meg az 52. § szerint rájuk vonatkozó meghatározott összeget.
- (3) Ha a rendkívüli esemény nukleáris anyagok szállítása során következik be, akár egy szállítási eszközben, akár szállítás közbeni tárolás során egy létesítményben, s az előidézett atomkáráért több engedélyes felelős, a feltétlen felelősség teljes felső határa nem haladhatja meg azt a legmagasabb összeget, amely e törvény 52. §-a alapján az engedélyesek valamelyikével szemben alkalmazandó.
- (4) Az engedélyes által ugyanazon a telephelyen üzemeltetett két- vagy több nukleáris létesítmény – e törvény kárfelelősségi szabályainak alkalmazása szempontjából – egy nukleáris létesítménynek minősül.
- 54. §** (1) Az engedélyes köteles az 52. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősségi összeg erejéig biztosításról vagy más pénzügyi fedezetről gondoskodni. Költségvetési intézmény esetében ennek forrását a központi költségvetés biztosítja.
- (2) A biztosító vagy a pénzügyi fedezetet nyújtó szervezet nem szüntetheti meg, illetve nem függesztheti fel a biztosítást, illetve a pénzügyi fedezetet, kivéve, ha a felmondást vagy a felfüggesztést legalább két hónappal megelőzően az engedélyesnek és az OAH-nak írásban bejelentette.
- (3) Ha a biztosítás vagy pénzügyi fedezet nukleáris anyagok szállítására vonatkozik, a szállítás időtartama alatt a biztosítás vagy a pénzügyi fedezet nem szüntethető meg, és nem függeszthető fel.
- 55. §** (1) Az atomkárokért való kártérítési igények kizárólag az engedéllyessel, illetve a helyette pénzügyi fedezetet nyújtóval szemben érvényesíthetők.
- (2) Atomkár esetén az engedélyes csak akkor jogosult megtérítési követelését érvényesíteni, ha
- a) ezt a jogát írásbeli szerződésben kifejezetten kikötötte;
- b) az atomkár szándékos károkozásra irányuló cselekmény vagy mulasztás eredménye, azzal a természetes személlyel szemben, aki ezt elkövette.
- 56. §** (1) Az 52. §-ban meghatározott feltétlen felelősségért való helytállás összege nem foglalja magában a kamatokat és azokat a költségeket, amelyeket a bíróság az atomkáráért való kártérítéssel összefüggésben állapít meg.
- (2) Ha valószínűsíthető, hogy a nukleáris baleset által okozott kár meghaladja az 52. §-ban meghatározott összegeket – a Kormány döntése alapján, további intézkedésig – a kárfedezeti összegnek csak meghatározott hányada használható fel a károsultak kielégítésére.
- (3) Ha a rendelkezésre álló kárfedezeti összeg nem elegendő valamennyi károsult teljes kielégítésére, úgy a valamennyiüknek járó kártérítési összeg arányosan csökken.
- 57. §** (1) A károsult kártérítési igényét hároméves elévülési határidő alatt érvényesítheti. Az elévülés attól a naptól kezdődik, amelyen a károsult tudomást szerzett, vagy tudomást szerezhetett volna a kár bekövetkeztéről és az ezért felelős engedélyes személyéről.

- (2) Az engedélyest az atomkárokért e törvényben meghatározott felelőssége a nukleáris baleset bekövetkeztének időpontjától számított tíz évig terheli.
- (3) Ha az atomkárt olyan nukleáris anyag által kiváltott rendkívüli esemény okozta, amely nukleáris anyag a rendkívüli esemény időpontjában lopott, elveszett, kidobott vagy elhagyott volt, a (2) bekezdés szerinti határidőt a nukleáris baleset időpontjától kell számítani, de az nem haladhatja meg a felsorolt események bekövetkeztének időpontjától számított húsz évet.
- (4) A (2) és (3) bekezdések szerinti határidők elteltével a kárigény nem érvényesíthető.
- 58. §** E törvény nem érinti a Polgári Törvénykönyv szerinti felelősségét
- a) azoknak a természetes személyeknek, akik károkozási szándékkal elkövetett cselekményekkel vagy mulasztásukkal olyan atomkárt okoztak, amelyért az engedélyes e törvény 49. §-ának (2) bekezdése és 50. §-a értelmében nem felel;
- b) az engedélyesnek e törvény hatálya alá nem tartozó olyan esetekben, amelyekért az engedélyes az e törvény 50. §-a szerint nem felelős.
- 59. §** Nem jogosult az e törvény szerinti kártérítésre az, akinek ugyanazért az atomkáráért bármilyen más jogcímen teljes kárát megtérítették.
- 60. §** (1) E törvénynek az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos felelősségi és kártérítési szabályait kell alkalmazni azokban az esetekben, amikor a Magyar Köztársaság területén működő valamely nukleáris létesítménnyel kapcsolatos nukleáris baleset következtében az atomkár a Magyar Köztársaság területén vagy olyan bármely más állam területén, illetve egyéb térségekben keletkezik, amelyek tekintetében kártérítésre az engedélyes nemzetközi szerződés alapján köteles.
- (2) E törvény nem zárja ki, hogy az (1) bekezdésben említetteken kívül, a viszonyosság alapján egyéb esetekben is e törvény rendelkezéseinek alkalmazására kerüljön sor.
- 61. §** E fejezet rendelkezéseit bármiféle, állampolgárságon, lakóhelyen vagy tartózkodási helyen alapuló hátrányos megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni.

VI. Fejezet

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap

- 62. §** (1) A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap (a továbbiakban: Alap) a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére, valamint a kiegészítő üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésére szolgáló tárolók létesítését és üzemeltetését, illetve a nukleáris létesítmények leszerelésének (lebontásának) finanszírozását biztosító és kizárólag ezt a célt szolgáló, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerinti elkülönített állami pénzalap.
- (2) Az Alappal a Kormány az OAH feletti felügyeletét ellátó tagja rendelkezik. Az Alap kezelője az OAH.
- 63. §** (1) Az engedélyesek a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének, valamint a kiegészítő üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésének, továbbá a nukleáris létesítmények leszerelésének (lebontásának) költségeit az Alapba történő befizetés útján kötelesek biztosítani.
- (2) Nukleáris létesítmények esetében a befizetés mértékét úgy kell megállapítani, hogy az teljes mértékben fedezze a létesítmény teljes üzemideje alatt és a leszereléskor keletkező radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével, valamint a kiegészítő fűtőelemek átmeneti és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével felmerülő valamennyi költséget.
- (3) A befizetések mértékét az éves költségvetési törvény határozza meg a 40. § szerint kijelölt szerv által a (2) bekezdésben foglalt kötelezettség figyelembevételével készített és az OAH, valamint – az atomerőmű vonatkozásában – a Magyar Energia Hivatal által véleményezett költségbecslés alapján.
- (4) Az engedélyesek befizetései az egyéb ráfordítások között számolhatók el. Atomerőmű esetén ezt a villamos energia ármeghatározásában figyelembe kell venni.
- (5) Az Alap bevételi forrását az (1)–(2) bekezdésekben foglalt befizetések képezik.
- 64. §** (1) Az Alap gazdálkodására az államháztartásról szóló, többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény elkülönített állami pénzalapokra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni az e törvényben foglalt eltérésekkel.
- (2)–(3)
- (4) Az Alap pénzeszközeit a kincstári egységes számlán elkülönítetten kell nyilvántartani.
- (5) Az Alap kezelője a felhalmozott vagyont a 40. §-ban megjelölt szerv útján, kizárólag a 62. § (1) bekezdésben megjelölt célokra fordíthatja.

VII. Fejezet
Záró rendelkezések

Vegyes és hatályba léptető rendelkezések

65. § (1) Az e törvény alapján indított kártérítési igények elbírálása a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik.
- (2) E törvény hatálya nem érinti az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos nemzetközi együttműködésre vonatkozó, a Magyar Köztársaság által elfogadott szerződésekből származó jogokat és kötelezettségeket.
66. § (1) Ez a törvény – a 62–64. §-ok kivételével – a kihirdetését követő 6. hónap első napján lép hatályba, a 62–64. §-ok 1998. január 1-jén lépnek hatályba.
- (2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg
- a) hatályát veszti az atomenergiáról szóló 1980. évi I. törvény, az azt módosító 1987. évi 15. törvényerejű rendelet, a törvény végrehajtásáról rendelkező 12/1980. (IV. 5.) MT rendelet, az azt módosító 54/1987. (X. 24.) MT rendelet, a 75/1988. (X. 31.) MT rendelet, a 104/1990. (XII. 15.) Korm. rendelet;
- b)
- c)

Felhatalmazó rendelkezések

67. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:
- a) az OAB és az OAH feladat- és hatáskörét, valamint az atomenergia alkalmazása körében eljáró hatóságok fórumrendszerét;
- b) azoknak a radioaktív anyagoknak, valamint ionizáló sugárzást létrehozó berendezéseknek a körét, amelyek alkalmazása – az általuk létrehozható ionizáló sugárzás jellege és mértéke folytán – az emberi életre és egészségre, az emberi környezetre nem minősülnek veszélyesnek, és ezért nem tartoznak az atomenergiáról szóló törvény hatálya alá;
- c) az atomenergia alkalmazása körébe tartozó anyagok, berendezések tulajdonjoga megszerzésének speciális feltételeit, birtoklásuk, üzemben tartásuk bejelentésének rendjét;
- d) a nukleáris létesítmények tekintetében
- da) a biztonsági jelentések tartalmát,
- db) a telepítésre, létesítésre, bővítésre, üzembe helyezésre, üzemeltetésre, átalakításra, üzemen kívül helyezésre, megszüntetésre vonatkozó nukleáris biztonsági követelményeket,
- dc) a nukleáris berendezés tervezésére, gyártására, szerelésére (beépítésére), külföldről történő behozatalára, üzembe helyezésére, üzemeltetésére, átalakítására (javítására), üzemen kívül helyezésére, valamint leszerelésére vonatkozó nukleáris biztonsági követelményeket,
- dd) a tervezést, létesítést, építést, gyártást, üzembe helyezést, üzemeltetést és leszerelést végző szervezetek minőségbiztosítási rendszerével szemben támasztott követelményeket,
- de) a munkavállalók foglalkoztatási előírásait,
- df) a nukleáris biztonsági és műszaki sugárvédelmi hatósági tevékenység szabályait,
- dg) a létesítményekkel összefüggő építmények építéshatósági eljárásának és ellenőrzésének rendjét, továbbá építészeti és épületgépészeti nukleáris biztonsági követelményeit;
- e) az atomenergia alkalmazóinak, valamint az illetékes hatóságoknak, az érintett ágazati és területi szerveknek mind a nukleáris veszélyhelyzetre való felkészüléssel és tervezéssel, mind a veszélyhelyzet elhárításával, továbbá a lakosság hiteles és időben történő tájékoztatásával összefüggő feladatait és kötelezettségeit;
- f) a radioaktív hulladék és a kiegészítő üzemanyag végleges elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozását és tevékenységének pénzügyi forrását;
- g) az atomkárfelöltségre vonatkozó biztosítási vagy más pénzügyi garanciák jellegét, feltételeit és összegét;
- h) az atomenergia alkalmazása körében kötelezően alkalmazandó szabványokat;
- i) a törvény 15. §-ában írt bírság mértékét, valamint a kirótt bírságokból befolyt összeg felhasználásának módját;
- j) a törvény 34. §-a szerinti biztonsági övezettel, kártalanítással és a 35. §-a szerinti kisajátítással kapcsolatos előírásokat;

- k)* a talált, illetve lefoglalt radioaktív vagy nukleáris anyag elhelyezése és kezelése rendjét;
- l)* a nukleáris exportnak és importnak a nemzetközi ellenőrzési rendszerekkel összhangban lévő szabályait.
68. § (1) Felhatalmazást kap az OAH felügyeletét ellátó miniszter, hogy a törvényben érintett miniszterekkel egyetértésben rendeletben állapítsa meg:
- a)* a nukleáris anyagok – nemzetközi szerződésekben rögzített előírásokkal összhangban lévő – nyilvántartása és ellenőrzése szabályait;
  - b)* a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartása szabályait;
  - c)* a radioaktív anyagok csomagolása engedélyezésének eljárásrendjét és ellenőrzésének szabályait;
  - d)* a nukleáris és radioaktív anyagok nyilvántartásával összefüggő igazgatási szolgáltatások igénybevételéért, továbbá az OAH hatósági tevékenységéért, ezen belül a nukleáris biztonsági hatósági tevékenységéért fizetendő díjakat;
  - e)* az OAH hatósági tevékenységéhez igénybe vett intézetek, intézmények részére a szolgáltatásért járó díj fizetésének feltételeit;
  - f)* a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének szabályzatát és eljárásrendjét.
- (2) Felhatalmazást kap a népjóléti miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg:
- a)* az atomenergia alkalmazása körében munkavállalók és a lakosság sugárterhelésére vonatkozó dózis-határértékeket, a személyeket érő külső- és belső sugárterhelés ellenőrzésének rendjét, valamint a balesetelhárítási és intézkedési tervekben figyelembe veendő beavatkozási szinteket, továbbá a nukleáris baleset (katasztrófa) következményeinek felszámolásában résztvevők sugárterhelésére vonatkozó dózis-határértékeket;
  - b)* az atomenergia alkalmazása körében használt berendezések, eszközök sugárvédelmi minősítését;
  - c)* az atomenergia alkalmazása körében munkavállalókra érvényes sugár-egészségügyi, munkavédelmi, munkaköri alkalmassági szabályokat, és az atomenergia alkalmazása körében munkavállalók sugárvédelmi oktatása rendjét;
  - d)* a közúti szállító eszközök sugárvédelmi követelményeit;
  - e)* az OAH felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben az atomenergia alkalmazásával összefüggő sugárvédelmi szabályokat és a sugárvédelmi szolgálatok feladatára és működésére vonatkozó részletes előírásokat;
  - f)* az érintett miniszterekkel egyetértésben az országos sugárzási helyzet és radioaktív anyagkoncentrációk ellenőrzésére vonatkozó szabályokat, valamint az ellenőrzési eredmények központi adatgyűjtésének, feldolgozásának, nyilvántartásának és értékelésének rendjét;
  - g)* a radon- és radon leányelem-koncentrációk elfogadható szintjét lakó- és középületekben, valamint az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszterrel, a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel egyetértésben, az építőanyagok gyártásához felhasznált alapanyagok, a kereskedelmi forgalomba kerülő építőanyagok, továbbá az építési területek felhasználhatóságának sugárvédelmi szempontból való korlátozását;
  - h)* az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszterrel egyetértésben a külföldről származó és kereskedelmi forgalomba kerülő termékek, illetve alapanyagok radioaktivitásával kapcsolatos előírások betartásának és ellenőrzésének szabályait;
  - i)* a radioaktív anyagok használati cikkekben való alkalmazásának szabályait;
  - j)* a gyógyászati eszközök és egészségügyi cikkek ionizáló sugárzással végzett sterilizálásának szabályait;
  - k)* a radioaktív anyagok birtoklása, előállítás, termelése, forgalmazása, tárolása, felhasználása, átalakítása, engedélyezési eljárását;
  - l)* a *k)* pontban felsorolt tevékenységet szolgáló létesítmény vagy berendezés létesítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, átalakítása, javítása, megszüntetése, leszerelése engedélyezési eljárását és ellenőrzésének rendjét;
  - m)* az ionizáló sugárzást létrehozó létesítmény, berendezés létesítéséhez, előállításához, üzemeltetéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez szükséges engedélyezési eljárást és az ellenőrzés rendjét;
  - n)* a sugáregészségügyi készenléti szolgálat létesítésének és fenntartásának szabályait;
  - o)* a sugársérültek vagy arra gyanús személyek egészségügyi ellátásának szabályait;
  - p)* a radioaktív hulladékok átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének sugáregészségügyi szabályait;
  - q)* az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszterrel egyetértésben a bányászati és földtani környezettel kapcsolatos sugáregészségügyi előírásokat.

- (3) Felhatalmazást kap a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg az OAH felügyeletét ellátó miniszterrel, a közlekedési hírközlési és vízügyi miniszterrel, valamint a népjóléti miniszterrel egyetértésben
  - a) az atomenergia alkalmazása során a levegőbe és vízbe kibocsátható radioaktív anyagok – fizikai és kémiai jellemzőktől függő – maximális mennyiségét és a kibocsátás más feltételeit, továbbá a levegő és a vízi környezet radioaktív szennyezése ellenőrzésére irányadó szabályokat;
  - b) a vizek és a víztartó képződmények radioaktív és hőszennyezés elleni védelmével kapcsolatos, a környezetvédelemre vonatkozó – általános jogszabályokon túlmenő – speciális szabályokat.
- (4) Felhatalmazást kap a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a nukleáris és radioaktív anyagok szállítása és csomagolása követelményeit a belügyminiszterrel, a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel, a népjóléti miniszterrel, továbbá az OAH felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben.
- (5) Felhatalmazást kap a tevékenység jellege szerint érintett miniszter, hogy az OAH felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben szabályozza az atomenergia alkalmazása körében munkavállalók speciális szakmai képzését, továbbképzését és az atomenergia alkalmazásával összefüggő tevékenységek folytatására jogosultak körét.
- (6) Felhatalmazást kap az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a nukleáris létesítmény, a radioaktív hulladék elhelyezésére szolgáló létesítmény kiválasztott telephelye alkalmasságának véleményezésénél, valamint műszaki megtervezésénél figyelembe veendő földtani követelményrendszert, és a Magyar Geológiai Szolgálat ezek alapján dönt a szakhatósági hozzájárulás kérdésében.
- (7) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy a közbiztonság és a belső rend védelme érdekében – az OAH felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben – rendeletben állapítsa meg
  - a) az atomenergia alkalmazásával összefüggő rendőrségi feladatokat, a hatósági engedélyek kiadásához szükséges szakhatósági hozzájárulás szempontjait, valamint az atomenergia alkalmazása körében foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozó speciális biztonsági követelményeket és azok tartós fennállásának ellenőrzési rendjét;
  - b) a nukleáris anyagok és létesítmények tekintetében az őrzés és védelem ellátásának speciális módját.
- (8) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy – a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel, továbbá az OAH felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben – rendeletben állapítsa meg a radioaktív, illetőleg nukleáris anyagok szállításának rendőri ellenőrzési és biztosítási feladatait.
- (9) Felhatalmazást kap az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a radioaktív hulladék elhelyezésére szolgáló bányatárségek, valamint egyéb föld alatti térségek kiválasztásával, üzemeltetésével kapcsolatos bányaműszaki és bányabiztonsági követelményeket.
- (10) Felhatalmazást kap a honvédelmi miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg
  - a) a radioaktív anyagok kezelése és ellenőrzése ágazati szabályait, továbbá az e törvény hatálya alá tartozó létesítmények és haditechnikai berendezések létrehozása és megszüntetése szabályait;
  - b) az ágazat speciális (kiképzési, nukleárisbaleset-elhárítási, háborús) sugár-egészségügyi szabályait.

16/2000. (VI. 8.) EÜM RENDELET AZ ATOMENERGIÁRÓL SZÓLÓ 1996. ÉVI CXVI. TÖRVÉNY EGYES RENDELKEZÉSEINEK VÉGREHAJTÁSÁRÓL

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: At.) 68. §-a (2) bekezdésének *a)–e)*, valamint *k)–o)* pontjaiban, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján – az érintett miniszterekkel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet hatálya az At. 20. §-ának *a)–f)*, valamint *h)* pontjaiban megfogalmazottak szerint kiterjed – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – az atomenergia alkalmazása körébe tartozó anyagokra, berendezésekre, létesítményekre, az ezzel kapcsolatos tevékenységekre és a tevékenységet végzőkre.
  - (2) E rendelet hatálya nem terjed ki
    - a)* a nukleáris létesítményekre, azok építményeire, rendszereire és berendezéseire – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel –, illetve az ezekkel kapcsolatos tevékenységekre és e tevékenységet végzőkre, valamint
    - b)* az At. 26. §-ában meghatározott honvédelmi ágazati feladatokra.
  - (3) E rendelet hatálya kiterjed a (2) bekezdés *a)* pontjában meghatározott tevékenységet végzőkre
    - a)* az At. 68. § (2) bekezdésének *a)* és *c)*, illetve *e)* pontjai, valamint
    - b)* az At. 68. § (2) bekezdés *k)* pontja szerinti tevékenységek tekintetében.
2. § Az e rendeletben használt fogalmak meghatározását, valamint a sugárvédelmi alapelveket és követelményeket az 1. számú melléklet tartalmazza.

A munkavállalók és a lakosság sugárterhelésének korlátozása, a sugárterheléssel összefüggő baleset-elhárítási intézkedési szintek

[Az At. 68. § (2) bekezdésének a) pontjához]

3. § A munkavállalók és a lakosság sugárterhelésére vonatkozó dóziskorlátokat, a radon koncentráció munkavállalókra vonatkozó cselekvési szintjét, a személyeket érő külső és belső sugárterhelés ellenőrzésének rendjét, a baleset-elhárítási és intézkedési tervekben figyelembe vevendő beavatkozási szinteket, valamint a nukleáris baleset következményeinek felszámolásában résztvevők sugárterhelésére vonatkozó szabályokat a 2. számú melléklet tartalmazza.

Sugárvédelmi minősítés

[Az At. 68. § (2) bekezdésének b) pontjához]

4. § (1) Az atomenergia alkalmazása körében használt, ionizáló sugárzást kibocsátó vagy radioaktív sugárforrást tartalmazó berendezés, valamint sugárzás elleni védőeszköz (a továbbiakban: berendezés) csak akkor hozható forgalomba, illetve akkor alkalmazható, ha a „Fodor József” Országos Közegészségügyi Központ Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugár-egészségügyi és Sugárbiológiai Kutató Intézete (a továbbiakban: OSSKI) szakvéleménye alapján az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) Országos Tisztifőorvosi Hivatala (a továbbiakban: OTH) a berendezést vagy sorozatgyártás esetén annak prototípusát sugárvédelmi szempontból megfelelőnek minősítette és arról minőségi bizonyítványt ad ki.
  - (2) A sugárvédelmi minősítés iránti kérelem benyújtásához szükséges adatlapot, valamint a sugárvédelmi minősítés alapjául szolgáló követelményeket a 3. számú melléklet tartalmazza.
5. § (1) A sugárvédelmi minősítést a
  - a)* gyártó,
  - b)* külföldről behozott berendezés esetén a forgalombahozó,
  - c)* amennyiben a berendezés kereskedelmi forgalomba nem kerül, a felhasználó kezdeményezi.

- (2) Ha a minősített berendezés sugárvédelmi szempontból lényeges tulajdonságát a karbantartás, a javítás vagy az átalakítás érintette, a sugárvédelmi minősítést újból el kell végezteni.
6. § A sugárvédelmi szempontból megfelelőnek minősített berendezések jegyzékét az OTH az Egészségügyi Közlönyben évente közzéteszi.

A munkavállalókra érvényes munkaköri alkalmassági szabályok

[Az At. 68. § (2) bekezdésének c) pontjához]

7. § Az atomenergia alkalmazása körében tevékenységet végzőkre vonatkozó munkaköri alkalmassági szabályokat külön jogszabály határozza meg.

A sugárvédelmi oktatás rendje

[Az At. 68. § (2) bekezdésének c) pontjához]

8. § (1) A sugárvédelmi ismeretek megszerzését képzés és továbbképzés keretei között kell biztosítani.
- (2) Az atomenergia alkalmazása körébe tartozó tevékenységet csak az a személy végezhet, aki a 4. számú mellékletben előírt, vizsgaköteles sugárvédelmi képzésben, illetőleg továbbképzésben részt vett és eredményes vizsgát tett. A tevékenység jellegének megfelelő képzettséggel rendelkező személy felügyelete mellett a tevékenység a vizsga letételéig, de legfeljebb egy évig végezhető.
- (3) A sugárvédelmi képzés és továbbképzés tematikáját, valamint a vizsgakövetelményeket alapfokú képzés esetén az ÁNTSZ területileg illetékes megyei, illetve fővárosi intézete (a továbbiakban: megyei intézet) – a területileg illetékes ÁNTSZ megyei, illetve fővárosi sugár-egészségügyi csoportjai/osztályai (a továbbiakban: Sugár-egészségügyi Decentrum) javaslata alapján - hagyja jóvá. Bővített és átfogó fokozatú képzés esetén az oktatók névjegyzékét, a sugárvédelmi képzés és továbbképzés tematikáját, valamint a vizsgakövetelményeket – az OSSKI javaslata alapján – az OTH hagyja jóvá.
- (4) A sugárvédelmi képzésben és továbbképzésben való részvételről, valamint annak nyilvántartásáról az engedélyes gondoskodik.
- (5) A sugárvédelmi képzési, illetve továbbképzési kötelezettség teljesítése alól felmentés nem adható.

A munkahelyi sugárvédelem alapvető előírásai, a munkavállalókra érvényes sugáregészségügyi, munkavégzési szabályok

[Az At. 68. § (2) bekezdésének c) és e) pontjaihoz]

9. § (1) A munkahelyi sugárvédelem alapvető előírásait az 5. számú melléklet tartalmazza.
- (2) A foglalkozási sugárterhelésnek kitett munkavállalók védelme érdekében az 5. számú mellékletben meghatározott, a munkahelyi besorolásnak, illetőleg a munkafeltételeknek megfelelő ellenőrző méréseket és a 2. számú melléklet előírásai szerinti személyi dozimetriai ellenőrzést kell végezni.

Sugárvédelmi szolgálat

[Az At. 68. § (2) bekezdésének e) pontjához]

10. § (1) Az engedélyes sugárvédelmi szolgálatot hoz létre és biztosítja a működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.
- (2) A sugárvédelmi szolgálat elkészíti a Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzatot (a továbbiakban: MSSZ). Az MSSZ-re vonatkozó részletes előírásokat a 6. számú melléklet tartalmazza. Az MSSZ-t a Sugár-egészségügyi Decentrum szakvéleménye alapján a megyei intézet, a 7. számú melléklet függelékének A/12. pontja szerinti kiemelt létesítmény esetén – az OSSKI szakvéleménye alapján – az OTH hagyja jóvá. A szakvéleményt a kérelmező szerzi be.

- (3) A sugárvédelmi szolgálat ellenőrzi, hogy az adott létesítményben dolgozó személyek, a létesítmény területének és közvetlen környezetének sugárvédelmi helyzete megfelel-e a rendeletben, a külön jogszabályban, valamint az MSSZ-ben meghatározott feltételeknek.
- (4) A sugárvédelmi szolgálat feladatainak részletes meghatározását az MSSZ tartalmazza a 8. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével.
11. § (1) A sugárvédelmi szolgálat – a (2), illetve (6) bekezdésben foglalt kivétellel – legalább egy sugárvédelmi megbízottból és helyetteséből áll.
- (2) A sugárvédelmi szolgálat legalább egy sugárvédelmi megbízottból áll, ha a megyei intézet a 18. § szerinti egyszerűsített engedélyezési eljárás keretében adta ki az engedélyt.
- (3) A sugárvédelmi megbízott sugárvédelmi képzettségének meg kell felelnie a szervezeti egység munkavállalóira – a 4. számú melléklet szerint – előírt legmagasabb képzettségnek.
- (4) A sugárvédelmi megbízottat és helyettesét a munkáltató írásban bizza meg. Az engedélyes a megbízás másolati példányát megküldi a megyei intézetnek, a 7. számú melléklet függelékének A/12. pontja szerinti kiemelt létesítmény esetén az OTH-nak.
- (5) A sugárvédelmi szolgálat szervezetének és működésének felügyeletét a megyei intézet, illetve az OTH látja el.
- (6) Nukleáris létesítményben az OTH által meghatározott esetben a sugárvédelmi szolgálat feladatait sugárvédelmi osztály látja el. A sugárvédelmi osztály vezetőinek megbízását az engedélyes az OTH-nak jelenti be.

A közúti szállítóeszközökre vonatkozó sugárvédelmi követelmények

[Az At. 68. § (2) bekezdésének d) pontjához]

12. § (1) A radioaktív anyagot szállító gépjármű (a továbbiakban: gépjármű) üzemeltetője gondoskodik arról, hogy a gépjármű, illetve a felszerelés sugárvédelmi szempontból megfeleljen az 1979. évi 19. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (a továbbiakban: ADR) A és B mellékletében, a külön jogszabályban, valamint a 9. számú mellékletben foglalt követelményeknek.
- (2) A gépjárművet az (1) bekezdésben és a 9. számú mellékletben meghatározott követelményeknek való megfelelés vizsgálatára be kell mutatni szakvéleményezésre – az üzemeltető lakóhelye, illetve székhelye szerint – területileg illetékes Sugáregészségügyi Decentrumnak.
- (3) A gépjármű megfelelést igazoló tanúsítványt, az üzemben tartó kérelmére, a Sugáregészségügyi Decentrum szakvéleménye alapján a megyei intézet adja ki. A szakvéleményt az üzemeltető szerzi be és csatolja a kérelemhez.
- (4) A tanúsítvány 2 évig érvényes. A tanúsítvány érvényessége annak lejártát követő 30 napon belül – a gépjármű felülvizsgálatával – meghosszabbítható. A meghosszabbítás elmulasztása esetén új tanúsítványt kell beszerezni.
- (5) A gépjármű megfelelést igazoló tanúsítványnak tartalmaznia kell:
- a) a gépjármű, illetve az utánfutó típusát, forgalmi rendszámát,
  - b) a szállítható radioaktív anyagok ADR szerinti besorolását az UN számmal együtt,
  - c) a szállítás speciális feltételeit.

Engedélyezés, ellenőrzés

[Az At. 68. § (2) bekezdésének k), l), m) pontjaihoz]

13. § Az At. 20. §-ának (1) bekezdése a)–c) pontjában meghatározott engedélyezési eljárás esetén a megyei intézet, illetve az OTH jár el.
14. § (1) A megyei intézet engedélyezi első fokon:
- a) radioaktív anyag
    - aa) tárolását,
    - ab) használatát, felhasználását,
    - ac) átalakítását,
  - b) a radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló létesítmény kivételével az aa)–ac) pontban meghatározott tevékenységet szolgáló nem nukleáris létesítmény, berendezés

- ba) létesítését, előállítását,
    - bb) üzemeltetését – ideértve a karbantartást is –, üzembe helyezését,
    - bc) átalakítását, javítását,
    - bd) üzemeltetésének megszüntetését, leszerelését;
  - c) az ionizáló sugárzást létrehozó berendezés
    - ca) előállítását, átalakítását,
    - cb) üzemeltetését - ideértve a karbantartást is,
    - cc) üzemeltetésének megszüntetését;
  - d) a c) pontban megjelölt berendezés előállítását, üzemeltetését szolgáló létesítmény
    - da) létesítését,
    - db) üzemeltetését,
    - dc) átalakítását,
    - dd) megszüntetését.
- (2) Az OTH engedélyezi első fokon a radioaktív anyag előállítását, termelését és forgalmazását.
- (3) Az (1) bekezdésben meghatározott engedély – az engedélyben foglaltak szerint – az adott munkahely vagy intézmény, illetve az engedélyt kiadó megyei intézet illetékességi területére érvényes. Az (1) bekezdés szerinti tevékenységek több megyében történő ellátása céljából az engedélyek területi érvényességének kiterjesztésére – az engedélyes kérelmére – az OTH jogosult.
- (4) Az engedélyezési eljárásban másodfokon az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról szóló 1991. évi XI. törvény 14. §-ában meghatározott szerv jár el.
- (5) Az (1) bekezdés b) és d) pontja szerinti engedély birtokában lehet építési engedélyezési eljárást indítani.
- 15. §** Az ionizáló sugárzás megyei intézetben történő alkalmazására vonatkozó engedélyt az OTH adja ki.
- 16. §** (1) Az atomenergia alkalmazója az engedély kiadása iránt kérelmet nyújt be, amelyben közli a *10. számú mellékletben* meghatározott adatokat.
- (2) A megyei intézet, illetve az OTH az engedélyt a rendeletben és a külön jogszabályban meghatározott, az atomenergia alkalmazása körében kötelezően alkalmazandó szabványokban előírt feltételek fennállása, valamint a *11. számú melléklet* szerinti szakhatóságok hozzájárulása birtokában adja meg. A szakhatósági hozzájárulást a kérelmező szerzi be és csatolja a kérelemhez.
- (3) A 14. § (1) bekezdés b) és d) pontjaiban megjelölt tevékenységeket szolgáló létesítmények létesítési engedély kérelméhez a külön jogszabály szerinti szakértő által elkészített sugárvédelmi és sugárbiztonsági tervet kell csatolni, kivéve a 18. §-ban meghatározott eseteket.
- (4) Ha a 14. § (1) bekezdésének ab) pontjában megjelölt tevékenység engedélyezése nyitott radioaktív készítmények laboratóriumon kívüli használatának céljára történik, a (3) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.
- 17. §** (1) Az OSSKI szakvéleményezi
- a) a 7. számú melléklet függeléke szerinti kiemelt létesítmények létesítéséhez,
  - b) az orvosi terápiás besugárzó, ipari gyorsító és nagybesugárzó létesítmények létesítéséhez,
  - c) a radioaktív anyag termelését, előállítását szolgáló izotóplaboratóriumok létesítéséhez,
  - d) a nyitott radioaktív készítmények laboratóriumon kívüli használatának bevezetéséhez kapcsolódó sugárvédelmi és sugárbiztonsági terveket.
- (2) Az (1) bekezdésben fel nem sorolt nem nukleáris létesítmények sugárvédelmi és sugárbiztonsági terveinek szakvéleményezését – regionális ellátási területükön – a Sugár-egészségügyi Decentrumok végzik. A Sugár-egészségügyi Decentrumok felsorolását a 7. számú melléklet 1. pontja tartalmazza.
- (3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti szakvéleményt a kérelmező szerzi be és csatolja a kérelemhez.
- 18. §** A megyei intézet a 14. § (1) bekezdésének b) és d) pontjaiban meghatározott esetekben egyszerűsített engedélyezési eljárást folytathat le, ha a 7. számú melléklet függeléke a munkahelyet, illetve a berendezést a III. A. kategóriába sorolja.
- 19. §** Az engedélyek a 7. számú melléklet függelékében foglalt
- a) kiemelt létesítmény esetén 2 évig,
  - b) I. kategória esetén 3 évig,
  - c) II. kategória esetén 5 évig,
  - d) III A. és B. kategória esetén 8 évig érvényesek.

20. § (1) A megyei intézetek, valamint a Sugár-egészségügyi Decentrumok illetékességi területükön a 7. számú melléklet 2. pontja, valamint függeléke szerinti gyakorisággal végzik az engedéllyel rendelkező létesítmények, tevékenységek teljes körű ellenőrzését.
- (2) Az OTH a 7. számú melléklet 2. pontja szerinti gyakorisággal teljeskörűen ellenőrzi a megyei intézetek ionizáló sugárzást alkalmazó részlegeit, a nukleáris létesítményen belül az At. 68. § (2) bekezdésének *k)* pontja szerinti tevékenységeket, valamint az At. 68. § (2) bekezdésének *a)*, *c)* és *e)* pontjai tekintetében a tevékenységet végzőket.
21. § (1) Az e rendeletben – valamint az engedélyben – foglalt előírások megszegése esetén a megyei intézet, illetve az OTH az engedélyt visszavonhatja vagy meghatározott időre felfüggesztheti.
- (2) A megyei intézet, illetve az OTH a felfüggesztés időtartamát, valamint az ezen időtartam alatt megteendő intézkedéseket az engedéllyessel határozatban közli.
- (3) A felfüggesztés időtartamának eredménytelen letelte után a megyei intézet, illetve az OTH az engedélyt visszavonja.
22. § (1) A 14. § szerinti engedélyt és a visszavonása ügyében hozott határozatot meg kell küldeni az Országos Atomenergia Hivatalnak (a továbbiakban: OAH), valamint az OSSKI-nak is. Az ionizáló sugárzást létrehozó berendezések esetében a határozatot az OAH-nak nem kell megküldeni.
- (2) A 18. § szerinti egyszerűsített engedélyezési eljárásban hozott határozatot a társ megye esetén a területileg illetékes Sugár-egészségügyi Decentrummal és az OSSKI-val is közölni kell.

Felszabadítás a hatósági felügyelet alól

23. § (1) A hatósági felügyelet alól való felszabadításra vonatkozó határozatot az engedélyes kérelmére az OTH adja ki. Az engedélyes a kérelemhez csatolja az anyag használatából, újrafelhasználásából, újrahasznosításából vagy nem-radioaktív hulladékként való kezeléséből eredő dózisos becslését és az elemzést, amely a felszabadítást mutatja a legjobb megoldásnak.
- (2) A radionuklidot tartalmazó anyag felszabadítható a hatósági felügyelet alól, ha
- a)* az újrafelhasználásából, újrahasznosításából vagy nem-radioaktív hulladékként való kezeléséből származó egyéni évi sugárterhelés nem haladja meg a 30 μ Sv effektív dózist, és
- b)* az elemzés a felszabadítást mutatja a legjobb megoldásnak.
- (3) Az anyag használatát, újrafelhasználását, újrahasznosítását vagy nem-radioaktív hulladékként való kezelését az OTH határozatában feltételekhez kötheti.
- (4) A (2) bekezdés szerinti határozat közlésére a 22. § (1) bekezdésben meghatározott szabályok irányadóak.
- (5) A hatósági felügyelet alól felszabadított radionuklidot tartalmazó anyag vonatkozásában e rendelet rendelkezéseit a továbbiakban nem kell alkalmazni.

Megszüntetés

24. § (1) A megyei intézet, illetve az OTH az engedélyt az engedélyes kérelmére visszavonja.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti visszavonás esetén az engedélyes a tevékenység, létesítmény, illetve a berendezés használatának megszüntetését – a megszüntetés tervezett időpontja előtt legalább 30 nappal – bejelenti a megyei intézetnek, illetve az OTH-nak.
- (3) A (2) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell, akkor is ha az engedély lejár és az engedélyes az engedély megújítását nem kérelmezi.
- (4) A 21. § (3) bekezdése szerinti visszavonás esetén a megszüntetési eljárást a megyei intézet, illetve az OTH hivatalból indítja meg.
- (5) A megyei intézet, illetve az OTH lefolytatja a megszüntetési eljárást és az engedély visszavonásáról szóló határozatát a 22. § szerinti szerveknek küldi meg.

Hasznosíthatósági határozat

25. § (1) A megszüntetési eljárás lefolytatása után a 14. § (1) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott létesítmény hasznosíthatóvá (inaktív) nyilvánításáról – helyszíni szemle alapján – a megyei intézet dönt. Az eljárás során hozott határozatot a megyei intézet közli az OTH-val is.
- (2) A hasznosíthatósági határozatban a megyei intézet rendelkezik arról, hogy a létesítmény milyen célra nem használható.

Országos Sugár-egészségügyi Készenléti Szolgálat

[Az At. 68. § (2) bekezdésének n) pontjához]

26. § (1) Az ionizáló sugárzást kibocsátó berendezéssel vagy radioaktív anyaggal kapcsolatos rendkívüli esemény – a nukleáris létesítményben bekövetkező rendkívüli esemény és nukleáris veszélyhelyzet kivételével – kezeléséhez szükséges sugár-egészségügyi feladatok meghatározását és a végrehajtás szakmai irányítását az OSSKI Országos Sugár-egészségügyi Készenléti Szolgálata (a továbbiakban: OSKSZ) végzi.
- (2) Az OSKSZ működéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket az OTH biztosítja.
- (3) A talált, illetve a lefoglalt radioaktív vagy nukleáris anyagokkal kapcsolatos intézkedéseket és értesítési rendet külön jogszabály tartalmazza.
- (4) A nukleáris veszélyhelyzet kezeléséről külön jogszabály rendelkezik.
- (5) Az OSKSZ riasztási rendjét, az azzal kapcsolatos feladatokat az OTH közleményben teszi közzé.
27. § Rendkívüli esemény szakszerű elhárításának támogatása érdekében az ionizáló sugárzást alkalmazó munkahelyekről, valamint a bekövetkezett rendkívüli eseményekről az OSSKI Országos Nyilvántartást vezet.

Sugársérültek vagy arra gyanús személyek egészségügyi ellátása

[Az At. 68. § (2) bekezdésének o) pontjához]

28. § (1) Azt a személyt, aki 250 mSv effektív dózist meghaladó sugárterhelést kapott (a továbbiakban: sugársérült), illetőleg ha ennek gyanúja fennáll, soron kívüli orvosi vizsgálatnak kell alávetni, szükség esetén kezelésben kell részesíteni.
- (2) Nyitott radioaktív készítmény szervezetbe kerülése vagy annak gyanúja esetén az érintett személlyel kapcsolatosan az OSSKI által – az illetékes szakmai kollégiummal együttműködve – elkészített módszertani levélben meghatározottak szerint kell eljárni. Az eljárás során betartandó munkahelyi sugárvédelmi feladatokat az MSSZ tartalmazza.
- (3) A sugársérült vagy az arra gyanús személy szakellátása a 12. számú mellékletben meghatározott, kijelölt egészségügyi intézményekben történik, az OSSKI szakmai közreműködésével.
- (4) Ha a sugársérült vagy arra gyanús személy ellátása a kijelölt egészségügyi intézményekben szakmailag nem biztosítható, a további speciális ellátást az Országos Onkológiai Intézet, illetve az Országos Haematológiai és Immunológiai Intézet végzi az OSSKI szakmai közreműködésével.
29. § Az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos igazgatási szolgáltatások díjait a 13. számú melléklet tartalmazza.

Záró rendelkezések

30. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.
- (2) E rendelet 2. számú melléklete 2. számú függelékének 2., 12., 16. és 26. pontja 2003. január 1-jén lép hatályba.
- (3) E rendelet hatályba lépésével egyidejűleg az atomenergiáról szóló 1980. évi I. törvény végrehajtásáról rendelkező 12/1980. (IV. 5.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 7/1988. (VII. 20.) SZEM rendelet (a továbbiakban: SZEM rendelet).

- a) 14. § -ának (2) bekezdése helyébe a következő szövegrész lép:
 „(2) Az (1) bekezdésben említett engedély (a továbbiakban: engedély) megadása ügyében a radioaktív hulladék elhelyezése, valamint az elhelyezéshez szükséges műtárgy tekintetében az Országos Tisztifőorvosi Hivatal jár el.”
- b) 2. számú melléklete 1. pontjának 1.7. alpontja helyébe a következő szövegrész lép:
 „1.7. A hulladéktárolásra fokozottan tűz-, robbanás-és korrózióveszélyes hely nem jelölhető ki.”
- c) 2. számú melléklete 2. pontjának 2.10. alpontja helyébe a következő szövegrész lép:
 „2.10. A szennyezett anyagokat a helyszínen kell dekontaminálni. Ha a szennyezett-ség nem távolítható el, vagy lebomlásig a munkahelyi tárolás nem valósítható meg, azokat a vonatkozó szabályok szerint radioaktív hulladékként kell kezelni.”
- d) 8. számú mellékletnek
 da) címe helyébe az „Adatszolgáltatás radioaktív hulladék elhelyezésére szolgáló létesítmény engedélykérelméhez” szövegrész,
 db) 3. pontja helyébe a „Az engedélyezni kért tevékenységet szolgáló létesítmény, berendezés, készülék leírása” szövegrész lép;
- e) 9. számú mellékletének
 ea) címe helyébe a „Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal engedélyezési eljárásában közreműködő szakhatóságok” szövegrész,
 eb) 1–7. pontja helyébe a „A radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló létesítmény telepítése, létesítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, átalakítása, lezárása tekintetében
 – a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség,
 – a területileg illetékes Vízügyi Hatóság,
 – az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatóság,
 – a Honvédelmi Minisztérium,
 – a Fővárosi, Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomás,
 – Fővárosi/Megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás,
 – Megyei/Fővárosi Közlekedési Felügyelet,
 – az Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztálya,
 – Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság/Fővárosi Tűzoltó-parancsnokság,
 – a Magyar Geológiai Szolgálat,
 – a Magyar Bányászati Hivatal.”
 szövegrész lép.
- (4) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg
 a) a 7/1988. (VII. 20.) SZEM rendelet
 – 14. §-ának (1) bekezdése,
 – 15. §-ának (1)-(3) és (5) bekezdése,
 – 20. §-ának (2) bekezdése,
 – 2. számú melléklete 2. pontjának 2.6., 2.18. alpontjai,
 – 6. számú mellékletének 13. pontja,
 – 7. számú mellékletének 14. pontja,
 – 8. számú mellékletének 1., 2., 4., 5., 6. pontjai,
 – 11. számú melléklete
 továbbá a (3) bekezdésben foglalt rendelkezései kivételével,
 valamint annak módosításáról szóló 14/1996. (V. 22.) NM rendelet, 56/1997. (XII. 20.) NM rendelet, 29/1998. (XII. 27.) EüM rendelet,
 b) a népjóléti ágazatba tartozó egyes államigazgatási eljárásokért és igazgatási jellegű szolgáltatásokért fizetendő díjakról szóló 50/1996. (XII. 27.) NM rendelet 1. számú mellékletének III. pontja,
 c) az orvosi gyakorlatban röntgensugárzás ártalmának kitett dolgozók balesetelhárító és egészségvédelmi óvrendszabálya kiadásáról szóló 5/1970. (Eü. K. 3.) EüM utasítás,
 d) a közegészségügyi-járványügyi ellátás helyi intézményeinek szervezetről és működésének szabályozásáról szóló 16/1979. (Eü. K. 12.) EüM utasítás hatályát veszti.
- (5) E rendelet hatálybalépésekor az atomenergiáról szóló 1980. évi I. törvény végrehajtásáról rendelkező 12/1980. (IV. 5.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 7/1988. (VII. 20.) SZEM rendelet szerinti minősítő határozattal rendelkező termék a minősítő határozatban megjelölt időpontig, de legfeljebb 5 évig forgalmazható.

- (6) Az engedélyezés tárgyában a folyamatban lévő ügyekben e rendelet szabályait kell alkalmazni. A korábban határozott időre kiadott engedélyek a bennük foglalt határidőig, illetve a határozatlan időre kiadott engedélyek a rendelet hatálybalépésétől számított 3 évig érvényesek.
- (7) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, az azt kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban összeegyeztethető szabályozást tartalmaz a Tanács, a munkavállalók és a lakosság ionizáló sugárzás elleni védelmének általános szabályairól szóló 96/29/EURATOM irányelvnek rendelkezéseivel.

1. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez**Alapvető sugárvédelmi követelmények és meghatározások****I. ALAPVETŐ SUGÁRVÉDELMI KÖVETELMÉNYEK**

1. Ionizáló sugárzás kibocsátásával járó tevékenység csak akkor engedélyezhető vagy tartható fenn, ha indokolható, hogyha a társadalom haszna ellensúlyozza a sugárzás esetleges káros következményeit.
2. Bármely sugárforrást alkalmazó tevékenység esetében – kivéve az orvosi terápiás besugárzást – a védelmet és biztonságot optimalni kell annak érdekében, hogy az egyéni dózisek nagysága, a sugárzásnak kitett személyek száma és a sugárterhelés valószínűsége az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szinten maradjon. Az optimaláskor tekintettel kell lenni a gazdasági és társadalmi tényezőkre.
3. A mesterséges forrásokból származó együttes sugárterhelés – kivéve az orvosi alkalmazásokból eredő sugárterhelést – nem haladhatja meg a rendeletben meghatározott dóziskorlátokat.

II. MEGHATÁROZÁSOK*Aktivitás (A)*

Különleges energiaállapotú atommagok (radionuklidok) adott időpontban, a következőképpen meghatározott mennyisége:

$$A = dN/dt,$$

ahol dN az adott energiaállapotból a dt időintervallum alatt bekövetkező spontán magátalakulások számának várható értéke. Az aktivitás egysége: s^{-1} ; az egység neve: *becquerel (Bq)*.

Baleseti sugárterhelés

Személyek baleseti helyzetből származó sugárterhelése, amely nem tartalmazza a veszélyhelyzeti sugárterhelést.

Beavatkozás

Emberi tevékenység, amely a sugárforrásra, a besugárzás útvonalára és magukra az egyénekre gyakorolt hatás révén megelőzi vagy csökkenti a személyek olyan sugárterhelését, amely nem szabályszerű tevékenységből vagy az ellenőrzés alól kikerült forrásokból ered.

Beavatkozási szint

Az elkerülhető egyenérték dózissnak vagy effektív dózissnak az az értéke, amely elérésekor a beavatkozási intézkedéseket számításba kell venni. Az elkerülhető dózis vagy származtatott érték kizárólag arra a besugárzási útvonalra vagy útvonalakra vonatkozik, amelyre vagy amelyekre az intézkedés irányul.

Becquerel (Bq)

Az aktivitás egységének neve. Egy becquerel egyenlő az egy másodperc alatt végbement egy magátalakulással:

$$1 \text{ Bq} = 1 \text{ s}^{-1}$$

Besugárzás

Ionizáló sugárzásnak kitett állapot.

Cselekvési szint

Az a dózisteljesítmény vagy aktivitáskoncentráció szint, amely felett helyzetjavító vagy védelmi intézkedéseket kell végrehajtani, tartósan fennálló vagy baleseti helyzetekben.

Determinisztikus hatás

Olyan sugárhatalás, amelynek dózisküszöbértéke van, amely felett a hatás súlyossága a dózissal növekedik.

Dózisegyenérték (H)

A Sugárzás Egységeinek és Mérésének Nemzetközi Bizottsága (ICRU) által, csak bizonyos sugárvédelmi mérések számára bevezetett, ún. operatív mennyiségek meghatározására használt mennyiség. A dózisegyenértéket a sugárvédelemben az egyenérték dózis (l. ott) váltotta fel.

Dóziskorlát

A külső forrásból és az emberi szervezetbe került radionuklid(ok)tól származó effektív dózis, illetőleg lekötött effektív dózis vagy az egyenérték dózis, illetőleg lekötött egyenérték dózis összegére, adott időszakra vonatkozóan megszabott érték, amelyet az ellenőrzött tevékenységből származó egyéni sugárterhelésnek nem szabad meghaladni.

Dózismegszorítás

Meghatározott forrásból származó, lehetséges személyi dózis tervszerű és forrás vonatkozású szigorítása, amely a sugárvédelem tervezési szakaszában, optimaláláskor használatos.

Effektív dózis (E)

Az emberi test összes szövetére vagy szervére (**T**) vonatkozó, súlyozott egyenérték dózisok (**H_T**) összege:

$$E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$$

ahol w_T a **T** szövet vagy szerv súlytényezője, w_R az **R** típusú sugárzás súlytényezője, $D_{T,R}$ az **R** sugárzástól származó, **T** szövetben vagy szervben elnyelt dózis átlagértéke. Az effektív dózis egysége: $J\ kg^{-1}$, melynek neve: *Sievert (Sv)*.

Az egyes szövetek sugárvédelemben használt súlytényezője:

Testszövet vagy szerv	Súlytényező, w_T
Ivarszervek	0,20
Csontvelő (vörös)	0,12
Vastagbél*	0,12
Tüdő	0,12
Gyomor	0,12
Hólyag	0,05
Emlő	0,05
Máj	0,05
Nyelőcső	0,05
Pajzsmirigy	0,05
Bőr	0,01
Csontfelszín	0,01
Maradék**	0,05

* A vastagbél alsó szakasza.

** Az effektív dózis kiszámításához a maradékot a következő szervek vagy szövetek képezik: mellékvesemirigyek, agy, a vastagbél felső szakasza, vékonybél, vese, izom, hasnyálmirigy, lép, csecsemőmirigy és méh. Azokban a kivételes esetekben, amelyekben a maradék szervek vagy szövetek közül egyetlen szerv vagy szövet által kapott egyenérték dózis a további megnevezett 12 szerv vagy szövet egyenérték dózisa közül a legnagyobbat meghaladja, akkor arra vonatkozóan 0,025 súlytényezőt, a megnevezett maradék többi tagjának átlagos egyenérték dózisára szintén 0,025 súlytényezőt kell alkalmazni.

Egészségkárosodás

Népességi csoportban az ionizáló sugárzással történt besugárzás következtében előforduló élettartam- és életminőség-csökkenés becsült kockázata. Magában foglalja a szervi vagy szöveti sugárhatásokból eredő károsodást, daganatokat és a súlyos örökletes rendellenességeket.

Egyenérték dózis (HT)

Az **R** típusú és minőségű sugárzás súlytényezőjével súlyozott, a **T** szövetben vagy szervben elnyelt dózis:

$$H_{T,R} = w_R D_{T,R}$$

ahol w_R a sugárzási súlytényező, $D_{T,R}$ a **T** szövetben vagy szervben elnyelt dózis átlagértéke. Amikor a sugárzási teret különböző típusú, illetve eltérő w_R súlytényezőjű sugárzások alkotják, akkor a teljes egyenérték dózist a

$$H_T = \sum_R w_R D_{T,R}$$

kifejezés adja meg.

Az egyenérték dózis egysége: $J kg^{-1}$; neve: *Sievert (Sv)*.

A sugárvédelemben leggyakrabban előforduló típusú és minőségű sugárzások súlytényezője:

A sugárzás típusa és energiatartománya		Sugárzási súlytényező, w_R
Fotonok	teljes energiatartomány	1
Elektronok és müonok	teljes energiatartomány*	1
Neutronok	<10 keV	5
	10 keV-100 keV	10
	>100 keV-2 MeV	20
	>2 MeV-20 MeV	10
	>20 MeV	5
Protonok (kivéve: visszalökött protonok)	>2 MeV	5
Alfa-részecskék, hasadási töredékek, nehéz magok	-	20

* Kivéve az atommagokból a DNS-be jutó Auger-elektronokat, amelyekre különleges mikrodozimetriai megfontolásokat kell alkalmazni.

Egyenérték dózis teljesítmény (H)

A dózisegyenérték dt idő-intervallum alatti dH növekménye, azaz

$$H = dH / dt$$

A dózisegyenérték teljesítmény egysége: $J kg^{-1} s^{-1}$, melynek neve: *Sievert per másodperc (Sv s⁻¹)*.

Elkerülhető dózis

A védelmi intézkedés nélkül és annak végrehajtásával várható dózisok különbsége.

Ellenőrzött terület

Olyan terület, amelyre a sugárvédelem vagy radioaktív anyaggal való szennyeződés szempontjából külön rendszabályok vonatkoznak és ahova ellenőrzés mellett szabad belépni.

Elnyelt dózis (D)

Az elnyelt dózist a

$$D = d \bar{\varepsilon} / dm$$

kifejezéssel határozzuk meg, ahol $d \bar{\varepsilon}$ az ionizáló sugárzás hatására az anyag térfogatelemének dm tömegében elnyelt energiának az átlagértéke. A jelen rendelet alkalmazási körében az elnyelt dózis a szövetre vagy szervre vonatkozóan átlagolt dózist jelenti. Az elnyelt dózis egysége: *gray (Gy)*.

Elnyelt dózisteljesítmény (D)

Az elnyelt dózis dt idő-intervallum alatti dD növekménye, azaz

$$D = dD / dt$$

Az elnyelt dózisteljesítmény egysége: $J kg^{-1} s^{-1}$, melynek neve: *gray per másodperc (Gy s⁻¹)*.

Elzárkóztatás

A nukleáris baleseti vagy sugárzási veszélyhelyzet (l. a címszó alatt) korai szakaszában, a lakosság tagjainak védelme érdekében hozott intézkedés. Ennek során az érintett lakoságnak vagy lakossági csoport(ok)nak bezárt és tömített nyílászárókkal ellátott helyen kell tartózkodnia. Az elzárkóztatás időtartama – ha az illetékes hatóság másként nem rendelkezik – 2 napnál nem hosszabb.

Esetleges sugárterhelés

Olyan besugárzás, amely nem következik be bizonyosan, de előfordulási valószínűsége előre becsülhető.

Feljegyzési szint

A dózissnak vagy a radionuklid felvételnek az illetékes hatóság által meghatározott szintje, amelyet elérő vagy meghaladó értékeket az alkalmazottak egyéni sugárterhelésének nyilvántartásában fel kell tüntetni.

Felügyelt terület

Olyan terület, amely az ionizáló sugárzás elleni védelem céljából meghatározott felügyelet alatt áll.

Gray (Gy)

Az elnyelt dózis egységének külön megnevezése, egységnyi tömegben elnyelt energia:

$$1 \text{ Gy} = 1 \text{ J kg}^{-1}$$

ICRU gömb

Az ICRU által bevezetett olyan tárgy, amely az ionizáló sugárzás energiájának elnyelődése szempontjából az emberi test modellezésére szolgál. Az ICRU gömb 30 cm átmérőjű, 1 g cm³ sűrűségű, szövetegyenértékű szilárd anyagból áll (76,2 tömeg% oxigén, 11,1% szén, 10,1% hidrogén és 2,6% nitrogén).

Jódprofilaxis

Stabil jód beadása a pajzsmirigy radioaktív jódfelvételének csökkentésére vagy megakadályozására.

Kitelepítés

A baleset korai szakaszában foganatosítható óvintézkedés, amelynek során az ionizáló sugárzás veszélyének fokozottan kitett személyeket más területre telepítik.

Kivizsgálási szint

Dozimetriai vagy sugárvédelmi mennyiség meghatározott értéke, amelynek elérése vagy meghaladása kivizsgálást igényel.

Lakosság vonatkoztatási csoportja

Olyan egyének csoportja, akiknek az adott forrásból származó sugárterhelése elfogadhatóan egyenletes eloszlású és a sugárzásnak legnagyobb mértékben kitett személyek sugárterhelését képviseli.

Lekötött effektív dózis [E(τ)]

Radionuklid felvételétől származó, T szervre vagy szövetre vonatkozó és a szöveti súlytényezővel (w_T) szorzott lekötött egyenérték dózisok [$H_T(\tau)$] összege:

$$E(\tau) = \sum_T w_T H_T(\tau)$$

ahol τ a lekötött effektív dózis integrálásának időtartama évben megadva.

A lekötött effektív dózis egységének ($J\ kg^{-1}$) neve a *Sievert (Sv)*.

Lekötött egyenérték dózis [$H_T(\tau)$]

Radionuklid felvételétől származó, a T szövetre vagy szervre vonatkozó egyenérték dózis τ időtartamú integrálja:

$$H_T(\tau) = \int_{t_0}^{t_0 + \tau} H(t) dt$$

ahol t_0 a radioaktív anyag felvételének időpontja, $H_T(t)$ az egyenérték dózisteljesítmény a T szervben vagy szövetben a t időpontban és τ a felvétel időpontját követően eltelt idő, évben megadva. Amikor τ nincs megadva, akkor felnőttekre 50 éven át, gyermekekre 70 éves korukig kell értelmezni. (Mértékegység: 1. lekötött effektív dózis.)

Lekötött elnyelt dózis [D(τ)]

A mennyiséget az alábbi kifejezés határozza meg:

$$D_T(\tau) = \int_{t_0}^{t_0 + \tau} D(t) dt$$

ahol t_0 a radioaktív anyag felvételének időpontja, $D(t)$ az elnyelt dózisteljesítmény a t időpontban és τ a felvétel időpontját követően eltelt idő. Amikor τ nincs megadva, akkor felnőttekre 50 éven át, gyermekekre 70 éves korukig kell alkalmazni. Mértékegysége: *gray (Gy)*.

Mesterséges (sugár) forrás

A természetben előforduló forrásoktól eltérő eredetű sugárforrás.

Munkavállaló sugárveszélyes munkahelyen

Bármely személy, aki akár teljes időben, akár részidőben vagy időszakosan munkát végez a munkáltató számára, és akinek a foglalkozásával összefüggő sugárvédelemmel kapcsolatosan elismert jogai és kötelezettségei vannak. Önmagát alkalmazó személyt úgy kell tekinteni, mint akire a munkáltató és a munkavállaló kötelezettségei egyaránt érvényesek.

Nyitott sugárforrás

Olyan sugárforrás, amelyre nézve nem teljesül a zárt sugárforrás meghatározása.

Optimálási elemzés

A sugárvédelmi intézkedések és műszaki megoldások különböző változatainak összehasonlítása alapján; a legkedvezőbb intézkedés és megoldás kiválasztása a ráfordítások figyelembevételével.

Radioaktív anyag átalakítása

A radioaktív anyag olyan feldolgozása, megmunkálása, amely a radioaktív anyag kémiai és/vagy fizikai formájának átalakításával jár, de az anyag aktivitását és/vagy aktivitáskoncentrációját nem növeli.

Radioaktív anyag előállítás, termelése

Bármely olyan tevékenység, amelynek célja: új sugárforrás előállítása aktiválással vagy természetes radionuklid kinyerése révén.

Radioaktív szennyezés

Bármely anyag, felület vagy személy vagy a környezet szennyeződése radioaktív anyaggal. Az emberi test radioaktív szennyeződése magában foglalja mind a bőr külső, mind a szervezet belső szennyeződését, tekintet nélkül a radionuklid felvétel útvonalára.

Radionuklid

Olyan, az atommagjában meghatározott számú neutron és protont tartalmazó atom, amely az atommag nem állandó (instabil) energiaállapotával rendelkezik.

Radionuklid-felvétel

A külső környezetből az emberi testbe kerülő radionuklid(ok) aktivitása.

Részleges ellenőrzés

A hatósági engedélyben meghatározott tevékenység(ek) végzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek, valamint az engedélyben előírt követelmények érvényesítésének, továbbá a hatályos jogszabályi előírások végrehajtásának ellenőrzése.

Sievert (Sv)

Az egyenérték és az effektív dózis speciális egysége:

$$1 \text{ Sv} = 1 \text{ J kg}^{-1}$$

Sugárforrás

Radioaktív anyag és olyan készülék vagy berendezés, amely ionizáló sugárzás kibocsátására szolgál.

Sugárterhelésnek kitett munkavállaló

Olyan, akár saját alkalmazásában álló, akár munkálató számára munkát végző személy, aki az atomenergia alkalmazási körébe eső tevékenységből eredő, olyan szintű sugárterhelésnek van kitéve, amely a népesség tagjaira vonatkozó valamelyik korlátot meghaladó dózist eredményezhet.

Sugárvédelem optimalása

Olyan eljárás, amely révén a sugárforrás tervezése és használata, továbbá az azzal összefüggő tevékenység biztosítja, hogy a sugárterhelés – a dóziskorlátokon belül – az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szintű legyen, gazdasági és társadalmi tényezőket is figyelembe véve.

Sugárzási súlytényező

Az elnyelt dózis sugárvédelmi célokra megállapított szorzótényezője (w_R), különböző típusú sugárzásoknak a különböző szervek vagy szövetek egészségi állapotára gyakorolt viszonylagos hatásának figyelembevételére. A sugárzási súlytényező leggyakrabban használt értékei az „Egyenérték dózis” címszó alatt találhatók.

Sugárzási veszélyhelyzet

Olyan körülmények fennállása, amelyek a munkavállalókat, a lakosság tagjait vagy a teljes népeiséget akár részben, akár egészében érintő védelem érdekében, sürgős rendelkezést követelnek meg.

Szabályos (normális) sugárterhelés

Berendezés vagy sugárforrás szabályszerű működési feltételei mellett, várhatóan kapható sugárterhelés, beleértve az esetleges, de még ellenőrzés alatt tartható, kisebb üzemzavarokból eredő sugárterhelést is.

Személyi dózisegyenérték (Hp[d])

A dózisegyenérték a testfelület egy meghatározott pontja alatt d mélységben elhelyezkedő lágy testszövetben. Az ICRU nagy áthatólképességű sugárzásra vonatkozóan a $d=10 \text{ mm}$, gyengén áthatoló sugárzás esetén a $d=0,07 \text{ mm}$ mélységet ajánlja. A mennyiség egysége: $J \text{ kg}^{-1}$, melynek neve: Sievert (Sv).

Szennyezettség mentesítés

Anyagokban, az emberi testben vagy azok felületén lévő, továbbá környezeti szennyeződés eltávolítása vagy csökkentése.

Sztochasztikus sugárhatások

Olyan sugárhatások, amelyeknek küszöbdózisuk nincs, előfordulásuk valószínűsége arányos a dózissal, súlyosságuk azonban független a dózistól.

Teljes körű ellenőrzés

Az engedély kiadásához, illetve a hatósági engedélyben meghatározott tevékenység(ek) végzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek, valamint az engedélyben előírt követelmények érvényesítésének, továbbá a hatályos jogszabályi előírások végrehajtásának ellenőrzése, célzott sugárvédelmi mérésekkel összekötve.

Természetes sugárforrás

Az ionizáló sugárzás természetes földkérgi vagy kozmikus eredetű forrásai.

Testszöveti súlytényező

A szerve vagy szövetre vonatkozó egyenérték dózis sugárvédelmi célokra megállapított szorzótényezője (w_T), a különböző szerveknek, szöveteknek az ionizáló sugárzás sztochasztikus hatásainak előidézésére vonatkozó, viszonylagos érzékenységének figyelembevételére. A testszöveti súlytényező értékei az "Effektív dózis" címszó alatt találhatóak.

Végleges elhelyezés

Radioaktív hulladék végső elhelyezése tárolóban vagy adott helyen, a visszanyerés szándéka nélkül.

Veszélyhelyzeti sugárterhelés

Olyan, önkéntes személyeknek a dóziskorlátok egyikét meghaladó sugárterheléssel járó sugárterhelése, akik

- a) veszélyeztetett személyek segítségére szolgáló sürgős intézkedést hajtanak végre;
- b) elősegítik népességi csoport(ok) sugárterhelésének megelőzését vagy csökkentését;
- c) közreműködnek létesítmény(ek) vagy javak megóvásában.

Vonatkoztatási szint

Cselekvési, beavatkozási, vizsgálási szint, továbbá az egyéni sugárterhelés feljegyzési szintje. Vonatkoztatási szint bármelyik, a gyakorlati sugárvédelem számára meghatározott mennyiségre nézve előírható.

Zárt sugárforrás

Olyan forrás, amelynek felépítése – szabályszerű használat mellett – megakadályozza a radioaktív anyagok kijutását a környezetbe.

2. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

I. Dóziskorlátok, radon-koncentrációk munkavállalókra vonatkozó cselekvési szintjei

I. Munkavállalókra vonatkozó dóziskorlátok

- 1.1. Foglalkozási sugárterhelésnek kell tekinteni bármilyen olyan sugárterhelést – amelyet a munkavállaló, a munkáltató felelősségi köréhez tartozó helyzetekben – munkavégzés folyamán kaphat. A foglalkozási sugárterhelés nem tartalmazza az orvosi diagnosztikai és terápiás beavatkozásokból, továbbá az olyan természetes forrásokból származó sugárterheléseket, amelyek nem tartoznak a rendelet hatálya alá vagy a szabályozás alól kivételek.
- 1.2. 18 éven aluli személyek foglalkozási sugárterheléssel járó munkát nem végezhetnek.

- 1.3. A foglalkozási sugárterhelésnek kitett munkavállaló munkavégzés során, az alkalmazott mesterséges és fokozott sugárterhelést eredményező természetes forrásokból származó, külső és belső sugárterhelés együttesen, egymást követő 5 naptári évre összegezve nem haladhatja meg a 100 mSv effektív dóziskorlátot. Az effektív dózis egyetlen naptári évben sem haladhatja meg az 50 mSv értéket.
Tekintet nélkül az effektív dózisa megsabott fenti korlátra, a szemlencsére vonatkozó évi egyenérték dóziskorlát 150 mSv. A bőrre – bármely 1 cm² területre átlagolva –, továbbá a végtagokra vonatkozó évi egyenérték dóziskorlát 500 mSv.
- 1.4. A terhes nőkre, szoptató anyákra és az anyatejet adó nőkre vonatkozó foglalkoztatási tilalmat külön jogszabály állapítja meg.
- 1.5. Ha a sugárveszélyes létesítmény üzemeltetése vagy ellenőrzése során – a baleset következményeinek elhárításával járó veszélyhelyzetet kivéve – különleges körülmények következtében nem kerülhető el az 1.3. pontban meghatározott dóziskorlátok túllépése, az engedélyes által megnevezett önkéntes személyek számára az esetekre egyedileg meghatározott besugárzási szintek figyelembevételével az OTH különleges sugárterhelést engedélyezhet. A különleges sugárterhelés nem haladhatja meg az évi 50 mSv effektív dózist.
Különleges sugárterhelés időszakosan és csak a következő feltételek fennállása esetén engedélyezhető:
- 1.5.1. különleges sugárterhelést csak a IV. pont 1.2. alpontjában meghatározott, „A” besorolású személy kaphat;
- 1.5.2. a különleges sugárterhelés engedélyezésének időtartama legfeljebb 5 év, ugyanazon személyre nem ismételtető;
- 1.5.3. a munkáltatónak vagy engedélyesnek a különleges sugárterhelést előre indokolnia kell, ezt az érintett munkavállalóval közölni kell, továbbá a megyei intézetnek és a foglalkozás-egészségügyi szolgálatnak, valamint az OSSKI-nak be kell jelenteni;
- 1.5.4. a munkáltató köteles gondoskodni a különleges sugárterheléssel járó műveletekkel kapcsolatos óvintézkedésekről, továbbá a kockázat mértékét köteles ismertetni az érintett munkavállalókkal; a különleges sugárterhelés ellenőrzésére külön dózismérőt is lehet igényelni;
- 1.5.5. a különleges sugárterhelés nem engedélyezhető fogamzóképes nőkre, tanulókra, illetve gyakornokokra;
- 1.5.6. a különleges sugárterhelést kapott személy ez ok alapján – beleegyezése nélkül – eredeti munkaköréből nem vonható ki és más munkakörbe nem helyezhető át.
- 1.6. Veszélyhelyzetben a baleset következményeinek elhárításában részt vevő személy sugárterhelése nem haladhatja meg az 50 mSv effektív dózist. Az érintettek körén belül kivételt képez ez alól a népesség jelentős sugárterhelésének megakadályozásában és életmentésben részt vevő személy. Ebben az esetben törekedni kell arra, hogy a sugárterhelés a 100 mSv effektív dózist, az életmentésben részt vevő személy sugárterhelése a 250 mSv effektív dózist ne haladja meg.
- 1.6.1. A munkáltató köteles gondoskodni az elhárítási műveletekkel kapcsolatos óvintézkedésekről.
- 1.6.2. Az elhárításba fogamzóképes nő, tanuló, illetve gyakornok nem vonható be.
2. Munkavállalók radontól származó sugárterhelése
- 2.1. Ha a munkavállaló a munkavégzés következtében szükségszerűen radon okozta sugárterhelésnek van kitéve, a foglalkozási sugárterhelésre az 1.3. pontban megállapított dóziskorlátokat a radontól származó dózishányad figyelembevételével kell alkalmazni.
- 2.2. A 2.1. pontban meghatározott feltételektől eltérő körülmények között a természetes forrásoktól származó munkahelyi sugárterhelést szabályos körülmények mellett tartósan fennálló sugárterhelésnek kell tekinteni, amelyre a beavatkozásokkal szemben támasztott követelmények érvényesek. Az ilyen esetekre vonatkozó cselekvési szint 1000 Bq*m⁻³ radon-koncentráció a levegőben, éves átlagban.
3. Tanulók, gyakornokok
- 3.1. A 18. életévüket betöltött tanulók, illetve gyakornokok oktatási célból származó, külső és belső összes sugárterhelésének korlátozására az 1.3. pontban meghatározott dóziskorlátokat kell alkalmazni.
A 16. életévüket betöltött, de 18 év alatti tanulók, illetve gyakornokok oktatásból származó összes sugárterhelésének évi effektív dóziskorlátja 6 mSv. Tekintet nélkül az effektív dózisa vonatkozó korlátra, a szemlencsére vonatkozó egyenérték dóziskorlát évi 50 mSv, a bőrre – bármely 1 cm² területre átlagolva – és a végtagokra vonatkozó egyenérték dóziskorlát évi 150 mSv.

- 3.2. A 3.1. pontban fel nem sorolt tanulók, illetve gyakornokok sugárterhelésének korlátozására a lakosság tagjaira vonatkozó évi effektív, illetve egyenértékű dóziskorlátokat kell alkalmazni.
4. A lakosság tagjai
- 4.1. A lakosság tagjait érő sugárterhelés minden mesterséges forrásból származó, nem foglalkozási és nem orvosi eredetű sugárterhelés.
- 4.2. A lakosság tagjainak mesterséges forrásokból származó, külső és belső sugárterhelésének összege – az orvosi diagnosztikai és terápiás beavatkozással, a nem foglalkozásszerű betegápolással, az orvosi kutatásban való önkéntes részvétellel járó sugárterhelésen kívül – nem haladhatja meg az évi 1 mSv effektív dóziskorlátot.
- Különleges körülmények mellett, egyedi évre vonatkozóan, az OTH ennél nagyobb effektív dóziskorlátot is engedélyezhet, feltéve, hogy a megnevezett évtől kezdődő 5 egymást követő év folyamán az átlagos egyéni sugárterhelés nem haladja meg az évi 1 mSv effektív dózist.
- Tekintet nélkül az egész testre vonatkozó évi effektív dóziskorlát évi 15 mSv, a bőrre vonatkozóan – bármely 1 cm² területre átlagolva – 50 mSv.

II. Dózismegszorítás

Annak érdekében, hogy egy adott tevékenységből származó, adott és ellenőrzés alatt tartott forrásból eredő foglalkozási vagy a lakosság tagjaira vonatkozó sugárterhelés az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szintet jelentősen ne haladja meg, a forrásra vonatkozóan dózismegszorítást kell alkalmazni. Ennek – a dóziskorlátban belüli – értékét (a munkavállalókra vonatkozóan tartományát, a lakosság egy csoportjának számára az effektív dózis évi felső határát) az adott forrásra, foglalkozási területre és lakossági csoportra vonatkozóan – a sugár-egészségügyi helyzet figyelembevételével – az OTH határozza meg.

III. Veszélyhelyzeti és baleseti beavatkozási szintek, továbbá veszélyhelyzeti cselekvési szintek

1. E rendelet alkalmazása során, veszélyhelyzetben (rendkívüli esemény által kiváltott állapot vagy a rendkívüli eseményt követő, tartósan fennálló sugárterhelési körülmények) a lakosság tagjai sugárterhelésének növekedését elhárító vagy csökkentő intézkedéseknek a beavatkozási szintekhez (dózis), illetőleg a cselekvési szintekhez (aktivitás koncentráció) kell igazodniuk. Az intézkedések mértékének és végrehajtásának eldöntése során azt az alapelvet kell érvényesíteni, hogy a sugárzás okozta egészségkárosodás kellő mértékű csökkentése igazolja a beavatkozás során keletkező károkat és költségeket. A beavatkozás módját, méreteit és időtartamát a lehető legkedvezőbben kell megválasztani.
2. A veszélyhelyzeti sugárterhelésre vonatkozó beavatkozási szinteket az 1. számú függelék tartalmazza, az élelmiszerek és ivóvíz aktivitás-koncentrációira vonatkozó cselekvési szinteket külön jogszabály határozza meg.
3. Az atomenergia alkalmazójának felelősségi köréhez tartozó területen bekövetkező baleset elhárítására, illetve a következmények csökkentésére irányuló intézkedéseket – amennyiben azok az atomenergia alkalmazójának lehetőségeit meghaladják – a munkahelyi baleset-elhárítási és intézkedési tervek (BEIT) tartalmazzák. A nukleáris és radioaktív anyagok vagy radioaktív hulladékok szállítása során bekövetkező rendkívüli esemény következményeinek az elhárítására, illetve csökkentésére irányuló intézkedéseket a külön jogszabályban előírt baleset-elhárítási és intézkedési tervek (BEIT) tartalmazzák. A BEIT-eket az MSSZ-ben vagy külön jogszabályban meghatározott időközönként felül kell vizsgálni, továbbá a végrehajtásba bevont személyekkel a teendőket gyakoroltatni kell.
4. A lakosság tagjai életének és egészségének védelme érdekében indokolt a sugárzási viszonyoknak megfelelő intézkedések foganatosítása, ha előre láthatóan a legfeljebb 2 nap alatti sugárterhelés előre jelzett, az egésztestben vagy a csontvelőben elnyelt dózisa meghaladja az 1 Gy szintet, vagy a szemlencsében elnyelt dózis a 2 Gy, vagy a bőrben vagy ivarmirigyekben a 3 Gy, vagy a pajzsmirigyben az 5 Gy, vagy a tüdőben a 6 Gy szintet.
5. A 4. pontban meghatározott értékeknél alacsonyabb dózisszintek mellett a beavatkozás csak akkor indokolt, ha az attól várható dóziscsökkenés (elkerülhető dózis) és a vele arányos, sugárzás okozta egészségkárosodás csökkenése elegendően nagy ahhoz, hogy ellensúlyozza a be-

avatkozással járó károkat és költségeket. Az 1. számú függelékben szereplő beavatkozási dóziszszintek (elkerülhető dózisos) esetében az intézkedés általában indokolt és optimális. Alkalmazásuk során célszerű figyelembe venni a baleset vagy veszélyhelyzet súlyosságát, a fogatosítás lehetőségeit, a fennálló időjárási körülményeket, útvonalakat, valamint a várható következményeket.

IV. A sugárterhelés ellenőrzése

1. Foglalkozási sugárterhelés

- 1.1. Az atomenergia alkalmazójának kötelessége a foglalkozási sugárterhelésnek a sugárzás forrása, a munkavégzés körülményei és az előírások szerinti ellenőrzése.
- 1.2. A sugárveszélyes munkahelyek munkavállalói sugárterhelésük ellenőrzése szempontjából két osztályba kell sorolni. Az „A” besorolású munkavállalók azok, akiknél fennáll a lehetősége annak, hogy az évi effektív dózisa meghaladhatja a 6 mSv értéket, vagy az I. pont 1.3. alpontjában meghatározott szervdózis korlátok bármelyikének 3/10 részét. „B” osztályba kell sorolni minden egyéb munkavállalót.
- 1.3. Az engedélyes az 1.2. pont alapján sorolja osztályokba a munkavállalókat.
- 1.4. Az „A” besorolású munkavállalók külső forrásból eredő sugárterhelésének személyi dozimetriai ellenőrzése kötelező, és azt a 2. számú függelékben meghatározott előírások szerint kell végezni.

Nyitott radioaktív készítmény szervezetbe kerülésének lehetősége vagy ennek gyanúja esetén az érintett munkavállalók belső sugárterhelését ellenőrizni kell. Az ellenőrzés kötelezettségét a megyei intézet állapítja meg. Az eredmények nyilvántartásának és jelentésének módját, illetve gyakoriságát az MSSZ-ben kell rögzíteni, és az ellenőrzés módját és eredményeit az Országos Személyi Dozimetriai Szolgáltatásnak (OSSKI) kell megküldeni.

- 1.5. Olyan munkahelyen, amelynek jellegzetessége vagy elhelyezkedése alapján felmerül a gyanú arra, hogy a természetes sugárforrások jelenléte a munkahelyen vagy annak közvetlen környezetében a munkavállalók sugárterhelésének jelentős növekedéséhez vezet, a radon levegőben mért aktivitás-koncentrációjának, illetve a külső forrásokból származó környezeti dózisegyenérték teljesítménynek a meghatározását a munkáltató elvégezteti. Az ebben különösen érintett munkahelytípusokat és tevékenységet a 2. számú függelék tartalmazza.
  - 1.6. Amennyiben a sugárzási szint mértéke indokolja, a természetes forrásokból származó fokozott sugárterheléssel járó munkahelyeken (2. számú függelék) az OTH elrendeli az egyéni sugárterhelés rendszeres ellenőrzését és meghatározza annak módját.
  - 1.7. Olyan létesítményekben, ahol béta- és neutronsugárzásból eredő sugárhatás léphet fel, az érintett munkavállalóknak ebből származó sugárterhelése rendszeres ellenőrzésének kötelezettségét a megyei intézet állapítja meg.
  - 1.8. Engedélyezett különleges sugárterhelésben, sugárbaeset következményeinek elhárításában (veszélyhelyzet) érintett, illetve az ebből eredő, tartósan érvényesülő sugárterhelésnek kitett személyeket személyi dozimetriai ellenőrzés alá kell vonni.
- ##### 2. A lakosság sugárterhelése
- 2.1. A lakosság kijelölt vonatkoztatási csoportjában az OTH által előírt gyakorisággal meg kell határozni a sugárterhelés mértékét.

1. számú függelék a 2. számú mellékletehez

Veszélyhelyzeti sugárterhelésre vonatkozó beavatkozási szintek

1. A beavatkozási szint elkerülhető (effektív vagy egyenérték-) dózisban van kifejezve. Védelmi intézkedést kell fogantatosítani, ha az elkerülhető sugárterhelés meghaladja az intézkedésnek megfelelő beavatkozási szintet.
2. A beavatkozási szintekben meghatározott, elkerülhető dózisokat a lakosságból választott csoportokra vonatkozó átlagértékeknek kell tekinteni.
3. Optimált, általános beavatkozási szintek sürgős védelmi intézkedésekre:

Védelmi intézkedés	Beavatkozási dózisszint	
	Effektív dózis, E	Lekötött elnyelt dózis a pajzsmirigyben, D ₀
Elzárástól	10 mSv, 2 napnál nem hosszabb időszak alatt	-
Kimenekítés	50 mSv, 1 hétnél nem hosszabb időszak alatt	-
Jódprofilaxis	-	100 mGy

4. Optimált, általános beavatkozási szintek a lakosság áttelepítésére:

Az áttelepítés jellege	Beavatkozási szint az áttelepítés kezdeményezésére (effektív dózis)	
	kezdeményezésére (effektív dózis)	megszüntetésére (effektív dózis)
Ideiglenes	30 mSv/hónap	10 mSv/hónap
Végleges	> 1 Sv/élettartam	-

2. számú függelék a 2. számú mellékletehez

Az egyéni sugárterhelés rendszeres ellenőrzése és központi nyilvántartása

1. A külső röntgen- és -forrásokból származó foglalkozási sugárterhelés rendszeres, központi hatósági személyi dozimetriai ellenőrzését az OSSKI szervezi és végzi.
2. A hatósági ellenőrzést végző laboratóriumnak akkreditációval kell rendelkeznie.
3. Az ellenőrzéshez szükséges dózismérőket (a továbbiakban: személyi dózismérő) az OSSKI szerzi be és adja ki a munkáltató részére. A detektorok kiértékelése – a lehetséges egyéni sugárterhelésektől és az alkalmazott mérési módszertől függően 1–6 havonta – az ellenőrzött munkahely bejelentésében indokolt mennyiségben történik. Az ellenőrzésre bejelentett munkavállaló munkaviszonyának, illetve sugárterhelése ellenőrzésének szünetelése vagy megszűnése esetén a munkáltató köteles a dózismérő kazettát az OSSKI-nak visszaküldeni.
4. A munkáltató a sugárvédelmi szolgálat útján gondoskodik arról, hogy a sugárterhelésük rendszeres hatósági ellenőrzésére kötelezett munkavállalók a dózismérőt megkapják, és a teljes munkaidő, illetve tevékenység időtartama alatt viseljük.
A tevékenységet végző a dózismérőt köteles viselni. Ha a munkavállaló a dózismérőt figyelemzettség ellenére sem viseli, illetőleg nem rendeltetésszerűen használja, a munkavégzéstől a munkáltató eltiltja.
5. Munkaidőn kívül, illetve a napi sugárveszélyes tevékenység befejezésével a dózismérőt olyan helyen kell tárolni, ahol járulékos (nem a foglalkozás gyakorlása közben kapott) sugárzás nem érheti, a természetes háttérsugárzáson felül. A dózismérő kezelése vagy viselése során nem sérülhet meg és illetéktelenek nem férhetnek hozzá.

6. A sugárvédelmi szolgálat köteles a dózismérőkről nyilvántartást vezetni, amelyben fel kell tüntetni az érintett személyek adatait, a kiadott dózismérő számát, a kiadás, illetve a csere és az OSSKI részére való továbbítás napját. Az ellenőrzésre bejelentett létszámban vagy a személyek adataiban bekövetkezett változásokat az OSSKI-nak haladéktalanul be kell jelenteni. A központi nyilvántartás vezetése érdekében a dózismérőket kísérő űrlapokat az ellenőrzési időszak végén az OSSKI-nak vissza kell küldeni.
7. A sugárvédelmi szolgálat köteles a munkavállalók részére kiadott dózismérőket az előírt ellenőrzési időszak után – baleseti sugárterhelés vagy annak gyanúja, továbbá veszélyhelyzeti sugárterhelés esetén soron kívül, és engedélyezett különleges sugárterhelés esetén – bevonni és jegyzőkönyvvel együtt haladéktalanul az OSSKI-nak megküldeni.
8. Az OSSKI a beküldött dózismérőket értékeli. Az értékelés eredményeként meghatározott mennyiség a személyi dózisegyenérték [Hp(10)]. A sugárterhelés kiértékelésekor a dóziskorlátozásban szereplő effektív dózis a személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.
9. Az OSSKI az értékelés eredményét a munkáltatóval közli. Baleseti sugárterhelés vagy annak gyanúja, továbbá veszélyhelyzeti és engedélyezett különleges sugárterhelés esetén az értékelést soron kívül végzi és az ilyen helyzetekben előírt intézkedéseket megteszi.
10. Ha a dózismérő jelzése, illetve az abból becsült dózis szabálytalan besugárzás vagy a dózismérőt viselő személy indokolatlan, a 2 mSv effektív dózist elérő, de a hatósági kivizsgálási szint 6 mSv alatti sugárterhelésének gyanújára ad okot, erről az OSSKI értesíti az engedélyest. A munkáltató a tényleges személyi sugárterhelés megállapítása és nyilvántartása, valamint – ha szükséges – a sugárvédelmi feltételek javítása érdekében a sugárvédelmi szolgálat bevonásával az eset munkahelyi kivizsgálásáról és az esetleges személyi felelősség megállapításáról intézkedik. Ennek eredményéről az OSSKI-t tájékoztatja.
11. A béta-, illetve neutron-sugárterhelésnek kitett személyek esetén a személyi dozimetriai mérésekről, a jóváhagyott MSSZ-nek megfelelően az engedélyes gondoskodik.
12. A béta- és neutron-sugárterhelésből eredő mérést végző laboratóriumnak akkreditációval kell rendelkeznie.
13. A bétadózis-mérés eredményeként meghatározott mennyiség a személyi dózisegyenérték [Hp(0,07)]. A sugárterhelés kiértékelésekor a dóziskorlátozásban szereplő bőr- és szemlencse egyenérték dózis a személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.
14. A neutrondózis-mérés eredményeként meghatározott mennyiség a személyi dózisegyenérték [Hp(10)]. A sugárterhelés kiértékelésekor a dóziskorlátozásban szereplő effektív dózis a személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.
15. A belső sugárterhelésnek kitett személyek esetén a megfelelő dozimetriai mérésekről, a jóváhagyott MSSZ-nek megfelelően az engedélyes gondoskodik.
16. A belső sugárterhelés vizsgálatát végző laboratóriumnak akkreditációval kell rendelkeznie.
17. A belső sugárterhelés vizsgálat eredményét lekötött effektív dózisban kell megadni. Belélegzéssel és lenyeléssel felvett valamennyi radionuklid lekötött effektív dózisát összegezni kell.
18. A béta- neutron- és belső dozimetriai eredményeket a 19. pontban meghatározott központi nyilvántartás vezetése érdekében, a munkahelyre előírt rendszerességgel közölni kell az OSSKI-val.
19. Az OSSKI a hatóságilag ellenőrzött személyek sugárterheléséről központi nyilvántartást vezet. A nyilvántartás összegzi a külső és belső besugárzásoktól eredő dózisokat. Az engedélyezett különleges sugárterheléseket a szabályos körülmények mellett kapott sugárterhelésektől elkülönítve kell nyilvántartani. A hatósági személyi dozimetriai ellenőrzés eredményeit az ellenőrzött munkavállaló sugárveszélyes munkájának végétől, illetve az ellenőrzés megszűnésétől számított 30 éven át meg kell őrizni a központi nyilvántartásban.
20. Az ötéves dózisösszegzés valamennyi ellenőrzött személynél azonos időszakokra vonatkozik, első alkalommal a rendelet hatálybalépését követő év első napján kezdődik.
21. A munkahely sugárvédelmi szolgálata köteles a dozimetriai eredményeket a munkavállaló sugárveszélyes munkájának időtartama alatt, továbbá annak megszűnését követő 30 éven át megőrizni. A munkáltató változása esetén a sugárterhelések adatainak megőrzése a jogutód felelőssége. Felszámolási vagy a végelszámolási eljárás megkezdésekor a nyilvántartásokat és bizonylatokat be kell szolgáltatni a megyei intézetnek.
22. A személyi dozimetriai ellenőrzés vagy az egyéni sugárterhelés munkahelyi méréseken alapuló becslésének eredményét az érintett munkavállaló kérésére a munkáltatónak hozzáférhetővé kell tennie.
23. A munkáltató beszerzi az általa ellenőrzésre bejelentett munkavállaló beleegyező nyilatkozatát arról, hogy a személyi dozimetriai ellenőrzés adatait az OSSKI nyilvántartsa, és azt a külön jogszabályban meghatározott feltételek alapján kezelje.

24. Ha a munkavállaló nyilvántartott személyi dózisének egy havi növekménye a 6 mSv effektív dózist, vagy az adott naptári év folyamán összegzett dózisa meghaladja a 20 mSv effektív dózist meghaladja, az OSSKI haladéktalanul értesíti a megyei intézetet. Az értesített intézet a 7. számú mellékletben meghatározott illetékes Sugáregészségügyi Decentrummal helyszíni hatósági kivizsgálást végez. A megyei intézet a hatósági kivizsgálás alapján intézkedik, és erről értesíti az OSSKI-t.
25. Ha a munkavállaló adott év során összegeződő sugárterhelése az engedélyezett bármelyik szerv-dózis korlát 3/10-ét túllépi, a 23. pont szerinti hatósági vizsgálatot kell lefolytatni.
26. A személyzet egyéni sugárterhelését ellenőrizni kell akkor is, ha a sugárterhelés természetes forrásból ered.
Ilyen munkahelyek, tevékenységek, illetve foglalkozási csoportok a következők:
  - 26.1. gyógyfürdők, barlangterápiás részlegek, turisztikai látványosságot képző barlangok, föld alatti bányáüzemek és egyéb föld alatti munkahelyek;
  - 26.2. olyan felszíni munkahelyek, ahol természetes radioaktív anyagokat tartalmazó kőzetek, ásványok és egyéb anyagok aprítása, őrlése, feldolgozása, dúsítása, szállítása, továbbá az előállított termékek tárolása, csomagolása fokozott sugárterheléshez vezethet;
  - 26.3. interkontinentális légi járatokon vagy nagy magasságban hajózó polgári légiszemélyzet.

3. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

A sugárvédelmi minősítés követelményei

1. Az atomenergia alkalmazási körében használt berendezés, eszköz (a továbbiakban: termék) sugárvédelmi minőségi bizonyítványa csak akkor adható ki, ha a termék
  - a) megfelel a rávonatkozó szabványban vagy más dokumentációban foglalt sugárvédelmi előírásoknak, és megfelel az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés követelményeinek,
  - b) a termékhez a vonatkozó sugárvédelmi előírásokat is tartalmazó magyar nyelvű felhasználói utasítást vagy kézikönyvet mellékelnek,
  - c) a termék kísérő dokumentációjából, a műszaki azonosító adatokat, a termék sugárvédelmi felépítése és működésének biztonsági feltételei megállapíthatóak,
  - d) a gyártó, a forgalmazó vagy a felhasználó a terméket az OSSKI-val sugárvédelmi szempontból szakvéleményeztette.
2. A termék sugárvédelmi minősítési eljárását megalapozó szakvélemény megszerzését az előállító, a forgalmazó vagy a felhasználó az OSSKI-nál az e mellékletben található adatlap kitöltésével kezdeményezheti.
3. A terméket ismételtelen minősíteni kell, ha a korábban minősített terméken olyan szerkezeti vagy anyagváltoztatást hajtottak végre, ami a termék sugárvédelmi felépítését és/vagy biztonsági rendszereit érintette. A terméket akkor is újra kell minősíteni, ha a termék ajánlott alkalmazási köre módosul.
4. Az OTH kezdeményezésére vagy a felhasználó kérésére a termék annak megállapítása céljából is felülvizsgálható, hogy a sorozatban gyártott, illetőleg forgalmazott termék továbbra is rendelkezik-e a minősített alaptípus jellemzőivel. Az OTH a szabvány előírások változása után is kezdeményezheti az érintett termék felülvizsgálatát.
5. Azon termékek esetében, ahol a termék rendelkezik olyan nemzetközi és/vagy külföldi sugárvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal, amelyre elfogadási kötelezettség van, csak a termék regisztrálását (nyilvántartásba vételét) kell elvégezni. A regisztrálás a kísérő dokumentáció alapján történő termékazonosításra terjed ki.

Adatszolgáltatás sugárvédelmi minősítés iránti kérelemhez

1. A kérelmező megnevezése, címe:

.....
 .....
 .....

2. Az eszköz, berendezés, típusa, megnevezése, gyártója:

.....
 .....
 .....

3. A sugárforrás típusa:

.....
 .....
 .....

4. A sugárforrás jellemző értékei (névleges csőparaméterek, illetve max. betölthető aktivitás)

.....
 .....
 .....

5. Mellékletek:

1. Magyar nyelvű felhasználói kézikönyv
2. Technikai, műszaki specifikáció

4. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez**Sugárvédelmi képzés és továbbképzés**

Az atomenergia alkalmazása körében szervezett munkavégzés, valamint bármely egyéb jogviszony alapján végzett munkatevékenységet végzőket a tevékenység jellegéből fakadó kockázat mértékétől függően az alábbi fokozatú sugárvédelmi vizsgaköteles

- képzésben és
- ötvenként továbbképzésben kell részesíteni.

III. Képzés

1. Alapfokozatú sugárvédelmi képzésre kötelezettek, akik sugárveszélyes tevékenységhez kapcsolódó munkakört töltenek be, de sugárforrással nem dolgoznak.
2. Bővített fokozatú sugárvédelmi képzésre kötelezettek, akik
  - a) az ionizáló sugárzást alkalmazó ipari, orvosi, radiológiai munkaterületen – beleértve a nyitott, vagy zárt sugárforrást felhasználókat is – dolgoznak, a sugárforrást önállóan kezelik, illetőleg ilyen munkakört felügyelnek,
  - b) ionizáló sugárforrást esetenként alkalmazó egészségügyi munkahelyen dolgoznak.
3. Átfogó fokozatú sugárvédelmi képzésre kötelezettek, akik
  - a) az ionizáló sugárzás fokozott sugárterhelés kockázatával járó önálló, továbbá vezető munkakörben dolgoznak, illetőleg ilyet felügyelnek, vagy sugárbiztonsági szempontból ellenőriznek,
  - b) sugárveszélyes munkahelyek sugárvédelmét tervezik, vagy az ilyen terveket sugárvédelmi szempontból elbírálják,
  - c) egészségügyi munkahelyen ionizáló sugárzást alkalmazó terápiás eljárást terveznek, irányítanak, illetőleg sugárvédelmi szempontból felügyelnek,
  - d) a sugárveszélyes munkahelyek hatósági ellenőrzését végző személyeknek,
  - e) sugár-egészségügyi és sugárvédelmi szakértői tevékenységet folytatóknak,
  - f) bővített vagy ennél magasabb fokú sugárvédelmi tanfolyamokon oktatnak és vizsgáztatnak,
  - g) nukleárisbaleset-elhárítás területén intézkedési joggal felruházott vezetők, akik veszélyhelyzetben végzett tevékenységekre adhatnak utasítást.

4. Oktatást az végezhet (a továbbiakban: Oktató), akinek ezt – az oktatási tematika és a vizsgakövetelmények jóváhagyásával – a 8. § (3) bekezdése szerinti jóváhagyó engedélyezte.
5. A sugárvédelmi képzés, továbbképzés díjköteles. Az oktatással kapcsolatos költségeket az engedélyesnek kell viselnie.
6. A vizsgáztatást az Oktató végzi, de vizsgán az OTH által kijelölt képviselőnek mindig részt kell vennie. Az OTH képviselő vizsgáztatásban való részvétele díjköteles. A vizsgáztatással kapcsolatos költségeket az Oktatónak kell viselnie.
7. A vizsga teljesítését az Oktató által kiadott Bizonyítvány igazolja. A Bizonyítványnak a tanfolyam fokozatát ezen belül a vizsgázók tevékenységének szakágazatát (egészségügy, ipar, kutatás), valamint a tematika által meghatározott részletes szakágazatot (tevékenységi kör) és a vizsgázók adatait kell tartalmaznia. A Bizonyítvány kiállítása nem díjköteles, annak költségei a vizsgáztatással kapcsolatos költségek részét képezik.

II. Továbbképzés

1. Alap fokozatú sugárvédelmi továbbképzésre kötelezettek, az I.1. pontban meghatározott személyek.
2. Bővített fokozatú sugárvédelmi továbbképzésre kötelezettek, az I.2. pontban meghatározott személyek.
3. Átfogó fokozatú sugárvédelmi továbbképzésre kötelezettek, az I.3. pontban meghatározott személyek.
4. Továbbképzés vonatkozásában is az I.4–7. pontban foglaltakat kell alkalmazni.

III.

1. A sugárvédelmi képzettség a felsőoktatási intézmény graduális és a szakirányú képzési szakjain is megszerezhető, amennyiben az I.4. pontban foglaltakat figyelembe véve, az I.2. fokozatú engedélyezett képzés folyik.
2. A vizsgáztatás az I.6–7. pont szerint hajtandó végre.

IV. Az oktatás szakmai követelményei

Alap fokozatú

1. Sugárfizikai alapismeretek	min. 2 óra
2. Alapfokú sugárvédelmi ismeretek	min. 4 óra
3. Konzultáció	min. 2 óra

Bővített fokozatú

1. Sugárfizikai és dozimetriai ismeretek	min. 4 óra
2. Sugárbiológiai ismeretek	min. 2 óra
3. Sugárvédelmi ismeretek, dóziskorlátok, hatósági ellenőrzés rendszere	min. 12 óra
4. Nukleárisbaleset-elhárítási ismeretek	min. 2 óra
5. Gyakorlat	min. 2 óra
6. Konzultáció	min. 4 óra

Átfogó fokozatú

1. Sugárfizikai ismeretek	min. 6 óra
2. Sugárbiológiai ismeretek	min. 6 óra
3. Sugárvédelmi ismeretek dóziskorlátok, hatósági ellenőrzés rendszere, sugárbaesetek, sugársérültek ellátása	in. 18 óra
4. Nukleárisbaleset-elhárítási ismeretek	min. 2 óra
5. Gyakorlat	min. 4 óra
6. Konzultáció	min. 4 óra

5. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez***A munkahelyi sugárvédelem alapvető előírásai******1. Általános előírások***

- 1.1. Az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos munkahelyi sugárvédelmet a sugárzás természetének és a sugárterhelés mértékének ismeretére, a sugárvédelem optimalálásának végrehajtására kell alapozni.
- 1.2. A sugárveszélyes munkavégzés feltételeit úgy kell megállapítani, hogy a munkát végzők és a környezetben élők (tartózkodók) sugárterhelése a 2. számú mellékletben meghatározott dóziskorlátokat ne haladja meg, és a sugárvédelem optimált legyen.
- 1.3. Az engedélyesnek minden lehetséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy a munkavállalók szabályos sugárterhelése, valamint az esetleges sugárterhelés kockázata – a gazdasági tényezők figyelembevételével ! az ésszerűen elérhető legkisebb legyen.
- 1.4. Az engedélyes gondoskodik a biztonságos munkavégzés e rendeletben és hatósági engedélyben előírt tárgyi és személyi feltételeinek teljesítéséről, a szükséges biztonsági berendezésekről, az ionizáló sugárzás elleni védőeszközökről, a berendezések és eszközök hatékonyságának ellenőrzéséről, valamint a sugárvédelmi műszerek működőképességéről, kalibrációjáról és hitelesítéséről.
- 1.5. A munkavállaló köteles betartani az MSSZ, valamint a hatósági engedélyek előírásait.
- 1.6. A sugárveszélyes munka végzéséhez egyidejűleg legalább két munkavállaló jelenléte szükséges, akik közül legalább az egyik megfelelő szakmai és sugárvédelmi képesítéssel rendelkezik. Ez a személy felelős a sugárvédelmi előírások betartásáért. Röntgenfelvételezést és -átvilágítást egy – megfelelő szakmai és sugárvédelmi képzettségű – munkavállaló is végezhet.
- 1.7. Radioaktív anyagokról (készítményekről) a külön jogszabályban előírt nyilvántartást kell vezetni.
- 1.8. Radioaktív anyagot (készítményt) magyar nyelvű műbizonylat nélkül forgalmazni nem lehet.
- 1.9. Radioaktív anyagot (készítményt) használaton kívül elzárva, engedélyezett tárolóhelyen kell tartani. A tárolóhely külső hozzáférhető felületén a környezeti dózisegyenérték teljesítmény a 20 Sv/h értéket nem haladhatja meg.
- 1.10. Radioaktív anyag tárolására, illetve a radioaktív hulladék átmeneti tárolására fokozottan tűz-, robbanás- és korrózióveszélyes hely nem jelölhető ki.

2. A munkahelyek besorolása

- 2.1. A munkahelyen az engedélyes ellenőrzött, illetve felügyelt területet jelöl ki.
- 2.2. Ellenőrzött terület az a munkaterület,
  - a) ahol a tevékenységből adódóan az évi egyéni sugárterhelés meghaladhatja az 1 mSv effektív dózist, illetve a szemlencse, a bőr és a végtagok esetében a 2. számú melléklet 1.3. bekezdésében meghatározott egyenérték dóziskorlátok 1/10-ét, vagy
  - b) ahol a radioaktív szennyeződés terjedését vagy az esetleges sugárterhelés valószínűségét korlátozni kell.
- 2.3. Ellenőrzött területen a szabályos sugárterhelés korlátozásának, és az esetleges sugárterhelés valószínűségének csökkentése érdekében, illetve radioaktív szennyeződés terjedésének megakadályozása céljából a következő különleges sugárvédelmi intézkedéseket és biztonsági előírásokat be kell tartani:
  - 2.3.1. az ellenőrzött terület határait egyértelműen kell kijelölni;
  - 2.3.2. az ellenőrzött területre való bejutást ellenőrizni kell, illetve az illetéktelen bejutást meg kell akadályozni;
  - 2.3.3. a bejáratot a sugárveszélyre utaló jelzéssel és felirattal, valamint a munkaterület, illetve munkahely megnevezésével kell ellátni;
  - 2.3.4. a munkaterület – a telepített röntgenlaboratórium kivételével – műszeres sugárvédelmi ellenőrzését – a sugárzás típusának, a sugárveszély mértékének megfelelő módon – biztosítani kell;
  - 2.3.5. ellenőrzött területen csak az atomenergia alkalmazásával összefüggő tevékenység végezhető, és csak a tevékenységekhez szükséges eszköz vagy anyag tartható, kivéve az ipari radiográfiát, ahol indokolt esetben időben elkülönítve más jellegű anyagvizsgálatok is végezhetők;

- 2.3.6. azokon a munkahelyeken, ahol fennáll annak a lehetősége, hogy a külső sugárterhelés az évi 6 mSv effektív dózist meghaladja, a 2. számú melléklet 2. számú függelékének 3. pontjában megjelölt személyi dózismérő mellett, a helyszínen leolvasható személyi dózismérőt vagy hang-, illetve fényjelzést adó egyéni dózisszintjelzőt is használni kell. Ezek beszerzéséről a munkáltató gondoskodik.
- 2.4. Felügyelt terület az a munkaterület, ahol a 2.3. pontban meghatározott különleges sugárvédelmi intézkedések és biztonsági szabályok alkalmazására szabályos körülmények között nincs szükség. A felügyelt területen is rendszeres sugárvédelmi ellenőrzést kell tartani.
- 2.5. A felügyelt terület minimális követelményrendszerét az MSSZ tartalmazza, a következők figyelembevételével:
- 2.5.1. a sugárvédelmi szolgálat döntésétől függően a felügyelt terület bejáratát a sugárveszélyre utaló jelzéssel és felirattal, a munkaterület, valamint a munkahely megnevezésével el kell látni;
- 2.5.2. a sugárvédelmi szolgálat döntésétől függően, a munkahelyen előforduló sugárzás(ok) mérésére alkalmas, hitelesített sugárvédelmi műszer(ek)e)t kell beszerezni;
- 2.5.3. a sugárvédelmi szolgálat döntésétől függően, a munkahelyen végezhető tevékenységek, a tárolható eszközök, anyagok köre korlátozható;
- 2.5.4. ahol a felügyelt területen belül tartósan 20 Sv/h-nál nagyobb dózisegységnérték-teljesítmény, vagy rövid idejű besugárzásnál besugárzásonként 50 Sv-nál nagyobb dózisegységnérték fordulhat elő, de az ellenőrzött területté nyilvánítás nem indokolt, a területet határolással és a sugárveszélyre utaló jelzések elhelyezésével úgy kell megjelölni, hogy a területre véletlenül ne lehessen belépni;
- 2.5.5. a felügyelt területen belül az állandó tartózkodásra szolgáló helyeken a dózisegységnérték-teljesítmény bármely két órára vonatkozó átlaga nem haladhatja meg a 2,5 Sv/h értéket.
- 2.6. Az ellenőrzött és a felügyelt terület kijelölésének feltételeit rendszeresen felül kell vizsgálni. Változás esetén a terület besorolását, illetve a területen érvényes előírásokat módosítani kell.
- 2.7. A munkaterületek besorolása és a követelményrendszer betartatása az engedélyes kötelezettsége. Az engedélyes döntésétől függően a besorolás és a követelményrendszer kidolgozásába sugárvédelmi szakértő(ke)t, illetve szakértői testülete(ke)t kell bevonni.
3. *Zárt radioaktív sugárforrással vagy röntgensóval működő műszerrel, berendezéssel végzett munkák alapvető előírásai*
- 3.1. A zárt radioaktív sugárforrással vagy röntgensóval működő műszer, berendezés (a továbbiakban: berendezés) használatának feltétele, hogy műleírása, gépkönyve, az érvényben lévő sugárvédelmi előírásoknak megfelelő magyar nyelvű kezelési utasítást is tartalmazzon.
- 3.2. Nagyjavítást, átalakítást követően a berendezés csak bizonylatolt sugárvédelmi mérés után vehető használatba. A röntgenberendezést minden olyan változást követően, amely a sugárnyaláb elnyelt dózisteljesítményét megnövelheti vagy az alkalmazott sugárvédelmi rendszerrel, árnyékolást megváltoztatja, az újbóli üzemszerű alkalmazás előtt sugárvédelmi méréseknek kell alávetni. A sugárvédelmi mérés elvégzése, vagy elvégzetetése a javítást, átalakítást végző feladata, aki a mérések eredményeit jegyzőkönyvben rögzíti és ezt az engedélyes rendelkezésére bocsátja. Ha az a jegyzőkönyvben foglaltak alapján szükséges, az engedélyesnek új sugárvédelmi előírásokat kell kidolgoznia, illetőleg a tevékenységet újból engedélyeztetnie kell.
- 3.3. A zárt sugárforrások zártságát, illetőleg felületi tisztaságát használatba vétel előtt a gyártó, ezt követően az MSSZ-ben meghatározott időközönként és módon, az engedélyes e tevékenység végzésére engedéllyel rendelkezővel ellenőrizteti.
- 3.4. A radioaktív sugárforrás zártságát veszélyeztetni (pl. nem rendeltetészerű mechanikai behatással, hevítéssel stb.) nem szabad.
- 3.5. Zárt sugárforrás magyar nyelvű műbizonylatának eredeti példányát a sugárforrás végleges elhelyezéséig az engedélyes őrzi.
- 3.6. Berendezést lejárt felhasználási idejű sugárforrással üzemeltetni tilos. A felhasználási idő a szolgálati időhöz igazodik. Ha a gyártó nem határozza meg a szolgálati időt, a felhasználási időt – szakértői vélemény alapján – a megyei intézet állapítja meg. Az így megállapított felhasználási idő maximális időtartama 15 év. A felhasználási idő az OSSKI szakvéleménye alapján legfeljebb két esetben, és összesen tíz év időtartammal meghosszabbítható.
- 3.7. A sugárforrást a besugárzás végeztével állandó tároló helyére kell juttatni. A biztonságba helyezés megtörténtéről a kezelőnek sugárzásméréssel meg kell győződnie.

- 3.8. Az engedélyes gondoskodik a használatból kivont zárt sugárforrás végleges tárolóhelyre való szállításáról. Az elszállítását jelenteni kell a megyei intézetnek és a radioaktív anyagok központi nyilvántartójának.
  - 3.9. A radioaktív anyagot tartalmazó hordozható berendezést használaton kívül elzárva, engedélyezett tárolóhelyen kell tartani.
  - 3.10. Zárt radioaktív sugárforrás elvesztését vagy eltűnését haladéktalanul jelenteni kell a megyei intézetnek, amely az OSKSZ-nak, továbbá az ORFK-nak jelenti.
4. *Nyitott radioaktív készítményekkel végzett munkák alapvető előírásai*
- 4.1. Nyitott radioaktív készítményekkel kapcsolatos rendszeres munkavégzés, továbbá nyomjelzéstechnikai, mezőgazdasági vizsgálat, kísérlet esetén a radioaktív anyaggal kapcsolatos előkészítő művelet csak izotóplaboratóriumban végezhető.
  - 4.2. Az izotóplaboratórium kialakításának és felszerelésének biztosítania kell a külső és a belső sugárterhelés elleni védelmet.
  - 4.3. Az izotóplaboratórium kialakításával és felszerelésével kapcsolatos követelmények alapvetően a felhasznált radioaktív izotóp aktivitásától, fajtájától és a felhasználás, illetve a végzett műveletek típusától függenek.
  - 4.4. Nyitott radioaktív készítmény izotóplaboratóriumon kívüli felhasználását vizsgálati típusonként kell megtervezni és engedélyeztetni. Az ismételt vizsgálatot be kell jelenteni a megyei intézetnek.
  - 4.5. Az izotóplaboratórium kialakításakor azt a munkaterületet, ahol radioaktív izotóppal kapcsolatos művelet végeznek és a munkavégzésre létesített egyéb munkaterületeket egymástól elválasztva kell elhelyezni.
  - 4.6. Nyitott radioaktív izotópot felhasználó munkahely bútorzatának, felszerelési tárgyainak, padlózatának és falainak kiválasztásánál, illetve kialakításánál követelmény a szennyezettségtől való mentesíthetőség.
  - 4.7. Porlódással, párolgással járó művelet elszívófülkében, illetve szárazkamrában végezhető.
  - 4.8. Az engedélyes gondoskodik arról, hogy az izotóplaboratóriumból ellenőrizetlenül radioaktív anyag ne kerüljön ki.
  - 4.9. Az izotóplaboratóriumban keletkező radioaktív hulladékokat osztályozva kell összegyűjteni, és gondoskodni kell a hulladék lebomlásig vagy elszállításig történő tárolásáról.
  - 4.10. Az MSSZ nyitott izotópokkal kapcsolatos munkavégzésre vonatkozó sugárvédelmi előírásait a sugárvédelmi szolgálat az alábbiak figyelembevételével határozza meg:
    - 4.10.1. Az izotóplaboratórium területén azt a munkaterületet, ahol a munkavégzés el nem hárítható következményeként a környezeti dózisegységérték teljesítmény időlegesen meghaladhatja a 20 Sv/h értéket, az erre utaló figyelemfelkeltő táblával kell ellátni.
    - 4.10.2. A laboratóriumban egyszerűhasználatos eszközöket kell használni, amennyiben ez nem növeli meg indokolatlanul a keletkező radioaktív hulladék mennyiségét.
    - 4.10.3. Minden sugárveszélyes munkahelyet el kell látni az ott felhasznált izotópok fajtájának és aktivitásának, valamint az elvégzendő feladatoknak megfelelő, sugárvédelmi célokat szolgáló munkaeszközökkel, egyéni védőeszközökkel, dekontamináló anyagokkal és magyar nyelvű kezelési utasítással rendelkező sugárvédelmi mérőműszerekkel.
    - 4.10.4. Abban az izotóplaboratóriumban, ahol nagy a radioaktív belső szennyeződés veszélye, a munkavállalók személyi ellenőrzését a belső szennyeződés vizsgálatával is ki kell egészíteni. A vizsgálat szükségességét és módszerét az MSSZ határozza meg.
    - 4.10.5. Radioaktív anyag belégzését vagy lenyelését, vagy ennek gyanúját a munkavállaló a munkahelyi sugárvédelmi megbízottnak és a munkahely vezetőjének haladéktalanul bejelenti.
    - 4.10.6. Az egyéni védőfelszerelés viselése – az MSSZ-ben rögzített módon – kötelező.
    - 4.10.7. Ellenőrzött területen a radioaktív izotóppal kapcsolatos munkavégzés körén kívül eső tevékenységet végezni (pl. étkezni, kozmetikai készítményt használni), illetve a munkavégzéssel össze nem függő tárgyat bevinni, ott tárolni nem lehet.
    - 4.10.8. Radioaktív anyagok, illetve készítmények nyilvántartását úgy kell kialakítani, hogy az alapján követhető legyen a radioaktív anyagokkal kapcsolatos minden művelet, az anyag részét vagy egészét hol és milyen körülmények között tárolják. A hiányt a megyei intézetnek külön jogszabály alapján be kell jelenteni.
    - 4.10.9. A 65 napnál rövidebb felezési idejű radioaktív hulladékot a laboratórium köteles az átmeneti hulladéktárolóban tárolni mindaddig amíg az radioaktív hulladéknak minősül.

- 4.10.10. Az átmeneti hulladéktárolóban lévő anyagokon fel kell tüntetni a hulladék jellegét, az izotóp fajtáját, a benne lévő aktivitás becsült értékét és a leadás (elhelyezés) dátumát.
- 4.10.11. Nyitott radioaktív készítményt felhasználó laboratóriumban mentesítő készletet kell készletben tartani, amiről az engedélyes gondoskodik a laboratórium munkaterületeinek, a munkavállalók létszámának, a felhasznált radioaktív készítmények aktivitásának és fajtájának figyelembevételével.
- 4.10.12. A mentesítő készletet a munkaterület közelében, könnyen elérhető, felirattal megjelölt helyen kell tárolni, és használatára a munkavállalókat ki kell oktatni. A készlet csak a szennyezettség mentesítésére használható.
- 4.10.13. A munkahely falainak, padlójának, felszerelésének szennyeződése esetén a szennyezett felületek közvetlen mentesítése – a munkahelyi sugárvédelmi megbízott irányításával – az ott dolgozó munkavállalók feladata.
- 4.10.14. Ha a szennyeződés a tevékenység megszűnését követően derül ki, a mentesítés és a mentesítés eredményességét igazoló inaktívva nyilvánítási eljárás kezdeményezése a szennyezett terület tulajdonosának kötelezettsége.
- 4.10.15. A baleset során bekövetkező veszélyhelyzet elhárítását, illetve a szennyezettség felszámolását megfelelő, a 2. számú mellékletben meghatározott sugárvédelmi szakismeretekkel rendelkező szakember irányítja.

6. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzat

Az MSSZ tartalmazza:

1. a sugárvédelmi szolgálat szervezetének leírását és feladatait a 8. számú melléklet figyelembevételével;
2. a munkavállalók külső és belső sugárterhelésének ellenőrzésére vonatkozó követelményeket, ezek gyakoriságát és módját;
3. a létesítmény vezetőinek a sugárvédelemmel kapcsolatos feladatait;
4. a sugárveszélyes munkahelyen dolgozó munkavállalók jogait és kötelezettségeit;
5. a sugárveszélyes munkaterületek és munkakörök leírását, a munkavállalók sugárvédelmi besorolását (A vagy B besorolás), az adott munkakörök betöltéséhez szükséges szakirányú és sugárvédelmi jellegű képzettséget a 4. számú melléklet figyelembevételével;
6. a sugárveszélyes tevékenység(ek) technológiai leírását;
7. az ellenőrzött, illetve felügyelt terület követelményrendszerét;
8. a zárt sugárforrások zártágvizsgálatának rendjét;
9. a sugárforrások tárolási, kezelési rendjét;
10. a felületi szennyezettség ellenőrzése, a radioaktív hulladékok kezelése módját, ezek nyilvántartásának rendjét;
11. a biztonsági rendszerek, személyi védőeszközök, sugárvédelmi műszerek, személyi dózismérők kezelésére, viselésére, karbantartására, hitelesítésére vonatkozó előírásokat;
12. a nyilvántartások vezetési és a bizonylatok megőrzési rendjét, a hatóságok részére történő bejelentési kötelezettség teljesítésének rendjét;
13. mindazon ismereteket, amelyeket a biztonságos munkavégzéshez helyileg ismerni kell;
14. a balesetelhárítási és intézkedési tervet (BEIT), amely tartalmazza az esetleg előálló rendkívüli esemény elhárításának, kezelésének – ideértve a sugársérültek vagy arra gyanús személyek helyszínen történő egészségügyi ellátását –, intézkedési lehetőségeinek, illetve kötelezettségeinek rendjét, valamint annak meghatározását, hogy a BEIT-et milyen időközönként kell felülvizsgálni és gyakoroltatni a végrehajtásba bevont személyekkel;
15. annak meghatározását, hogy milyen időközönként szükséges az MSSZ felülvizsgálata;
16. több szervezeti egységből álló létesítmény esetén az MSSZ mellékletét képezi az egyes szervezeti egységek munkahelyi sugárvédelmi szabályzata.
17. Nukleáris létesítményeknél az 5, 6., 13., 14. és 16. pontban leírtakat, vagy az MSSZ-nek kell tartalmaznia, vagy abban hivatkozni kell sugárvédelmi hatósággal jóváhagyott külön dokumentumokra.

7. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez*Az engedélyező hatóságok ellenőrző tevékenysége*

1.
  - a) A Sugár-egészségügyi Decentrumok – a b) pontban meghatározottak alapján – regionális feladataiknak megfelelően speciális szakmai, műszeres tevékenységet végeznek a nem decentrum megyék sugár-egészségügyi hatóságaival közösen.
  - b) Sugár-egészségügyi Decentrum:
    - ÁNTSZ Fővárosi Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Pest Megyei Intézete)
    - ÁNTSZ Baranya Megyei Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Somogy Megyei Intézete, ÁNTSZ Zala Megyei Intézete)
    - ÁNTSZ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Heves Megyei Intézete, ÁNTSZ Nógrád Megyei Intézete)
    - ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Bács-Kiskun Megyei Intézete, ÁNTSZ Békés Megyei Intézete)
    - ÁNTSZ Győr-Moson-Sopron Megyei Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Komárom-Esztergom Megyei Intézete, ÁNTSZ Vas Megyei Intézete)
    - ÁNTSZ Hajdú-Bihar Megyei Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Intézete, ÁNTSZ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Intézete)
    - ÁNTSZ Tolna Megyei Intézete (Társ megye: ÁNTSZ Fejér Megyei Intézete, ÁNTSZ Veszprém Megyei Intézete)
2. A megyei intézetek, az OTH és a Sugár-egészségügyi Decentrumok döntenek a teljes körű ellenőrzés gyakoriságáról, figyelembe véve a létesítmény, tevékenység veszélyességét:
Kiemelt létesítmények ellenőrzési gyakorisága 1 év
I. kategória, ellenőrzés gyakorisága 1 év,
II. kategória, ellenőrzés gyakorisága 3 év,
III. A és B kategória, ellenőrzés gyakorisága 5 év.
3. A létesítmények, tevékenységek kategorizálását e melléklet függeléke tartalmazza.
4. A Sugár-egészségügyi Decentrumok ellenőrző tevékenységgel kapcsolatos feladatai:
  - a) illetékességi területükön nyilvántartják és a 2. pont szerinti gyakorisággal teljeskörűen ellenőrzik a létesítményeket, tevékenységeket a területileg illetékes hatósági jogkörrel rendelkező társ megye intézetének képviselőjével;
  - b) azoknál a létesítményeknél, tevékenységeknél, ahol a teljes körű ellenőrzés gyakorisága a 2 évet meghaladja, félideben saját megyéjükben részleges ellenőrzést végeznek.
5. A társ megyék intézeteinek ellenőrző tevékenységgel kapcsolatos feladatai:
  - a) illetékességi területükön nyilvántartják és a 2. pont szerinti gyakorisággal teljeskörűen ellenőrzik az illetékes regionális feladatot ellátó Sugár-egészségügyi Decentrummal a létesítményeket, tevékenységeket;
  - b) azoknál a létesítményeknél, tevékenységeknél, ahol a teljes körű ellenőrzés gyakorisága a 2 évet meghaladja, félideben saját megyéjükben részleges ellenőrzést végeznek.

Függelék a 7. számú mellékletehez

Az atomenergiát alkalmazó munkahelyek/tevékenységek besorolása
az ellenőrzési gyakoriság megállapításához

A) Berendezések, illetve munkahelyek

1. Orvosi és állatorvosi röntgen munkahelyek
  - 1.1. Röntgenterápia I.
  - 1.2. Röntgendiagnosztika II.
  - 1.3. Fogröntgen III B.
  - 1.4. Csontsűrűségmérő
    - a) alkar vizsgáló (radioizotópos is) III A.
    - b) egésztest vizsgáló II.
2. Orvosi terápiás (zárt sugárforrások) munkahelyek
  - 2.1. Teleterápia I.
  - 2.2. Brachyterápia (afterloading) I.
  - 2.3. Brachyterápia (tűzdeléses) II.
3. Gyorsító munkahelyek
  - 3.1. Orvosi terápia I.
  - 3.2. Ipari, mezőgazdasági technológia I.
  - 3.3. Kutatás, oktatás I.
4. Ipari radiográfiai munkahelyek
  - 4.1. Durvaszerkezeti ipari röntgen II.
  - 4.2. Laboratóriumi gamma radiográfia II.
  - 4.3. Helyszíni gamma radiográfia I.
  - 4.4. Csomagvizsgáló III A.
5. Ipari és mezőgazdasági besugárzó berendezések (37 TBq felett)
  - 5.1. Száraztárolós, panoráma típus I.
  - 5.2. Vizesakna-tárolós, panoráma típus I.
  - 5.3. Száraztárolós, önármékolt (laboratórium) I.
  - 5.4. Panoráma típusú, tárolós és besugárzás egyaránt vízben I.
6. Zárt sugárforrással működő ipari mérő és szabályozó berendezések
  - 6.1. Szintkapcsoló, szintmérő, határérték jelző III A.
  - 6.2. Vastagságmérő III A.
  - 6.3. Felületi tömegmérő II.
  - 6.4. Sűrűségmérő III A.
  - 6.5. Nedvességtartalmómérő III A.
  - 6.6. Terepi kéziműszer (szonda) II.
  - 6.7. Munkahelyi kéziműszer III A.
7. Geofizikai mérés (karotázs) II.
8. Anyag- és finomszerkezet vizsgáló munkahelyek
  - 8.1. Röntgensugaras anyag- és finomszerkezet vizsgáló III A.
  - 8.2. Neutronsugaras anyagösszetétel meghatározó II.
  - 8.3. Izotópos anyagösszetétel meghatározó III A.
  - 8.4. Gázkromatográf III A.
  - 8.5. Egyéb nukleáris mérőeszköz II.
9. Orvosi és alacsony szintű izotóplaboratórium
  - 9.1. In vitro izotóp diagnosztika, alacsony szintű kutató és oktató laboratórium II.
  - 9.2. In vivo izotóp diagnosztika I.
  - 9.3. Izotópterápia I.
10. Ipari izotóplaboratóriumok
  - 10.1. C-szintű izotóplaboratórium II.
  - 10.2. B-szintű izotóplaboratórium I.
11. Egyéb sugárforrásokat alkalmazó munkahelyek
  - 11.1. Elektron, illetve ionsugaras berendezés III A.
  - 11.2. Sztatikus töltések eliminálása (töltés leszedés) II.
  - 11.3. Kalibráló sugárforrás III A.
  - 11.4. Füstjelző III A.

12. Kiemelt létesítmények
  - 12.1. Atomerőmű
  - 12.2. Kísérleti és tanreaktor
  - 12.3. Uránbánya
  - 12.4. Radioaktív hulladéktároló
  - 12.5. A-szintű izotóplaboratórium
  - 12.6. Kiegett fűtőelem tároló

B) Tevékenységek

1. Gyártás, előállítás
  - 1.1. Zárt sugárforrás I.
  - 1.2. Zárt radioaktív készítményt tartalmazó berendezés, műszer, eszköz II.
  - 1.3. Röntgenberendezés II.
2. Radioaktív készítmények tárolása (ahol csak tárolási engedély van) II.
3. Különböző tevékenységek (karbantartás, szerelés, hitelesítés-kalibrálás)
  - 3.1. Röntgenszerviz II.
  - 3.2. Füstérzékelő szerelés II.
  - 3.3. Műszerhitelesítés (kalibrálás) II.
  - 3.4. Zárt sugárforrást tartalmazó berendezés helyszíni karbantartása, beleértve a zártságvizsgálatot is II.
4. Nyitott radioaktív készítmények izotóplaboratóriumon kívüli alkalmazása II.
5. Radioaktív anyagok csomagolása kereskedelmi forgalomba való hozatal céljából II.
6. Radioaktív készítmények szállítása II.
7. Radioaktív hulladékok elszállítása és elhelyezésre való előkészítése a hulladék kezelési helyszínén I.

8. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

A sugárvédelmi szolgálat feladatai

1. A létesítmény – e rendelet szerinti – hatósági engedélyeinek nyilvántartása, szükség esetén megújításának vagy módosításának, a tevékenység megszüntetése esetén pedig visszavonásának kezdeményezése.
2. A sugárveszélyes munkahelyen dolgozók
  - 2.1. oktatásának megszervezése, valamint az oktatásban való részvétel nyilvántartása;
  - 2.2. munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatának szervezése és nyilvántartásának vezetése;
  - 2.3. személyi sugárterhelése ellenőrzésének megszervezése és eredményének nyilvántartása.
3. A radioaktív anyag igényléséhez való hozzájárulás, az anyag átvétele, felhasználásának ellenőrzése, eltávolításának megszervezése és ezek nyilvántartása. A nyilvántartást a szolgálat ellenőrzéskor a sugár-egészségügyi hatóságnak bemutatja.
4. A radioaktív anyag munkahelyi (telephelyi) szállításának ellenőrzése.
5. Új sugárveszélyes eljárás, módszer bevezetésekor az erre vonatkozó sugárvédelmi előírások kidolgozása, illetve kidolgoztatása, sugárvédelmi szempontból hozzájárulás az új eljárás alkalmazásához.
6. Gondoskodás a sugárvédelmi célokat szolgáló készülékek és eszközök folyamatos karbantartásáról és külön jogszabályban előírt rendszeres hitelesítéséről, kalibrálásáról.
7. A munkaterület esetleges radioaktív szennyeződésének (MSSZ által meghatározott rendszerességgel történő) ellenőrzése és a szennyezettség-mentesítés irányítása.
8. Ha a szükséges intézkedés a sugárvédelmi szolgálat feladatkörét meghaladja, a sugárvédelmi hiányosság vagy mulasztás jelentése - megoldási javaslattal kiegészítve - a szervezeti egység, illetőleg a létesítmény vezetőjének.
9. Rendkívüli esemény esetén eljárás a BEIT szerint.
10. A radioaktív hulladékok gyűjtésének, tárolásának és kezelésének felügyelete, a munkahelyről, szervezeti egységből eltávolított szilárd, valamint a kibocsátott légnemű és folyékony anyagok radioaktivitásának ellenőrzése és nyilvántartása.
11. A sugárvédelmet érintő javítási, karbantartási munkákat követő mérések, mérési jegyzőkönyvek nyilvántartása.
12. A létesítmény környezetének sugárvédelmi szempontból történő ellenőrzése.
13. Részvétel a sugárveszélyes munkahelyek munkavédelmi szemléjén és a hatósági ellenőrzésben.

14. Hatóságokkal való kapcsolattartás, részükre adatszolgáltatás.
15. Az e rendeletben és más jogszabályban előírt bejelentési kötelezettség teljesítése.
16. Mindazon sugárvédelmi feladat ellátása, amelyet jogszabály, az MSSZ, vagy a létesítmény vezetője írásban a szolgálat feladatkörébe utal.

9. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

Közúti szállítóeszközökre vonatkozó sugárvédelmi követelmények

1. Nem engedményes küldeménydarabok szállításánál a szállítóeszközt el kell látni olyan felszerelési tárgyakkal, (kötéltartó állványok, kötelek, „sugárveszély” felirattal kiegészített tárcsajelzések stb.), amelyek biztosítják, hogy
  - beleset vagy a jármű más, műszaki okokra visszavezethető, várhatóan 1 órát meghaladó mozgásképtelensége, továbbá
  - a rakomány elmozdulása vagy megsérülése esetén a helyszínt a 20 $\mu\text{Sv/h}$ dózisteljesítményű helyeken úgy körül lehessen keríteni, hogy oda személyek véletlenül ne léphessenek be.
2. Minden olyan szállítóeszközön, amelyik nem engedményes küldeménydarabot szállít, olyan hiteles sugárzásmérőt kell üzemeltetni (készletben tartani), amelyik alkalmas a küldeménydarab környezetében a dózisteljesítmény mérésére.
3. Csomagolatlan, felületén radioaktív anyaggal szennyezett tárgy és folyékony halmazállapotú, ipari csomagolásban lévő radioaktív anyag kizárólag olyan eszközzel szállítható, amelyik raktérnek belső határoló felületei könnyen dekontaminálható anyaggal vannak borítva.
4. Folyékony halmazállapotú, ipari csomagolásban lévő radioaktív anyag szállításához a szállító eszközt el kell látni a szállított folyadék térfogatának felításához elegendő nedvszívó anyaggal, gumikesztyűvel, továbbá a felításra alkalmazott anyagok tárolásához elegendő számú és térfogatú műanyag zsákkal (zacskóval), valamint ezek lezárására alkalmas eszközökkel.
5. Folyékony halmazállapotú, ipari csomagolásban lévő radioaktív anyag kizárólag olyan eszközzel szállítható, amelynél a raktér és az utastér elkülönített, illetve külön egységet képez.

10. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

Adatszolgáltatás engedélykérelemhez

1. A kérelmező megnevezése, címe.
2. Az üzemeltető megnevezése, címe.
3. Sugárvédelmi megbízott(ak) és helyettesének neve, munkaköri beosztása, szakmai végzettsége, sugárvédelmi képzettsége.
4. A kérelmező telephelyeinek, illetve szervezeti egységeinek megnevezése, címe (ahol a tevékenységet végzi).
5. Az engedélyezni kért tevékenység(ek) felsorolása:
  - létesítmény létesítése (üzemeltetése) átalakítása;
  - radioaktív anyag tárolása (felhasználása) átalakítása;
  - berendezés, készülék előállítása (üzemeltetése - karbantartása -) átalakítása, javítása;
  - létesítmény/tevékenység megszüntetése.
6. Az engedélyezni kért
  - 6.1. radioaktív anyag vagy zárt sugárforrás fajtájának, aktivitásának (legnagyobb aktivitásának) és felhasználásának ismertetése; tevékenységet szolgáló berendezés, készülék leírása, megnevezése, gyártója, típusa sugárvédelmi minősítésének száma;
  - 6.2. ionizáló sugárzást létrehozó berendezés, készülék megnevezése, gyártója, típusa és sugárvédelmi minősítésének száma.
7. A sugárterhelés lehetőségével járó munkakörök megnevezése, a tevékenységet végzők száma, szakmai és sugárvédelmi képzettsége.
8. Az alkalmazni kívánt sugárvédelmi mérőkészülékek és berendezések felsorolása.
9. Tevékenységi engedély kérelmezett területi hatálya (15. § szerint).

10. Létesítmény létesítési engedély kérelemhez az 1–8. pontban foglaltakat és a sugárvédelmi és sugárbiztonsági tervet is csatolni kell.
11. Amennyiben az atomenergia alkalmazási körébe tartozó anyagok, berendezések és létesítmények tulajdonjoga megszerzésének speciális feltételeiről, birtoklásuk, üzemeltetésük bejelentésének rendjéről szóló kormányrendelet rendelkezései alapján szükséges, a tulajdon-, illetve birtokváltozást igazoló okirat egy példányát az engedélykérelemhez csatolni kell.

11. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

Az engedélyezési eljárásban részt vevő szakhatóságok

Az engedélyezési eljárásban első fokon a következő szakhatóságok hozzájárulását kell beszerezni:

1. A radioaktív anyag tárolása, használata, felhasználása és átalakítása tekintetében:
  - a) a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség,
  - b) a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság,
  - c) Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság/Fővárosi Tűzoltóparancsnokság,
  - d) Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztály.
2. A radioaktív anyag termelése, előállítása, forgalmazása tekintetében:
  - a) a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség
  - b) a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság,
  - c) Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság/Fővárosi Tűzoltóparancsnokság,
  - d) Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztály.
3. A radioaktív anyag termelését, előállítását, tárolását, használatát, felhasználását, átalakítását szolgáló létesítmény létesítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, átalakítása, javítása, megszüntetése tekintetében:
  - a) a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség,
  - b) a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság,
  - c) az Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztálya,
  - d) Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság/Fővárosi Tűzoltóparancsnokság.
4. Az ionizáló sugárzást létrehozó berendezés előállítására, üzemeltetésére és megszüntetésére vonatkozó engedélyezés tekintetében, az Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztálya.
5. A 4. pontban megjelölt berendezés előállítását, üzemeltetését, javítását szolgáló létesítmény létesítésére, üzembe helyezésére, üzemeltetésére, átalakítására és megszüntetésére vonatkozó engedélyezés tekintetében, az Országos Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti Főosztálya.

12. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez

A sugársérültek vagy arra gyanús személyek szakellátására kijelölt intézmények jegyzéke

1. Fővárosi Önkormányzat Szent László Kórház I. Belgyógyászati Osztály, Budapest
2. Fővárosi Önkormányzat Szent István Kórház Égési és Plasztikai Sebészeti Osztály, Budapest
3. Pécsi Orvostudományi Egyetem I. Belgyógyászati Klinika, Pécs
4. Szegedi Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem, Szeged
5. Debreceni Orvostudományi Egyetem, Debrecen
6. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Kórháza, Miskolc
7. Tolna Megyei Önkormányzat Kórháza, Szekszárd
8. Vas Megyei Markusovszky Kórház, Szombathely
9. Magyar Honvédség Központi Honvéd Kórház, Budapest
10. Magyar Honvédség Pécsi Honvéd Kórház, Pécs
11. Petz Aladár Megyei Kórház Izotópdiaosztikai és Terápiás Osztály, Győr
12. Semmelweis Egyetem Budapest I. Belgyógyászati Klinika, Budapest

13. számú melléklet a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelethez**Atomenergia alkalmazásával kapcsolatos igazgatási szolgáltatási díjak**

1. A 14/1997. (IX. 3.) KHVM r. 3. §-a szerint radioaktív anyagok közötti szállításának engedélyezése	
1.1. megye területén belül	11 600 Ft
1.2. megyék közötti viszonylatban	6 800 Ft
1.3. nemzetközi viszonylatban	9 400 Ft
1.4. gépjármű megfelelőségét igazoló Tanúsítvány	6 500 Ft
1.5. a gépjármű megfelelőségét igazoló Tanúsítvány a 2 évenkénti felülvizsgálat esetén	2 400 Ft
2. A 124/1997. (VII. 18.) Korm. r. 2. § (2) bekezdése szerinti Mentességi Igazolás	
a) forgalmazó	6 700 Ft
b) felhasználó	3 000 Ft
3. Létesítmény létesítésének engedélye	18 870 Ft
4. Létesítmény üzemeltetési, átalakítási engedélye	18 550 Ft
5. Létesítmény üzemeltetése megszüntetésének engedélyezése	2 000 Ft
6. Berendezés előállításának engedélyezése	20 140 Ft
7. Radioaktív anyaggal, ionizáló sugárzást kibocsátó berendezéssel végzett tevékenység engedélyezése	23 000 Ft
8. Tevékenységek megszüntetésének engedélyezése	2 000 Ft
9. Inaktívva nyilvánítás	9 500 Ft
10. Radionuklidot tartalmazó szilárd anyag hatósági felügyelet alóli felszabadítása	20 000 Ft
11. Radioaktív anyag előállításának, termelésének, forgalmazásának engedélyezése	37 000 Ft
12. Radioaktív hulladék átmeneti, végleges elhelyezésére szolgáló létesítmény	
12.1. létesítésének, telepítésének,	57 500 Ft
12.2. üzembe helyezésének, átalakításának,	55 000 Ft
12.3. üzemeltetésének,	157 000 Ft
12.4. lezárásának engedélyezése	159 000 Ft
13. Eszköz, berendezés vagy az ionizáló sugárzás elleni védőeszköz sugárvédelmi minősítése	
a) forgalmazó	6 700 Ft
b) felhasználó	3 000 Ft
14. Sugárvédelmi képzés engedélyezése	
a) bővített, átfogó	10 000 Ft
b) alapfokú	5 000 Ft
15. Megyei intézet által adott tevékenységi engedély területi hatályának kiterjesztése	20 140 Ft
16. Személyi dozimetriai ellenőrzés és a belső sugárterhelés meghatározásának térítési díjai:	
16.1. filmdózismérővel végzett ellenőrzés térítési díja: (egy vagy két hónapi ellenőrzési időszak)	860 Ft/ eset
16.2. a belső sugárterhelés meghatározásának térítési díjai:	
16.2.1. pajzsmirigy mérés esetén	7 000 Ft/ eset
16.2.2. egésztest számlálásos vizsgálatnál	25 000 Ft/ eset

A fenti díjak az áfát nem tartalmazzák.

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

SZABÁLYZAT A FELESLEGES VAGYONTÁRGYAK HASZNOSÍTÁSA, SELEJTEZÉSE, VALAMINT A HIÁNYZÓ, MEGSEMMISÜLT ÉS A BONTOTT VAGYONTÁRGYAK ELSZÁMOLÁSÁRÓL

Szeged, 2003.

Tartalom

I. fejezet	
Általános rendelkezések	1
II. fejezet	
A selejtezés	1
III. fejezet	
A hasznosítás és selejtezés hatásköri, eljárási szabályai	2
IV. fejezet	
Egyes vagyontárgyak hasznosítására és selejtezésére vonatkozó különleges rendelkezések	6
V. fejezet	
A selejtezés, értékesítés elszámolásának rendje	8
VI. fejezet	
Épületek, építmények bontásával összefüggő feladatok	9
VII. fejezet	
Záró rendelkezések	10

A Szegedi Tudományegyetem (továbbiakban: SZTE vagy Egyetem) tanácsa a számvitelről szóló 2000. évi C. tv. a költségvetés alapján gazdálkodó szervezetek beszámolási és könyvvezetési kötelezettségeiről szóló, többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Kormányrendeletben foglaltakkal összhangban az Egyetem tulajdonában, kezelésében, használatában lévő feleslegessé vált vagyontárgyak selejtezésével kapcsolatos feladatokat és hatásköröket az alábbiak szerint állapítja meg:

I. fejezet Általános rendelkezések

1. A szabályzat hatálya kiterjed: az Egyetem vagyonkezelésében lévő tárgyi eszközökre, járművekre, egyéb anyagi és immateriális javakra.

A szabályzat szerint vagyontárgyak minősül minden olyan vagyoni értékű jog, szoftver, tárgyi eszköz, készlet és áru, melyek nyilvántartásáról az egyetem mennyiségi és értékbeni nyilvántartás keretében gondoskodik, értékhatárra való tekintet nélkül.

2. A szabályzat hatálya nem terjed ki:

- az idegen vagyontárgyakra,
- az ideiglegesen átvett vagyontárgyakra, ügyiratok és számviteli bizonylatok selejtezésére,
- az Egyetemi Könyvtár állományba tartozó könyv, folyóirat és egyéb információ hordozó anyagok, az egészségügyi intézmények iratkezelési szabályzatában meghatározott iratokra,
- a köziratokról, a közlevéltárak, és a magán levéltári anyag védelméről szóló okiratokra,
- a muzeális és levéltári gyűjteményre, műszaki emlékre, védett tárgyra, képző és iparművészeti alkotásokra,
- a polgári védelmi rendeltetésű nem egyetemi tulajdonú vagyontárgyra,
- hatósági engedély, vagy kötelezvény alapján üzemben, illetve készletben tartott (pl. tűzoltó) berendezésekre.

II. fejezet A selejtezés

3. Selejtezni azokat az eszközöket lehet, amelyek természetes elhasználódás, korszerűtlenség, elavultság következtében rendeltetészerű használatra alkalmatlanná váltak, hasznosításuk nem járt eredménnyel, nem javíthatók, vagy javítási költségük meghaladja az új eszköz árának 60%-át.

4. A feleslegessé, illetve használaton kívülé vált vagyontárgyak hasznosítása – a hatályos jogszabályoknak megfelelően:

- a) térítés melletti értékesítéssel
- b) költségvetési szervek egymás közötti térítésmentes átadásával, vagy
- c) selejtezéssel történhet.

5. Amennyiben a feleslegessé vált vagyontárgyak térítés melletti értékesítésével vagy térítésmentes átadással nem hasznosíthatók, úgy azokat selejtezésre kell előkészíteni. Ugyancsak selejtezésre kell előkészíteni a természetes úton elhasználódott, elavult vagy rendeltetészerű használatra alkalmatlanná vált vagyontárgyakat is.
6. A felesleges vagyontárgyak hasznosítása – a munkafolyamatok időrendiségét tekintve – két fázisra tagozódik.
  - a) selejtezés előtti hasznosításra, vagy
  - b) selejtezési eljárás keretében – hasznosanyag vagy hulladékanyag formájában – történő hasznosításra.
7. A selejtezéseket készletek tekintetében félévenként, az immateriális javak és a tárgyi eszközök tekintetében évente egy alkalommal kell lefolytatni az éves selejtezési ütemterv szerint.
8. Az Egyetem tulajdonában lévő vagyontárgyakkal való célszerű és takarékos gazdálkodás érdekében folyamatosan gondoskodni kell a feladatok ellátásához már feleslegessé, vagy használhatatlanná vált eszközök feltárásáról és hasznosításáról. Ennek során állandóan szem előtt kell tartani, hogy az eljárás – kivéve, ha a jogszabály másként rendelkezik – nem jelent fizikai megsemmisítést, vagy használatra alkalmatlanná tételt, ezért minden ésszerű intézkedést meg kell tenni a hasznosítás érdekében.
9. A feleslegessé, vagy selejtté vált eszközök folyamatos feltárása és a Beszerzési Főosztálynak írásban való közlése, valamennyi szervezeti egység, valamint gazdálkodó egység vezetőjének kötelessége. A közlés alapján a felesleges vagyontárgyak átvételének, hasznosításának és selejtezésének, valamint a hiányzó és a megsemmisült vagyontárgyak elszámolásának lebonyolítása – ideértve a jegyzőkönyvek aláírásának jogát is – a Gazdasági és Műszaki Főigazgató hatáskörébe tartozik. A Főigazgató ezt a jogkörét e szabályzat és a mindenkor hatályos jogszabályokra tekintettel az általa megbízott Selejtezési Bizottság útján gyakorolja.

III. fejezet

A hasznosítás és selejtezés hatásköri, eljárási szabályai

10. A felesleges vagyontárgyak folyamatos feltárásának rendje:

A feladatok ellátása érdekében Selejtezési Bizottságot kell létrehozni. A bizottság tagjait az Egyetem Gazdasági és Műszaki Főigazgatósága bízta meg. A selejtezések lebonyolítására megbízott Selejtezési (bontási) Bizottság tagjai:

  - a) a Gazdasági és Műszaki Főigazgató megbízottja,
  - b) a Pénzügyi és Számviteli Főosztály vezetőjének megbízottja,
  - c) a Központi raktár vezetője által szakértői minőségben kijelölt dolgozó,
  - d) a Műszaki Főosztály vezetője által szakértői minőségben kijelölt dolgozó,
  - e) jegyzőkönyvvezető és ügyiratkezelő.

A feltáráshoz vonatkozó bejelentésben a feleslegessé, selejtté vált eszközök azonosításához szükséges és a tárolási helyre vonatkozó adatokat fel kell tüntetni.

A bejelentés tárgyi eszközök, készletek esetén Selejtezési javaslat bizonylat kiállításával és megküldésével történik.

11. A feleslegessé, selejtté válás ismérveinek általános feltételei:

- a) a tevékenység ellátásához véglegesen, vagy
- b) tartósan szükségtelenné vált,

inkurrens, immobil tárgyi eszköz, kis értékű tárgyi eszköz.

A vagyontárgy felesleges, ha:

- a) fizikai állagánál fogva rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná vált:
  - törött,
  - rongálódott (sérült),
  - meghibásodott és javítási költsége az eszköz beszerzési értékéhez viszonyítva jelentős,
  - a készlet szennyeződött,
  - a szavatossági ideje lejárt,
  - fertőzött,

- b) ha a tevékenység ellátásához véglegesen, vagy tartósan szükségtelen.

Az inkurrens, immobil vagy selejtnek nem minősített eszközöket az elfekvő raktárnak kell raktárra vételeznie, átadás átvételi elismervény alapján.

12. A hasznosítás, selejtezés lefolytatásáért felelős személyek jogai és kötelezettségei:

12.1. Valamennyi szervezeti egység vezetője, körzeti leltárfelelőse, e szabályzat alapján köteles bejelenteni azokat a vagyontárgyakat, amelyek feleslegessé, immobilá vagy selejtté váltak.

Amennyiben aggálymentesen megállapítható, hogy a selejtté válást valamely dolgozó gondatlan, vagy szándékos magatartása idézte elő, vele szemben fegyelmi és kártérítési eljárást kell lefolytatni.

12.2. A Selejtezési Bizottság tagjainak jogai és kötelezettségei:

- a felesleges vagyontárgyak hasznosítása, esetleg selejtezése előtti gondos átvizsgálása,
- a hasznosítás módjának megválasztása, értékesítés, bérbeadás, térítésmentes átadás,
- javítás, átalakítás vagy esetleges megsemmisítés (különös tekintettel a fertőzésveszélyre stb.)
- rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná tétel,
- szándékos vagy gondatlan rongálás, kezelés észlelése esetén a kárfelelősség megállapítása, illetve a felelősségre vonás kezdeményezése a szervezeti egység vezetőjénél,
- a vagyontárgyaknak a nyilvántartással történő azonosítása,
- annak megállapítása, hogy a dolog alkatrésze, tartozéka meg van-e,
- javaslattevés a tartozékok, alkatrészek további sorsát illetően,
- a keletkezett hulladék értékesítéséről való gondoskodás,
- a jegyzék és mellékleteinek elkészítése, az egyes oldalak aláírása, valamint ezek eljuttatása a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóhoz jóváhagyás végett.

12.3. **A Selejtezési Bizottság minden tagját, ügyintézőjét** a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény, és A közalkalmazottak jogállásáról rendelkező 1992. évi XXXIII. törvény előírásai szerinti anyagi és fegyelmi felelősség terheli.

13. A hasznosítási és selejtezési eljárás lefolytatása, a nyilvántartás módja.

13.1. **Az elfekvő készletek, bontási anyagok ügyintézője** (raktárosa), képviselője – akit a selejtezési eljárás előtt írásban kell értesíteni és az értesítés másolati példányát a többi anyaggal együtt meg kell őrizni – a felesleges és selejtté vált vagyontárgyak központi kezelése tevékenységének körében a bejelentett vagyontárgyakat a szervezeti egység által kiállított **átadás-átvételi bizonylaton veszi át.**

Az átvett vagyontárgyakról raktári nyilvántartást kell vezetni.

Az ügyintéző az átvett felesleges, selejt vagyontárgyak megőrzéséért a raktári dolgozókra vonatkozó szabályok szerint felelős

13.2. **Az ügyintéző elsődleges feladata** az átvett és feleslegesnek minősített készletek hasznosítása, értékesítése és térítésmentes átadása.

A fenti feladatából visszamaradt eszközök átadása, a selejtezési eljárás lefolytatása végett.

13.3. **Az ügyintéző további feladatait**, hatáskörét, felelősségét munkaköri leírásban munkahelyi felettese írásban határozza meg.

13.4. **A Selejtezési Bizottság tagjai** a hasznosítási és selejtezési eljárás egyes szakaszaiban (minősítés, szemle, jegyzőkönyvek felvétele stb.) együtt vesznek részt és a selejtezési eljárásról három példányos jegyzőkönyvet készítenek, amelyek minden egyes példányához csatolják az előírt betétlapokat (a kitöltött Selejtezési Javaslat intézetenként felsorolt példányai, selejtezett vagyontárgyak, visszanyert alkatrészek, tartozékok, hulladékanyagok gyűjtőjegyzékei), valamint a Megsemmisítési jegyzőkönyveket. A bizottság tagjai a jegyzőkönyv minden példányát és mellékleteit – beleértve a betétlapokat is – aláírják és azt jóváhagyás végett a Gazdasági és Műszaki Főigazgatónak, átadják.

13.5. **A jóváhagyott jegyzőkönyv**

- egy példány a Selejtezési Bizottság,
- egy példány a Műszaki Főosztály,
- egy példány a Pénzügyi és Számviteli Főosztály irattári példányá.

14. A hasznosítás módja

14.1. **Az Egyetem térítés ellenében felesleges vagyontárgyait** más gazdálkodó szervezeteknek **magánszemélyek részére** – külön meghatározott szabályok szerint – **értékesítheti.** A térítés mértékében, az átadás időpontjában a fizetés módjában és határidejében – az általános pénzforgalmi előírások keretén belül – a felek állapodnak meg.

14.2. **A felesleges tárgyi eszközök térítésmentesen csak**

- oktatási, vagy múzeumi célra,
- más költségvetési szerv részére,
- külön jogszabályban foglaltak alapján adhatók át.

14.3. **Az Egyetem felesleges tárgyi eszközeit más gazdálkodó szerv, illetve magánszemély részére bérbe adhatja.**

A felek a vagyontárgyak átadásának időtartamában és a bérleti díj mértékében szabadon állapodhatnak meg, a díj összege az Egyetem ár- és díjbevétele.

Gazdálkodó szervek közötti átadás esetén az Egyetem a vagyontárgyakat és azok forrásául szolgáló alapokat is átadhatja.

- 14.4. **A nem gazdálkodó szerv részére történő értékesítést** – beleértve az Egyetem állományában lévő munkavállalókat is – **magánszemélynek történő értékesítésnek kell tekinteni.**
- 14.5. **A központi gazdálkodás és beszerzés alá tartozó termékeket,** anyagokat – magánszemélyek részére történő értékesítés előtt – fel kell ajánlani a forgalmazó vállalatnak.
- 14.6. **Az értékesítés** – beleértve a magánszemélyek részére történő értékesítést is – számlázási kötelezettség alá esik. A számlát az erre vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon és kellékekkel kell kiállítani.
- 14.7. **Magánszemély részére az értékesítés során** az Egyetem bankszámlájának a számával és megjelölésével ellátott és a befizetendő összegről kiállított átutalási postautalványt kell átadni.
Az átutalási postautalvány hátlapján „Közlemény” rovatban fel kell tüntetni az értékesítésről kiállított számla számát és megnevezését.
A magánszemély az összegnek postán történt befizetését követően a feladóvevényt, vagy fénymásolt példányát az ügyintézőnek átadja, melynek ellenében megkapja a vásárolt vagyontárgyat, hulladék vagy hasznanyagot és az erről kiállított számlázott (fizetve bélyegzővel ellátott) számla vevőt megillető példányát.
Az átutalási postautalvány feladóvevényét minden esetben a Pénzügyi Számviteli Főosztály részére megküldött számlamásolathoz kell tűzőgéppel hozzácsatolni. A magánszemély a részére értékesített vagyontárgy ellenértékét az Egyetem házipénztárába is befizetheti.
Ilyen esetben a Pénztárbevételei Bizonylat alapján történhet a vagyontárgy kiadása.
- 14.8. **A kiárusításkor** létesíthető – ideiglenes jelleggel – kihelyezett pénztárvevő hely is az ellenérték helyszínen történő befizetése végett. Ebben az esetben a Bevételei pénztárbevételek kiállítása és a Pénztárjelentés vezetése kötelező. (Ezek vezetése a házipénztárra vonatkozó szabályok szerint történik. A pénzkezelőhelyi feladatokat a Pénzügyi és Számviteli Főosztályvezető által megbízott személy végzi.) Az értékesítés után az eladhatatlanná vált selejtes vagyontárgyakat a Selejtezési Bizottság hivatalosan leselejtezi.
- 14.9. **Azon esetekben,** ha a selejtezésre kerülő gép, műszer, berendezés önálló tárgyi eszköznek minősül, a Selejtezési Bizottságnak a Műszaki Főosztály illetékes dolgozóján keresztül, a tárgyeszköz-nyilvántartó bevonásával, a Pénzügyi és Számviteli Főosztály részére a selejtezett eszközökről feladást kell készítenie a könyvviteli rendezés érdekében.
A selejtezett vagyontárgy könyv szerinti értékeit a Számlarend előírásainak megfelelően rendezni kell.
A selejtezés során a keletkező okmányokat az abban résztvevők, valamint a Gazdasági és Műszaki Főigazgató vagy az általa megbízott személy írja alá.

IV. fejezet

Egyes vagyontárgyak hasznosítására és selejtezésére vonatkozó különleges rendelkezések

15. Építmények és épületek bontása:

Az épületek és építmények fogalmi és tartalmi meghatározását az Országos Építésügyi Szabályzat, az Építményjegyzék, Központi Statisztikai Hivatal által közzétett „Kitöltési útmutató a beruházási és felújítási statisztikai beszámoló jelentés elkészítéséhez” című kiadvány tartalmazza.

Ha a beruházási és felújítási munkák végzése során az épület, építmény egyes részeit, vagy az egészet le kell bontani, a lebontott részt a tárgyi eszköz egyedi nyilvántartását – bizonylatok alapján – át kell vezetni.

A bizonylat kiállítását a Selejtezési Bizottság és a Műszaki Főosztály kijelölt dolgozója együttesen végzi, a Pénzügyi és Számviteli Főosztály megbízott dolgozójának bevonásával.

Az építmények vagy egyes részeinek bontási munkálatai előtt az illetékes építésügyi szakhatóság írásos engedélyét be kell szerezni.

A bontás során keletkező bontott anyagokat a szerződésben foglaltak szerint a bontást végző kivitelező folyamatosan adja át – műszaki ellenőr közreműködésével – raktári bevételezésre.

A már nem hasznosítható anyagokat – fajtánkénti megjelöléssel – mennyiségben és értékben raktári Bevételezési bizonylaton kell bevételezni.

16. A nemes- és ritkafém alapanyagú vagyontárgyak hasznosítása

A nemes- és ritkafém alapanyagú vagyontárgyak selejtezése tilos.

A nemes- és ritkafém alapanyagú vagyontárgyakat az illetékes szakvállalatoknak kell vételre felajánlani.

17. Ipari gyémánttartalmú eszközök

Az ipari gyémánttartalmú eszközök selejtezése estén a selejtezett anyagot – sértetlen állapotban – a begyűjtő vállalatnak kell megvételre felajánlani.

18. Irodagépek sokszorosítógépek

A sokszorosítógépek (fénymásolók stb.) hasznosítása selejtezése esetén az értékesítést a forgalmazó szakvállalatnál kell megkísérelni. A selejtezés szakvélemény alapján történhet. Sikertelen kísérlet esetén a III. fejezet 14.6. pont szerint kell eljárni.

19. Számítástechnikai eszközök, alkatrészek és tartozékok hasznosítása

A felesleges számítástechnikai eszközök, valamint tartozékaik értékesítése: amennyiben a forgalmazó szakvállalatnál nem lehetséges, úgy történhet magánszemély(ek) felé.

Selejtezést végrehajtani csak írásos szakvélemény alapján szabad.

20. Orvosi tudományos és egyéb szakmai eszközök, gépek berendezések

A Tárgyi eszközöknek illetve készletnek minősülő orvosi eszközöket, műszereket, készülékeket az OMKER Rt. vagy ilyen eszközfeleségek javításával, forgalmazásával foglalkozó gazdálkodó szervnek, vállalkozónak kell vételre felajánlani.

A felajánlás eredménytelensége esetén az eszközök – jellegüktől való megfosztás után – kiselejtezhettek.

A 20 000,- Ft bruttó érték feletti eszközök csak előzetes írásos szakvélemény alapján selejtezhettek.

21. Orvosi kézi műszerek

A csereszabatos kézi műszerek csak a rendeltetésszerű használatát kizáró kopás esetén selejtezhettek.

A nem csereszabatos kézi műszerek csak abban az esetben selejtezhettek, ha már nem javíthatók.

Ezt a tényt, a javítást megkísérlő orvosi műszerész köteles írásban igazolni.

22. Röntgenfilmek és fixíroldat

A nemesfém tartalmú hulladékanyagokat a szervezeti egységek gyűjteni kötelesek a hasznosíthatóság érdekében.

A gyűjtésről és hasznosításról a szervezeti egység vezetője, illetve az általa megbízott személy gondoskodik a szervezeti egység vezetője által le szabályozott feltételek szerint.

A hasznosítás szerződéses alapon történik, az abban rögzített térítés ellenében.

A hasznosításból származó bevétel személyi ösztönzésre fordítható.

A hasznosításról nyilvántartást kell vezetni, melyeket a bevételi számlákkal minden év végén egyeztetni kell.

23. Gépjárművek és járműalkatrészek

A selejtezett gépjárműveket alkatrész forgalmazó vállalkozásoknak kell felajánlani megvételre. Sikertelen ajánlattétel esetén – írásban tanúsítás alapján – MÉH nyersanyag-hasznosító Vállalatnál kell értékesíteni.

A járművek, illetve alkatrészeinek hasznosítását bonyolító Selejtezési Bizottságban a gépjármű előadónak, valamint a gépjárműszerelőnek minden esetben tagként kell részt vennie.

24. Röntgenkészülékek, nukleáris műszerek és dózismérők

A használatlan röntgen készülékek kiselejtezése csak az Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézet (ORSI) képviselőjének jelenlétében történhet.

A Selejtezési Jegyzékhez az ORSI megbízottjának szakvéleményét, valamint a további hasznosításra vonatkozó rendelkezést is csatolni kell.

25. Lepárlókészülékek

A Vám- és Pénzügyőrség által plombált, nyilvántartott és ellenőrzött lepárló, desztilláló készülékek selejtezése a Vám- és Pénzügyőrség közreműködésével történhet.

A Vám- és Pénzügyőrség által kiállított jegyzőkönyvet a Selejtezési Jegyzékhez csatolni kell.

A fenti kategóriába nem tartozó lepárló készüléket – mely csak víz lepárlására alkalmas – az Egyetem saját hatáskörében selejtezhet.

26. Autoklávok

Autoklávokat az illetékes szakhatóság utasításának betartásával szabad hasznosítani, illetve selejtezni.

27. Villamos forgógépek

A felesleges villamos forgógépeket nyilvános versenytárgyalás útján kell hasznosítani. A hasznosítást dokumentáló bizonylatot a Selejtezési Jegyzékhez kell csatolni.

28. Gyógyszerek

A használhatatlanná vált (lejárt szavatosságú) és feleslegessé vált gyógyszeranyagok hasznosításával, selejtezésével kapcsolatos eljárást az ÁOK Egyetemi Gyógyszertár vezetőjének utasításainak figyelembevételével kell végezni.

29. Kábítószer

A kábítószer kezelését, nyilvántartását, selejtezését az ÁOK Egyetemi Gyógyszertár vezetője által meghatározott módon kell végezni.

30. Orvos- és gyógyítástörténeti emlékek

Az orvostörténeti vonatkozású eszközök selejtezésére az illetékes intézet vezetőjének állásfoglalása az irányadó.

Az orvostörténet jelentőségű eszközöket lehetőség szerint a Semmelweis Múzeumnak kell átadni.

Az ilyen jelentőségű eszközzé minősítés kezdeményezése az illetékes intézet vezetőjének hatáskörébe tartozik, melyet a Rektor hagy jóvá.

31. Textiliák selejtezése

Az elhasználdott és javításra nem alkalmas textilfeleségeket, melyek helyett a selejtpótlás a központi textilkeret terhére történik legalább három (3) havonta – a helyiségtől függően szükség szerint – a központi raktárban kell ki-selejtezni.

Nem a Textiltisztító és Javító Üzem központi raktárában kell selejtezni:

- központi textilkeret terhére vásárolt védőcipőket,
- mindazokat a textilfeleségeket, melyeknek pótlása az intézet osztott hitelkeret terhére történik,
- nővérszállók, kollégiumok és devizás ház párnáit, paplanjait, plédjeit.

Selejtezést a kijelölt Selejtezési bizottság végzi, melynek mindenkor tagja a textilgazdálkodó és a varroda vezetője.

A selejtezés során hasznosítható anyagokat külön kell választani. A hulladékként hasznosítható anyagokat az egyetemi jelzéstől és jellegtől megfosztva kell készletre venni (takarító rongy), illetve értékesíteni.

A selejtezett tovább már nem hasznosítható textiliákat meg kell semmisíteni.

V. fejezet

A selejtezés, értékesítés elszámolásának rendje

32. A felesleges Vagyontárgyak hasznosításának és selejtezésének jelen szabályzat alapján történő végrehajtásával egy-egy hasznosítási, selejtezési periódus lezárult.

Ezt követően késedelem nélkül gondoskodni kell a kiselejtezett vagyontárgyaknak a raktári és számviteli nyilvántartásból történő kivezetéséről, a keletkezett haszon- és hulladék anyagraktárra vételezéséről, az értékesített vagyontárgyak, haszon- és hulladékanyagok kivezetéséről és a bevétel előírásáról.

33. **A raktári, az analitikus és főkönyvi nyilvántartásból történő kivezetés és a bevételi előírás bizonylata a B.Sz.ny. 11-66. r.sz. és mellékletei**
 A könyvelés során a szöveg rovatba a fenti nyomtatvány szerinti sorszámmra és a selejtezés tényére kell utalni.
 Az értékesítésre nem kerülő haszon- és hulladékanyagot minden esetben készletre kell venni.
 A készletre vételezést az egyetemi Számlarend előírásainak megfelelően kell a nyilvántartásban elszámolni.
34. **A selejtezett, valamint értékesített vagyontárgyak elszámolására** az egyetemi Számlarend valamint a központi könyvelési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok előírásai az irányadók.
35. **A káreseményre vonatkozó jegyzőkönyvet** az 1.2. pontban nevezett nyomtatványhoz csatolni kell.
36. **Az egyetem raktáraiban tárolt készletek nyilvántartását** minden év első negyedévében felül kell vizsgálni.
37. **E szabályzat betartásáért**, a tett intézkedésekért, vagy azok elmulasztásáért felelős dolgozók fegyelmi és anyagi kártérítési felelősséggel tartoznak.
38. **A hasznosítás és selejtezés bizonylata, nyomtatványa és kitöltése**
 38.1. A nyomtatványok, bizonylatok köre
 A felesleges vagyontárgyak hasznosítása és selejtezése során a következő nyomtatvány használata kötelező:
 B. Sz. ny. 11-66. r.sz.
 A leltáreszköz leltárfelelőse a B. Sz. ny. 11-66. St. nyomtatványt az egységvezető engedélyezésével értelemszerűen kitölti, és a központi raktárba szállíttatja a feleslegessé vált vagyontárgyakat.
 A nyomtatvány első, **eredeti példányát a Számviteli Főosztályra kell beküldeni.**
 A nyomtatvány második példánya az átadónál marad.
 A nyomtatvány harmadik példánya az átvevőnél marad.
 A nyomtatvány negyedik példánya a **tömbben marad.**
 A beszállított feleslegessé vált vagyontárgyak értékesítéséről, avagy selejtezéséről a Selejtezési bizottság dönt a korábbiakban leírtak alapján.

VI. fejezet

Épületek, építmények bontásával összefüggő feladatok

39. **A lebontásra kerülő épület**, épületrész vagy épületszerelvények, épülettartozékok kibontását a bontási tervdokumentációnak és költségvetésnek tartalmaznia kell.
 A kivitelezést végző vállalkozóval kötött szerződésben az újra beépíthető bontott anyagok átvételére és ismételt visszaépítésére vonatkozóan ki kell kötni, hogy a kibontandó anyagokról készítsen tervet.
 A lebontásra vagy kibontásra és visszaépítésre kerülő mennyiségeket
 – fajtánként,
 – természetes mértékegységben,
 – értékben,
 tételesen meg kell jelölni.

40. **A bontásból származó anyagok hasznosítása** végett a kivitelezést végző vállalatot a kibontott anyagokkal pontosan – a műszaki ellenőr közreműködésével – el kell számoltatni.
A kibontott anyagokról átadás – átvételi bizonylatot kell kiállítani.
Az elfekvő készletek és a bontott anyagok raktárosa a bizonylatok alapján az anyagot bevételezi.
A bontási tervről történő eltérést a kivitelezőnek és a műszaki ellenőrnek dokumentálnia kell, különös tekintettel a visszaépítésre kerülő anyagok tekintetében.
41. **Az 1.2. pont szerint átvett bontott anyagokat** továbbfelhasználás esetén a raktározási bizonylaton kell kiadni.
A visszamaradt anyagok tekintetében az elfekvő készletre vonatkozóan kell eljárni.
42. **A házilagosan végzett munkálatok során** kibontott anyagok elszámolására az 39., 40., 41. pontokban leírtak az irányadók.
43. **Az átadás – átvétel bizonylatának**
1 példány a kivitelező vállalaté,
1 példány a Műszaki Főosztályé,
1 példány a Központi Raktaré,
1 példány a Selejtezési Bizottságé.
44. Gépek, berendezések, műszerek bontásával összefüggő feladatok
- 44.1. **E szabályzat általános részében** és az előbbi fejezetekben leírtak értelemszerűen a gépek, műszerek, berendezések bontására is vonatkoznak.
- 44.2. **A bontással kapcsolatos további feladatok**
A vagyontárgyak részét képező tartozékot, alkatrészt, amelyet az előállítás során vagy utóbb építettek vagy szereltek hozzá, ha az még használható, haladéktalanul le kell szerelni.
A leszerelt tartozékot, alkatrészt a raktárnak jegyzőkönyvileg át kell adni bevételezés céljából. A tartozék, alkatrész raktárra vételének bizonylatolása értelemszerűen az előírtak szerint történik.
- 44.3. **A tárgyi eszközök csomagolására** szolgáló faanyagok értékesítése, hasznosítása tekintetében is a fentiek az irányadók.

VII. fejezet

Záró rendelkezések

A Selejtezési Szabályzatot az Egyetemi Tanács 2003. február 10-én hozott 4/2003. számú határozatával elfogadta.

Az Egyetemi Szabályzattal összhangban az ÁOK – a kari sajátosságokra figyelemmel – 30 napon belül köteles elkészíteni a kari selejtezési szabályzatot, amelyet jóváhagyásra a Gazdasági és Műszaki Főigazgatónak felterjeszt.

A jelen szabályzat az egyetemi Értesítőben történő közzététel napján lép hatályba.

Dr. Mészáros Rezső s. k.
rektor

Alkalmazott rövidítések jelentése

ORKI – Országos Kórház és Orvostechnikai Intézet

OMKER – Orvosi Műszerkereskedelmi Részvénytársaság
Budapest

Szegedi Tudományegyetem

sorszám:

Selejtezési jegyzék

Leltárfelelős neve:

intézeti fejbélyegző

Telefonszáma:

A selejtezésre javasolt eszköz						S.B. átvett meny- nyiség	Közp-i nyilv. jegyzete
Sorszám	SZTE	Szint.	Analit.	Megne- vezés	Mennyi- sége		
S z á m							
	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

A selejtezésre javasolt eszköz						S.B. átvett meny- nyiség	Közp-i nyilv. jegyzete
Sorszám	SZTE	Szint.	Analit.	Megne- vezés	Mennyi- sége		
S z á m							
	1	2	3	4	5	6	7
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							

Szeged, 200..... évi ..... hó ..... nap

intézetvezető

p.h.

leltárfelelős

A 6. hasámba tintával bejegyzett mennyiséget selejtnak minősítve átvettük.

E.S.B. tag

E.S.B. tag

E.S.B. tag

E.S.B. tag

E.S.B. tag

EGYETEMI ÉRTESÍTŐ

Szegedi Tudományegyetem hivatalos és információs lapja

Felelős kiadó: Dr. Mészáros Rezső rektor

Felelős szerkesztő: Dr. Merényi Mária mb. főtktár

Szerkesztő: Kádas Gabriella 7

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Dugonics tér 13. II. emelet